MANOSCRITTI

N. A.

661

BIBLIOTECA NAZIONALE
CENTRALE - FIRENZE

5000 - 9-1939

N. A. 661

28. **Firmicus Maternus,** Julius. Matheseos libri I-III [Preceduti da:] Hrabani Mauri de laudibus S. Crucis liber.

Mr. membr. del sec. XI, mutilo. L'operetta di R. M. (cc. 1-12), scritta in parte in lettere capitali e adorna di disegni e figure, come di solito, manca del principio e comincia col verso: « Rex regum dominus mundum dicione gubernans ». L'opera di F. M. (cc. 13-45) doveva presentarsi nel cod. limitata a quella parte che è propria del gruppo dei codices vetusti (libri I-IV soiamente), ma ora è ridotta ai primi due libri più il principio del terzo (fino al c. V, 3-4 ed alle parole: « ... totius orbis tamen dirigatur spatia. si uero mars in mac fuerit » con cui termina la c. 45ᵛ). Legatura antica in assi e cuoio.

Firenze, R. Biblioteca Nazionale Centrale (N. A. 661).

N. A. 661

[illegible]

ad nutrimentum [illegible] ad laudabiliora. Si quia pingue-
facit ea unctuosa tam interius quam exterius. ad
penetrandum velocius. cito corruptibilia. maxime
si pisces grossi fiunt valde. quod est in piscis valde ma-
cri pinguia fuerint maiores sunt motum nocumen-
ti. quia maneries valde pinguedinis temperat [illegible]
Que autem in non valde sunt grossa sicut latera ad
exeundum a stomacho et intestinis sunt tarda propter unctuositatem
sicut viscositates. Si tamen ad digestionem velocia et non
cito corruptibilia nutrimento laudabilia. maxime si
pisces [illegible] fiunt. piscis est per se propter pinguedinem
[illegible] et in interiori suum adunat [illegible]
[illegible] maxime sunt pinguia. cum [illegible] tamen
pinguedinis pisces fiunt. fiunt tenuiora
saporosiora et unctuosiora. cum macri fiunt
dura et grossa et ad digestionem tarda. Que autem in-
[illegible] sunt mobilia sicut caude et dorsa et ale
sunt carne puriora et minus pinguia et ad di-
gestionem velociora. nutrimento laudabiliora. maxime
si piscis grossus fuerit. Que vero minus mobilia
sicut ventres et coste et inferiora sicut capita sunt gros-
siora et ad digestionem duriora et ad nutrimentum corru-
ptibiliora. Item. Caro umbilici capitis omnium
piscium laudabilis est quia [illegible] intrat propter viscosi-
tatem et unctuositatem suam. unde dure digesti-
onis et [illegible] est descendentia. nullos [illegible]
[illegible] emollit. quia [illegible] velocius exeunt
[illegible] grande [illegible]. carne caude et ale et
[illegible] ossa accipit ad caudam [illegible]. tenui-
ora et ad digestionem velociora et ad nutrimentum et me-
liora. ex nimio motu suo [illegible]
carnes tenere et molles atque saporositate [illegible]
[illegible] latera vero coste ad comparationem caude et ale [illegible]
sicut dorsum quia minus mobilia ad comparationem umbi-
[illegible] molliora et minus viscosa. ideo ad umbilicum
comparata sunt saporosiora et ad digestionem velociora
et nutrimento laudabiliora. Diversitatem piscium
[illegible] novo [illegible] aut ex receptu
piscium aut [illegible]. receptum duo sunt modi
aut ex natura piscium aut ex qualitatibus recep-
taculi. Ex natura piscium [illegible] aut car-
ne molles et viscosi [illegible] sicut petrosi
aut molles et viscosi sicut maiores fluminum
[illegible] ad quos veniunt flumina. aut duri
et parum viscosi sicut de pelago. aut carne duri et
minimum viscosi sicut de puris fluviis. lacubus
et piscariis. Qui molles sunt et non viscosi ad [illegible]
[illegible] carnes [illegible] nocumentum [illegible]
[illegible] cum aqua et sale et aceto et
pauco [illegible] paucissimo. Item. Si
[illegible] est nutribiliora et digestibiliora [illegible]
[illegible] si grossi pisces [illegible] expedit [illegible]
[illegible] ab [illegible] ad [illegible]
faciendum ut [illegible] molliunt piscis viscosi

sunt et humiditas viscositas plurima [illegible]
piscis vel assatus aut [illegible]
sicut enim solum [illegible] et viscosi-
tatis aufert. non tamen sufficit [illegible] est ob-
sonagio ut [illegible]
[illegible] est [illegible] piscis enim cum
[illegible] emollitur [illegible]
condiatur vino. Si autem molliat [illegible]
[illegible] squillas [illegible]
[illegible] est aceto obsonagio et vino [illegible]
[illegible] est velocius exeunt [illegible] emolliunt
Si autem piscis durus et non viscosus sit. cum aqua
et sale et aceto et [illegible] vino [illegible]
obsonagio [illegible]. Si autem est duritie visco-
sitas et durities [illegible] et viscositas [illegible]
[illegible] apponatur [illegible]
[illegible] et aceto
[illegible] cum sinapi et calamento [illegible]
[illegible] Item. Si quibus piscis [illegible]
[illegible]
[illegible] ebullientia apponatur piscis [illegible]
saporositatem [illegible] et sanguinem laudabile [illegible]
et qualitatibus accipientium diversa
sunt artificia. quidam est [illegible]
[illegible] assati [illegible]
[illegible] obsonagio [illegible] melius tamen assati non
[illegible] qualitates [illegible] est
oppositis. si non [illegible] viscosa [illegible]
[illegible] est aceto obso-
nagio [illegible] est forti vino [illegible] sina-
pi origano [illegible] calamento. huius assati
[illegible] cum aceto sinapi obsonagio
forti vino origano. Si [illegible] cum aqua et sale [illegible]
[illegible] facias et aceto. Salsi pisces cum vino vel
melle sine aceto sine sale conveniunt. quia [illegible] mel-
[illegible] habent calorem et siccitatem. Et in vino
maiorem calorem et siccitatem quam [illegible]. ab a-
ceto [illegible] caloris vino [illegible]
siccitatem. Sal dat eis calorem vino maiorem
et siccitatem aceto fortiorem. [illegible] in aceto cu-
stodita [illegible] solubiles sunt [illegible]
sali custodia emolliunt [illegible]
[illegible] Sal enim operatur in [illegible] pati-
entium [illegible] sicut in [illegible]
liquefacit. lutum vero indurat. [illegible]
tatem et [illegible] subtiliat [illegible] et viscosita-
tem diversa. Sal autem est ex [illegible] diversis [illegible]
quidam calidus et [illegible] quidam [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] calor [illegible] et fortior est [illegible]
[illegible] quia ut [illegible] facile capit [illegible]
[illegible] calorem liquido [illegible]

[illegible] quando sunt reficiendi et [illegible]
[illegible] incipiant. [illegible] Saporis ergo
non acceptabiles ut insipiditas [illegible] acetositas aquo-
sitas [illegible] ponticitas amaritudo et acuitas. Si ergo cibus aquosus
sit et insipidus cum aceto sale et convenienti me-
[illegible] condiatur. Si acetosus sit solum sal sufficit. Si
salsus acetum. horum enim duorum sapores [illegible]
sunt [illegible] unumquodque alterum [illegible] mutat. cum
tamen qualitates fortissime sunt singulorum [illegible] solo
suo opposito possunt obviare. sive cum qualitate
alia sibi inserviunt que gustui [illegible]
non patiuntur. cum aqua [illegible]
[illegible] aliquis si aqua
[illegible] quia aqua salsa non su-
fficit ut non alia apponantur [illegible] quia aqua est
insipida. [illegible] sola aqua vel [illegible] sapor
[illegible] aufertur quam [illegible]. Quibus autem horum saporum
[illegible] acceptabiles [illegible]
[illegible] est cibus [illegible] aqua dulci [illegible] et emolliat
[illegible] aliquantulum ponticitas
aut remaneat vel non [illegible] coquinetur. Si omnino
auferenda est [illegible] dissoluatur. [illegible] autem extra
in aqua [illegible]
[illegible] in aquis cocta [illegible]
[illegible] in aqua [illegible] tota [illegible] sua [illegible]
[illegible] aqua in aquam [illegible]
[illegible] salsa et [illegible] salsa efficiuntur
[illegible]
[illegible] et salsitas remanet in eis. Si autem cibu-
s sit amarus [illegible] sit que faciant extra [illegible]
aqua est [illegible] et ab aqua extracta cum aceto
et sale et [illegible] sunt condienda. sin
non possunt [illegible] sicut aquose olive in aqua [illegible]
et sale sunt ponenda et sic suam amaritudinem am-
ittunt [illegible] aqua et sale cum aceto
[illegible]. Si autem amara est et unctuosa sicut
olive [illegible] oleum [illegible]. solum sal sufficit [illegible]
[illegible] sal desiccat [illegible]
[illegible]. Si autem sunt acuta et simplicis acuitatis si-
cut cepe et sinapis [illegible] et aqua et sale [illegible]
[illegible] et paucum acetum apponatur. Si autem est
acuitas [illegible] amaritudo et ponticitas mixta sit
[illegible] aqua et aceto [illegible]
[illegible] sua [illegible]. Item. Si acuta [illegible]
[illegible] non [illegible] cum oleo sunt [illegible]
unctuosa. [illegible] acuitatem mitigat
et viscositatem [illegible]
apponuntur cibaria [illegible] ex oppositis [illegible]
[illegible] non bona sit [illegible] legumina [illegible]
et similia sunt apponenda [illegible]
[illegible] sit sapora apparet [illegible]
[illegible] oleum est apponendum [illegible] apponatur accipientium

II

et rei quam [illegible] alia est sapore [illegible]
[illegible] alia [illegible] alia [illegible] emolliunt
aliqua [illegible] efficiunt. [illegible] emolliunt [illegible]
[illegible] sunt [illegible]
[illegible] oleum [illegible] cum [illegible]
[illegible] in [illegible]
[illegible] non [illegible]
[illegible] apponatur [illegible]
ut [illegible] sunt valde vel [illegible]
ta sit aufferant ossa. quia [illegible] influit
ad medullas et [illegible]
mali odoris. [illegible] carnes [illegible] sunt [illegible]
[illegible] una die [illegible] sunt [illegible]
de ut sit tenere. pisces vero recentes [illegible]
[illegible] sunt coquinandi [illegible] molliunt [illegible]
carnes [illegible] salsi [illegible]. [illegible] duriores carnes
sunt [illegible] ante [illegible] multo fri-
gent [illegible] ut ita carnes [illegible]
digesti vero [illegible]
sicut carnes grosse [illegible] ad [illegible]
pauco sale vel cinamomo [illegible] calamento [illegible]
coqui [illegible] et alia [illegible]
nimium [illegible] coquinetur. [illegible]
ale [illegible] viscositas [illegible] calor [illegible]
[illegible] pinguedinis [illegible]
carnes pinguiores [illegible]
[illegible] sunt [illegible]
carnes [illegible]. [illegible]
sanguinolente pauco sale [illegible]
foco [illegible] et assande [illegible]
apponenda plena aqua ut [illegible]
siccitate.
[illegible] sanitatis [illegible]
[illegible] dieta sit subtili [illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible] non [illegible]. [illegible] dieta [illegible]
[illegible] sicut [illegible]
[illegible] cum [illegible] non [illegible]
[illegible] ut [illegible] cibaria [illegible]
[illegible] ne autem [illegible] fiat fugiatur. Qu-
are ut acutis malos [illegible] generantibus et stomachum
[illegible] custodiant. ex [illegible] splen [illegible]
[illegible] et [illegible] mundificantibus
horum nocumenta [illegible]. Subtili autem dieta
[illegible] est [illegible] est cum cibaria [illegible] que in
substantia sua sunt subtilia [illegible] sicut faciliter di-
geri [illegible] et sanguinem [illegible]
[illegible] est laudabili [illegible] generatur sanguis. sicut
[illegible] piscium et filium [illegible]
dulcium [illegible] loca piscium. [illegible]
subtili est dieta [illegible] est sola et sanguinem
laudabilem generet sicut [illegible] et spinachia [illegible]

REXREGUMDOMINUSMUNDUMDICIONEGUBERNANS
IMPERIIACSCEPTRUMREGNANSQUIIUREPERENNI
INMORTALETENESCUMCRIMINAMULTAPARENTEM
LAXASTIINCRUCEIUSTITIAECUMFRENALOCARAS
OMNIBUSERGOTUISSERUISSUPERASTRABEATAM
CONSCRIPSITTUBUMNAMCRISTILAUDELIBELLUM
UERSIBUSETPROSATIBIQEMNUNCINDUPERATOR
OFFEROSANCTELIBENSCUIUSPRAECEDITIMAGO
STANSARMATAFIDEUICTOREMMONSTRATUBIQUE

6

perat hoſtiſ. Sed ſir-mū maneat caeſariſ omē. Aeternū imperiū omē peuu. Sicq; ei ſoboliſ leta ppago ſuccedenſ
Maneat ſceptra mundo. Donec ſecla ſua iura tenebūt. & terra ſolidus pmanet orb. Xpi dū memor & nom ubiq.
& uerbū ſiū predicet ultro. In circulo aut̄ q caput ei cingit duo uerſ adoniaci metri continent iſti. Tu hludouuicu
xpe corona. Crux uo quā dextra geſtat hoſ tenet uſ metri aſclepiadei. In cruce xpe tua uictoria uera ſaluſq.
omia rite regiſ. Scutū uo q ſiniſtra tenet elegiaco metri conſcriptū ē hoc modo. Nā ſcutū fidei depellit tela ne
fanda. Pregit auguſtū clara tropaea paranſ. Deuotū pectuſ diuino munere freti. In ieſum ſemp caſtra
inimica fugat.

MUSACITASTUDIOGAUDENSNUNCDICERENUMEN
NOSTRACUPITPARITERCARMINEETALLOQUIIS
DONAPATRISSUMMIQUELARGUSREDDIDITORBI
REGISETALTITHRONISANCTATROPHAEASIMUL
QUAECRUXESTSACRACRUCIFIXINUMINEPLENA
OMNIBUSAPTABONISSTIRPSUENERANDASATIS
HANCEGOPAUPEREGENUSINOPSENORELOQUELA
TEMPTAUIHICFAMULUSSONSDAREETHOCORIAR
NECMEFACTAPIANTQUODDIGNUMMUNERETANTO
MEFOREADHOCCREDAMSICQUOQEMENTEPROBUM
SEDMIHILARGADEIBONITASSPESMAXIMAUOTI
ESTQUAEMEPRUMPTUMLAUSDABATEXHILARANS
PAUPERISETUIDUAENONSPREUITRARAMINUTA
SEDTULITIPSAPROBANSARBITEROMNITENENS
ATQUEORBEDOMINANSQISANCITSOLUSETUNUS
CUNCTAUENUSTABONAHANCLAUDEBEAUITAMOR
MANDATUMUETERENEMPEESTETLEGEQUIBUSQE
MUNERAUTAPTADARENTTEMPLAADHONESTADEI
PARSDEDITARGENTUMPARSAURIMUNERACLARA
PARSTRIBUITGEMMASPARSQOQETINCTADEDIT
LIGNAOLEUMQIDAMPIGMENTAQUECARADEDERE
MULTAQMAGNADOMUSMONSTRATUBIQUEMICANS
ASTALIISETASTULERANTPILOSQUECAPRARUM
HAECFUERANTSPRETIHIDONAFERENDODEOHEC
QUAPROPTERROGITONUMMATUMDIUESUTISTIC
UILIACUMPORTEMHINCSPERNERENOLLITONUS
IPSELICETGAZASINMENSASCONFERATAMPLIS
AGMINIBUSFULTUSTEMPLAONERANDODEIHINC
HISEGONONMOTUSCONTURBORNAMIMPIEUULTU
SEDGRATULANSSPECULORCRESCEREDONASIBI
ILLEQUOQUEEXOSAUTHABEATMEAMUNERANOLO
SEDMAGISESSESCIATQUALIACUMQUEDEIHAEC
EXPROBATIPSEDEOQIDISPICITACEREGENDUM
CUIUSEGENUSHICESTCUIUSETOMNISHOMOEST
ENQANTUMTRIBUOTRIBUITMIHIIESUSAMATOR
SINTSUAFACTAPIEHICCUNCTAQUEHICRAPIAT

Magnentius hrabanus maurus hoc opus fecit.

Sīt g uſ qnq qin linea humani corporiſ ſpecie forinſecus circūdante conſcripti ſ. quorū prim incip a medio digito dextre
man & ſic indice tranſit poſtea in police ſe erigens ꝑ brachiū dextrū aſcendens in uertice capitis finit. q talis ē. Dextra dei ſummi
cuncta creauit ihs. Scds a capite deſcendens ſimilr in medio digito ſiniſtre man finit iſte. Xpi lauabit e ſanguine debita mundi
Tertius itē a quarto digito dextre man q medic uocat incipiens p auriculare dextrū brachiū ſubt ducens in late dextro uſq; ad
uentrē mediū deſcendens rurſuſq; a dextro genu in radice pedis deſinit ita. In cruce ſic poſit deſoluens uincla tyranni.
Quart qppe in radice pedis dextri exterius uſq; ad genu aſcendens incipiens int media crura aſcendens ad radice uſq; pedis ſiniſtri
exterius puenit ita. Aeternus dns dedux ad aſtra beatos. Quint itē a radice pedis ſiniſtri exterius uſq; ad genu aſcendens.

ASTSOBOLESDOMINIETDNSDOMINANTIUMUBIQHIC
EXPANSISMANIBUSMOREMFORMANTISHABENDUMEN
PERDOCETHUNCUNUMGREXIUSTIFICATCOLITATQE
ETSICMOREFATIGANHSXPSCEHAMSUAMEMBRAHAEC
RITEPROBANTPLEBESIURISSPONDETQEPARENTEM
NAHUNCSCRIPTURAETORNATURUMCULMINEIESUM
ETPROBOQUODREXASTIUDEAINUENTAMALORUMEST
QAEOCCIDITREGEMISUIUAXTAMENATQEPOTENTER
TELARUPITUAHMARTIAESALEDOGMATACOMPLENS
PRIMUMNOSSIMALACRESTUBITETMALEQUISQHINC
AETERNUDOMINUTACETOAUTORSANCTIHICORBEST
TRADISUMMICUNCTADECENTQUIASANGUINEDEMTAMU
DEXTERADERIPUITPRAEDAMPROBASANCTAPROFUNDO
INCRUCESICPOSITUSDEDERATDEUSARCECORONAM
PRINCIPIUMHICDEUSEMMANUELACFINISORIGOEST
LUXETIMAGOPATRISOSSPLENDORGLORIACRISTUS
HOMOUSYONPATRISOLUERBUMEXLUMINELUMENCUM
AEQUAMANDOMINISEUUIRTUSDUXQEPROPHETAEST
QUEMUNIGENAMIUSTEQEMPRIMIGENAOREFATEMUR
NAZAREUSQUUMOFFENSIOFITACSCANDALINIQUIS
ANGULUSATQUELAPISSCANSUROHINCIANUAMUNDO
INDUTAENUERITASUESTEQUIDDOGMATACHRISTUS
INDICETEXPONALEGEMPARNAHAECQUOQUEUESTIS
SIGNIFICATNAMQEHICTEGITURINGRAMMATERARO
SUMMIPOTENSAUCTORQUICONTINETOMNIARECTOR
ADQUEMMUNDUSPERTINETASTRAACPONTETAETHER
NOSTRAQNATURAARTAATQUESOCIATACREANTIEST
NAMAUCTOREHAECILLUMPALMOQICLAUDITETARUA
OBTEGITHUMANOAUTCLAUDITUISUECCEPOTENTEM
IPSETAMENOSTENSUBIQESUOESTOPEREORBIHUIC
ANGELUSHUICSPONSUSISTEESTDEUOTIOPLEBIET
ATQDOCENSSAPIENTIAPACIFICUSQUOQUECUSTOS
FONSBRACHIUMETPANISDIUINAQPETRAMAGISTER
STELLAORIENSQIETCURAPOTENSINTENTAMEDELA
CLAUISETHICDAUIDLAETAUIAETAGNUSHONESTUS
SERPENSSANCTIFICANSINLUSTRISFITMEDIATOR
UERMISHOMOISQERETRAXITABHOSTETUITARAPINA
MONSAQUILAPARACLITUSSICLEOPASTORETEDUS
FUNDAMENTUMOUISACREDDENSPIEUOTASACERDOS
MELCHIPONTIFICISSADECHUINUMQUOQUEPANEMET
QIUITULUSARIESCARNEDEQUAESTSACRAFINCTUS
UICTIMAPATREQCUBENESITSATUSABSQUECADUCO
QIDAMPNASENSITETLIGNEAQUIOMNIBUSANTEEST
QIASTRAESTSYDEREAEDITUSOMNIALUCEFERUANTE
UIRGINEHICESTNATUSMATRETUMTEMPOREINARTO
ATQUEHOMINEMUTSERUARETADARAHICCRUCISIUIT
QUIESTSATORAETERNUSXPSBENEDICTUSINAEUUM

& a uentre medio plat & brachiū ſiniſtrū uſq; ad mediū digitū pringit ita. Atq; ſaluti ferā dederat ds arce coronā. In ueſte
q dē femora circūdant ſſt uerſi bi duo elegiaci. Veſteq dē parua hic tegit̄ q continet aſtra. Atq; ſolū palmo claudit ubiq; ſuo.
In ceſarie uo capitis ē iſ ſcriptū ē. Iſte ē rex iuſtitie. In uultu qq & in papillis & umbilico continet iſtud. Ordo iuſtus dō. In coro
na aut caput ei cingente iſtud. Rex regū & domin dnoꝝ. In cruce nāq; iuxta caput eius poſite ſt tres littere. hoc eſt.
A. M. ω. qd ſignificat initiū. & mediū. & finē. ab ipſo conprehendi.

·e·a·

A

OCRUXQ̄EXCELLISTOTOETDOMINARISOLYMPO

CAELESTESPLEBESETCLARASACCEPISILLIC
REGNAREGENDOPOLICRUCIFIXINNTIETARDOR
VNDIETEALMIFICATRVBEASCŪSANGUINISUSV
XRISTIQUAPROPTEREXREGEVOCABERETUDUX
DUMECHUMANATIBIEXQUIRISDIVINAQ;TACTV
VNIUSALTITHRONIDEVOTOINLAUDISHONORE
XRISTICOLASSOCIASATSACROFAMINEVIVAX
MULTIPLICESLAUDESENDASACULMINECAELI
INTERRISCANTUSEVOSOFFERTORBISETEXUL
SANCTIFICATMUNDUSVENTTEPONTHETHICSOL
EXALTATIUBILANSCŪMONTIBUSARIDACANTV
RURACANUNTSTELLISMOTUTUCARMINADONAS
ORTUSETOCCASUSAEQUILOSICANSTERETAURA
LAETITIAMREGNITENGASEQUODLUMINELUMEN
ALTAPOLIPANDASCONSIGNESNUMINETISTIC
TANTADEIDONADISPENSANSQUIOMNIAFECIT
OCRUXQUAEXP̄IESCAROBENEDICTATRIUMPHO
QUANTATIBIDEDERATTANTORUFACTORAMORE
VIVIFICANTISENIMDONODEUSIPSEPARAVIT
ETBENETEEXTULERATDIRENEDICEREPUPPUP
RANCIDUSISUALEATDECEPTORDUXETINIQUL
EXEMPTAMRISITPRAEDAMQILUCISABAETHRA
DETRUSAQAEDIUUOLUITPUNIRENECANDOHIC
ENPIACRUXDOMINIDECANTANSQUISPIEMUSA
MAGNIFICAREVALETTANTATEETDICEREFATU
PULCHRANITESCULTUTEUISUGLORIACINGIT
TAXUSDIRAFUGITCALAMUSSEDPINUSHONORI
INCLINANTHUMILESETCEDROSMYRRAMELYRO
OLFACTUPAUITANTNARDUSETMIRACYPRESUS
MAXTIXTUSGUTTAAMMOMUMBALSAMABIDELLA
UICTAEMAIESTATESUPERSUAVOTAFERUNTTE
NOMINETUASPERIORMAIORUIRTUTEPIISHOC
DONASCUMMERCEDEMEENTXP̄IANTETRIBUNAL
OCRUXQ̄DEDERASRUPTOPLEBEMIREABAUERNO

Sunt quoque uersus duo in ipsa cruce conscripti quorum prior est. O crux que summi es noto dedicata tropaeo. A summo in ima descendens. Alter uero. O crux que xp̄i es caro benedicta triumpho.
A dextra in sinistra crucis tendens. Sunt et in tetragono circa crucem IIII uersus quorum primus qui supra crucem est hic
O crux que excellis toto et dominaris olympo. Qui uero infra hic est. O crux quae dederas rupto plebem ire ab auerno. Qui autem in dextra hoc est in ana chrostici depositus est hic est. O crux dux misero lato que redemptio mundo. Et qui in sinistra hoc est in thelesticide hic. O crux uexillum sancto et placatio saeclo. Notandum autem quod O litteram que circuli habet similitudinem in quattuor angulis tetragoni et in IIII cornibus crucis nec non et in media cruce posuimus ut ostenderet omnia in cruce sua potentia concatenare et in ueneratione xp̄i copulare que sursum et que deorsum sunt.

CRUXROGOSACRADEISIGNAMIHINUMINEPECT;
LAUDIBUSUTCLARACANTEMTUARITETROPHEA
QUOMODOTERRENISABCAELISFOEDERADUCAS
PACTUMCONFIRMESETLOETIUINCULARUMPAS
QUOSAGMENAPOSTOLICYMTUMARTYRUMETORDO
IUREDOMUSXP̄IPOSUITQUOSCULMENINIPSUM
CONDISTISIMAPLEBSALMAESTUOCEREPERTA
SANCTASALUTARISETCRUXFUNDAMINESUMMO
INSITACONSTRUCTACRUCIFIXIROBOREFIXA
QUAEUEREHUMANUGENUSADUITAMDEDICAUIT
FIRMATAQECOLUMNAEXITOSTENDEREPHILAX
AETERNAMPERSEPARADȲSSOSURGEREFORMAM
TEGMINISETAULAMSPONSIIUSTIQUOQ;REGIS
CRISTETROPAEA·NOUAMOXIURECRUORE·UIAQE
ERIGISINMUNDOQUODIUSTIFOEDERASERUET
SPERNATDAMNATUMUINCATPIETATEDOLOSUM
CULFAUORATQ;TIMORUIRT;ACPALMACORONAES
INCLYTACRUXDOMINIXP̄IFUNDAMENETAULAE
PULCHRIORESTOTOUERNANTIFLORIBUSARUO
CELSIORACCEDROPARIOETPRETIOSIORALBO
QUADRATASIUNGISINFIRMOTRAMITEPETRAS
ETRI·TEPATRIARCHARUIUSPLEBSQUEPRIORA
FUNDAMENTATRAHITINFUNDODOMATISOMNIS
QUAEBENEDEUOTACORDXSCITDOOMATEPRIMŪ
UINCIRETECTUMREGNANTIYERBAPROPHETAE
CONPLUERANTUIUAMIMPERIISAULAPIEREGI
UTCRISTOIAFORMASSENTINSCAMMATETRITO
OMNISNAMQ;SIMULSCANDITOBHOMENADASTRA
HAECCAULAIESUSADLAETUMFLUMINISARCTON
ETUOCEFIRMATAUIGETDOMASTRUCTIOUITAE
IUNCTIOSIGNAT·DATHAECCEMINE·IUSSA·MEARE
QUAUIADUXDUCITADLUCISSCEPTRATENENDA
QUOSTEMPLODEDICATLAETABONAMANSIOXP̄I
QUATTUORATQ;CRUCISAUGETCUMRUPIB;ISTIS
PERFECTAMQEDOMUMDEEDUCENSANGELUSIPSE

In ipsa autem cruce continentur hi uersus scripti. Inclita crux domini xp̄i fundamen et aulae. In tetragonis uero circa crucem positis uersus conscripti non per circuitum penitus girant hoc est ut finalibus litteris ad inceptiuas per anfractum redeant. sed omnes in dextro angulo suo superius incipientes per sinistrum supra ad sinistrum infra in decem et nouem litteris descendunt. Postea igitur in dextro angulo superius a uigesima littera incipientes et descendentes ordo per dextrum inferius uadentes ad sinistrum usque infra decem et septem litteris pertingunt. et sic unusquisque uersus IIII tetragonorum XXXVI litteras continet. quorum quidem numerus est tetragoni plani et senarii in semet ipso multiplicatione confecti sicut in sequentibus demonstrabimus. Est autem uersus hic tetragoni subter cornu crucis positi. Te patriarcharum laudabilis actio signat. Subter sinistrum uero positi tetragoni iste est. Plebsque prophetarum diuino famine iussa. At eius quoque qui supra dextrum cornu crucis positus talis est uersus. Agmen apostolicum pandit rite tropaea. Supra sinistrum uero talis. Martyrum et ipse chorus effuso iure cruore.

OMNIPOTENSUIRTUSSUMMASAPIENTIACHRISTE
ORNASQUITOTŪARCECRUCISDOMINUSPIEMUNDŪ
DISPENSASQUETUISSANCTISPIADONASALUTIS
NAMQ;QUADRIGAPIISBENECORHIB;APTAQUATNIS
UIRTUTUMPANDITSERIEMDEDICANTETRIUMPHO
UICTORISREGISOSTENDENSSANGUINECUNCTAS
PROFICERACSPICIESFRUCTUPIETATISINORBE
ESTUIRTUSHABITUSANIMIMORUMETDECUSOMNE
NOBILITASUITAERATIOETMODERATIOLINGUAE
QUAECCRUXALMAPIISIUSTADASLAUDEPROBANDA
CUNCTASIMULPLACITODEPROMISSINGULAUOTO
SANCTATUADOCUITTENERUMPRUDENTIAMUNDUM
EXTEIUSTITIABENEFERUENSSPERNEREGAUDET
TERROREMZABULISCANDITBENEDICTUSAMORRE
ADPIACONSILIAMENTEAUFERTFRAUDEUORATAM
UNDACCARNALEMPOTERITUIMETTOLLEREPUGNĀ
UITOTANISUEFORTIHINCQUOQEADINCLYTAUISU
ADTENDITADUERSAFERENSITCUMIPSAUETANDO
PESTIFERAUETITASCELERUMCUMNOXIACAEDIS
OSTENDENSETPSALLERETABONATEMPORAPOSSE
SIGNADEISCIREETMANDATACEDISSEREREACSPE
ETEACTOLUCEMCOMQUIREREHINCMODOSANCTOS
ARRECTAEQEAURESCAELESTIBUSOPTIMADIGNE
CONDUCANTQUODDONAPARENTETGERMINARURIS
ETFOLIISFRUCTUSCORREPTAQUESQUALIDARITE
UIMINASUCCENDUNTETREGIAFERCULAPROMANT
HOSERGOFRUCTUSPIETASSACRATISSIMASEQUIT
GRATIAPURGAUITPATIENTIAETARTEPROBAUIT
PACTUMCONIUNXITETLEXPATRISALMARIGAUIT
PRODUXITBONITASHĀUIUIDAGRAMINACHRISTI
SACRAUITCULTUSETLAUSCONSTANTIACUNCTOS
FULGEBATCULMOSNOUACRANAPEROMNIAUIRTUS
IAMHUMILISCONDITNUTRITQ;MODESTIAPLENAM
INSPICAFRUGEDATPERSEUERANTIAFRUCTUMET
TĒPOREMATURUMCANDENTEMCONCITECHRISTUS
TUMCRUXPERTEIUSTITIAETPROPENUMINEUISO
MITTENSIAMFALCECONCLUDETINHORREAMESSĒ

Sigit̃ hę figurę sc̄dm trigonis speciē coniunctę senariis gradib· distinctę· facta ē enī in duob· latib· uniuscuiusq· formę septē gradus· ut ostenderet oms uirtutū ascensus in diuinis karismatib· constare· & nullū nisi p sol sps grām eas posse impetrare· Tenẽ q̄q hęc positiones crucis in trigonis suis· IIII· u̾s· xxxvii litt· id in singulis singulos· Quorũ prim qui in sup̄mo posit ē trigon tenẽ hunc u̾sũ· incipientē a dextro angulo supius & circũ eunte p cętos angulos usq· ad illũ un incipiebat ita· Arce crucis dni summi prudentia sistit· In infimo aut trigono incip u̾s hic· a dextro angulo desubt & uadit p cętos circũ usq· ad ipsũ a quo initiũ capiebat ita· Iustitia & p̄rima mandat se parte tenenda· Dextrę aut partis trigonis contin& hunc u̾sũ· ab infimo angulo primũ sursũ ascendendo· sicq· circũ eundo p cętos usq· ad initiũ suũ ita· Fortis sed in dextro cornu se fert specula tudo· Sinistrũ uo trianguli u̾s a medio angulo initiũ sumit gradiens primũ ascendendo usq· ad alterũ angulũ indeq· p circuitũ ad caput suũ reuertit̃ ita· Cum in leuo moderans disponit aura modesta· Modesta igit̃ p sincopā scripta p temperantia ponit̃ species p gnre·

OMNIAIAMSPLENDENTUERODELUMINECRISTI
INLUSTRATACRUCISETSACRAEFACTABEANDO
CONCELEBRANTUTUICTORISICUOTASUPERNO
DEBITAPERSOLUANTDEUOTEREGNACANENTES
CUNCTATENEREMODUMSUBMAGNONUMINEIESU
QUICQUIDINORBEMEATEDACISQUICQIDUBIQ;
ESTSAPITETSENTITUIUITETIURARESERUAT
HOCTERRAPONTUSHOCSIDERAGRAMINAUENTI
IMPERIOSUBERUNTHOCSUNTATEQEFUERUNT
IMBERNUBSGRANDOGLATIESNIXATQEPRUINA
FONTESETRIUIPULUISETROSIUBARABSQ;HOC
CRETAEARETONACTUSTELIACEATQUEAERAQ;QE
ENALMUMETNONUAAHARORURSUSDICITEUCRA
ACMODULOSCANTUSODASCUNTETQUOQUEIUS;
OMNIACRUXTRAHATETSANOPIEIURECORONET
LAUDEDEINONDYSCORDETSEDICATHONESTA
EIUSOPUSGAUDENSPISCESDIRIQEDRACONES
COLLESETLUCIMONTESPECORAARBOSHARENA
CUMQEFERISUESPAEUERMESETBESTIARICTU
ETPLACIDAEUULTUSEUSEUAMENTEUOLUCRES
XRISTICOLAEQYSAULAPOLITERRAQ;SATAFIT
UOBISUIRT;LUMENDUCENSUNDIQUEABHOSTES
NUNTIAFERTPREXFITAUTUNDASEDOREPERIT;
FAMAIDEMAHABICITPALMAMNOSCIHICRAPTO
DATFELICIDATLUSTISHAECNUNTIACUNCTIS
PARCENSRITEHOSTIDATFATUUIUEREMULTOS
SEDIUREDAMNATQUOSAUCTUSSEPSITINIQUS
INDEDECETPARITERORAYMNITANTIALAUDES
UOTAQ;DECLAMENTGRATESENUESTRAPOLORUM
TURBAETTUPOPULUSQUEMPROFERTTELLUBIQ;
UOSRATIOCONSORSPARITERDIREXITADODAS
GAUDIAUOSCAELICAELESTISREGNABONAQUE
IAMSORTECAPIUNTETUOTISUALDEREQIRUNT
ENDEDITHOCUESTERUOBISSALUATORETIPSE
REXPROPRIUSPRAESULLETQECREATORIESUS

Sunt q̄q & ipsi uersi in rotis conscripti· sperice siue circularis nūi· id ē xxxvi· q p senariũ senario multiplicato in senariũ t̃minat̃· Quorũ primus in sup̄no circulo hic ē u̾s· Ver oriens ignis aurora hęc parte relucent· In infimo q̄q hic· Autupnus zephirus tellus & uespa hic fit· Dextro nā q· hic· Arcton hiemps lympha media nox ecce locant· & in sinistra hic· Aera· aestas· auster· arci hic sit meridiesque·

CRHISTUSSALUATORCRISTUSREXARCESERENUS
CONSILIUMUIRTUSMAGNAETBENEDICTIOLUMEN
PATRISDIUINAPROLESCERTETRAHITOMNEHINC
IUSORTUMFACTURAFABRUMMOSCASTUSHONOREM
HINCQUEBONUMAICQIDUERUMMIRUMEQUIDETUR
IUSTITIAEQICQUIDARCEQUICQUIDMANETORBE
QUICQUIDRITEPROBATETPROFERTORDINEMUND;
ANGELUSATQ;BONUSAEHAMSUFFERTETINIQUUS
SUNTHINCQUODQEDEUSUANUMDELECERATEXHOC
SAECLOIUSREUOCANSENOMNIACRISTUSHONORE
CONPLECTITDOMINANSCONSIGNATMUNERANUTU
HINCDECETUTGENUSHUMANUMETLUMINISEXSUL
NORETHOSRADIOSQUOSERIGITHAECBENEDICTA
CRUXSALUANSETREDDENSQEMIAMPRIM;HABEBAT
ECSORTUMLUCISNOCUUSQUOABSCESSERATADAM
QOTQOTIAMRADIOSUERENISTOSCELEBRABANT
PERPETUALUCISFULGESCUNTSORTECREBROQUE
HOCCANDORESATISMICUERUNTARMAPROPHETAE
GREXETAPOSTOLICUSDECORATURLUCECORUSCA
HOCQ;FIDESCHRISTICANDETHOCSOLERELUCENT
CORDABENEHOMINUMUOTAQUOLUMINEGLISCUNT
IUSTIPOLLENTESPERMISTICASIGNABONUMQUE
CONICIENTRADIUMMANDATISCREDEREOBIPSUM
ETTRIBUUNTPOPULISCUMIURASUPERNANOTARE
ADSCRIBUNTCHRISTOCONSORTIADUCEREUITAE
CHRISTUSREXDOMINUSDIUINUSMUNERESUMMUS
SCANDENSALTACRUCISENROBORAFUNDIT;INHOC
ISTANTUMSPECIEMPLANTANDOPANDERECAELOS
TRADIDITETUOLUITGRATOSCONQUIRIERILLIC
ERGOQATERTERNOSABAQUARUMETLIMITEMUNDI
HOCUENTOSINCALLECRUCISBENEDIXERATIPSE
SIGNAQ;BISSENAPRINCEPSSIIPANDOGUBERNAT
ACDUODENASUISORIENSPLAGASUSCIPITHORIS
TRACTADIEISPATIENHISSECTIOTOTALABORAT
OMNIANAMCRISTICRUXGLORIASEPTARESOLUIT
IPSAQ;SANCTAPOLISTANSGAUDIAIURAQ;TERRAE
PROPONITSIGNATLAUDATPROBATIPSAQEDONAT

Sunt aūt in ipſa cruce duo uſ exametri quoꝝ prior in longitudine a ſūmo deorſū uadens hic ē· In cruce nunc menſes uenti duo denaq· ſigna· Q aūt in latitudine tranſit iſte ē· Grex & apoſtolicus decoratū luce coruſca· Sunt q̄de & alii duo uſ pentametri in lineis adiacentib· cornib· crucis· quoꝝ unus p anfractū longitudini crucis ſupra infraq· copulat̄ ita· Sunt qq conſocia hic ſtirps & orbis opus· Alter uero dextrę ac leuę parti in latitudine ſociabit̄ ita· Sc̄a uala celebri aſt crux· dare calle bonū hoc·

SOLETLUNADEUMHICCHRISTUMENBENEDICITEIESUM
CRUXQ;ESTUESTERHONORSTABILISLUXPACIFERORDO
LAUSPROBITASSERIESPERCUNCTAETSAECULALUMEN
UOSQUEDIEMHACNOCTEMQUESIMULPERPENDITISORA
STRINGITISATQ;HUIUSCENTENAADUINCULAGRESSUM
STIRPSQEHABETHAECSENOSDECIESETQINQIESUNUM
ATQ;THOROINPROPRIODECIESAQUOQUERITETRICENOS
NAMQUEHISSOLROTAQUESENOSCITURINDERELUNAET
TEMPORAQUEHISTOTAETSEMELOMNISCIRCUITANNUS
BINOSQUEETDECIENSQINOSHABETHISGLOBUSORBES
SEPTIMANAEATQUEHABETUNIUSQUOQELIMITISORAM
ANNUSATHANCQ;DIEMUERSUMTENETOMNISETORDOHIC
NAMHORAITADHANCTEMPUSANNALISCURSUSETASTRA
IAMHUCQUEQUADRANSALISCRUXTOTAQEMNOTATARTE
ITQUATERETSAENISARCECIRCUMUOLATUMBRISQUAE
ADCRESCUNTNUMEROINUITUSQUEOSTENDERITETSOL
CALLESUPERUACUUMHOCEECEAEQUINOCTIASIGNANT
TUSACRASTIRPSQ;CLARADICORNASCUNCTATENEBRIS
CRUXQUOQUESANCTAMICASHINCENETCHRISTUSUBIQ;
ORACRUCISCOMPLETCELSIIBASBARATRUMORBEMARA
ARTOORDINESCEPTRUMHECATQUEAETHERACELSANAM
HAEQUEDECUSMUNDIESTSEMREGITASTRAPOLIHINC
DONATMAGNASALUSHOCSEDEHACCLAUSTRAQUECAELI
LAUSHMIHUMHAECODISPLANATCUNCTADIEIHAUSTA
LUXABLITCUMSUMMAIUGISPRIMUMASTRAADITENSOL
ATQ;SACRAMEFFIGIEMHOSTISSINARDUASISTITIESUM
NAMIUDAEAFREMENSSATISEXTULITARBOREPOMUMET
QUOHOCPOSSENTTETRAGONIQUAEREREPARTIB;ORBIS
GENTESETPOPULIEXQATTUORMARISUNDIIESUMMIS
HAECQUEDAPESUITAEMONSTRANTURDECRUCECUNCTIS
QUODSATIENTURIBIETDECIESDECUPLATARESUMANT
DONAPATRISSUMIATQ;NOUENOSTUMAETHERECERNANT
ANGELICOSPOPULOSSINGULIETUNDIQUEFULGEANT
HINCMONEOUTCANTUSTOTOSPIASCRIPTAQUEAGAMUS
QUATENUSEXITIUMSPECUMMORSASPERAINORBEMHUC
IAMFREMITHACPELLIUNADEEXILIOHINCUALEATIAM
POSTQUOQUEREGNADELETIUPERAIAMLUCENITENTES
PRENDAMUSLAETIHINCRERUMETRESONEMUSOUANTES
AUCTOREMCHRISTUMDOMINUMOMNIPOTENTISETALMI
NEMPEPATRISNATUMUERUMALMUMATQ;ARCESUPERNUM
SITQUOQUEHAECNOSTRARATIOLAUSSEMPERETARDOR

Hę q pp eti ſpecies ſc̄ę crucis in longitudine p duos exagonos metrū ſaphicū q ē pentametrū endecaſyllabū· & ſc̄ ei uſ tres pares· recipiunt enī ſinguli ·IIII· hos pedes· bina ſillaba· trocheū· ſpondeū· trocheū· iambicū· & ultimū triſillabū bachiū· Poſt tres aūt uſ addit̄ dicolos dactilicus· h ē dactilus· & ſpondeus· Stq· in ſupmo exagono hi uſ· Terq· centenos deciesq· ſenos & ſemel quos hī uniuerſū tēpus annalis cruce circuitus ecce dies hic· In ſc̄do qq· Sed plagis poſitis ſatis exagoni quattuor monſtrant decies nouenos· Singuli totos pie cū monade & ſupunū· Notandū ē aūt q priores uſ qa ·c· litt̄a quę in medio exagonoꝝ ē ſibi attrahunt ·xc· illi lit̄ras hn̄t· ſequentes uo ·xci·. Illi aūt duo exagoni q in tranſuerſā partē crucis faciunt metro elegiaco cōpoſiti ſunt· quoꝝ prior hos uſ hī· Stirps qq ſc̄a crucis cōplecti toordine ſceptrū· Hęc que decus mundi ē magna ſalus hominū hęc· Poſterior uo iſtos· Cuncta tenet & xp̄s baratrū orbē atq· ęthera celſa· Nā regit aſtra poli hic clauſtraq· cuncta·

QUIDFERATENUITAMCORRUPTIOQUIDUERATUR
DEBITAQUIDLAXETQUIDUINCLATENACIACEDAT
NUNCDECETUTUERAXSPELIARISHOCMUSABEATO
CARMINEDEPROMATCRUCISARDUADICATETACTA
HOCMERITOUOXFAUCEOMNISHOCPERSONATARTE
OSDIGITIPLECTRUMUOCACORLINGUALOQUELLA
QUODCECIDITBELLOTORUUSDRACONOXIUSILLE
ARTEUENENATAHOMINEMTRUXQUIEXPULITEDEN
TRAXERATATQUECADENSDECAELILUCIFERARCE
TERTIĀADINFERNIFUMANTIASULFURESTAGNA
ASTRORUMPARTEMSECUMQUIAFRAUDESUPERBUS
TEMPTAUITSUPEROSNONSESIMILARESUPERNUM
INGELIDASTATUENSAQUILONISSEDETRIBUNAL
AGNUSHUNCQUELUPUMSUPERAUITIUREPOTENTI
ERIPUITPRAEDAMSTUDIAQUEFEROCIAPRESSIT
IMOADGENTESEXPLACITOADSACRANUNTIACURA
CONUERTITMELIORANOTANSCAELESTIADONANS
NEALBOORTULEBATHUICCASTOFABULAIAMSILN
ROBORECONSURGITQUIDOGMATASENSITAPERTA
HEAREATOSCANTUSUBPLETREXARADANAUSTAQE
INQUESACRALAUDEFECUNDATGERMINISAUCTOR
ISTAEHPERFIDIAMCAUSATPRAEMUNERECELLIT
UIRTUSLARGACRUCISDIMITTENSDEBITAMUNDO
DENIQUEHOCNUMEROMANIFESTAREDEMTIOTOTA
QUODFUERITMUNDODANIELISSEPTUAGINTAHOC
EBDOMADAESIGNANTUTPRAEUARICATIOCERTUM
ACCIPERETFINEMPECCATUMETNOXAETINIQUUM
IUSTITIAMQ;AETERNĀADDUCERETIPSECREATOR
IEREMIASDECIESSEPTENOSSCRIPSITETANNOS
POSTQOSIPSESUOSAUINCLISSOLUERETAUCTOR
ATMOYSESSANOSMONITUDISCREUERATIPSEHIS
QUOSDOCUITTOLERANSSENIORESSEPTUAGINTA
SAECULAPACIFICANSCRUXLUSTRASTOTABEATO
FAMINEEUANGELIIDECALOGIETFOEDERECLARO
NECCERISINSCRIPTAIMPOSREORIPSAFIGURAEN
INQUINISSENSUSSUMMISDESQUODPLECUNCTOS
MAGNIFICEETPLACITEIUSTOTIBIIUREFAUERE

Sunt quidē hic inhac figura scę crucis qnq· sperulę dispositę· quę simul numerū lxx continent· singillatī uō unaquęque· xiiii· Utrimq· iii· unū uersū tenent inlongitudine incipiente asūmo & inima descendentē ita· Crux pia constructa hic superasti uincula mortis· Itē inlatitudine tres summulę aliū uersū tenent ita· Magna bona & scā hic superasti crimina secli· Medietas qq̄ crucis utriq· uersui cōmunis·

TEPATERALMEPOLIDOCTOREMCARMINEINISTO
RECTOREMQUEUOCOFELICIBUSANNUECOEPTIS
TUPIUSETCLEMENSSENSUMDANSUERBAQ;CASTA
UTTUAQUIDPRIMASIGNETLEXPANDEREPOSSIM
ADCRUCISAETERNAMLAUDEMLEGISQ;SECUNDAE
IUSDEMONSTRANDUMUOTARITUSQUEPERENNES
CUMPRIMUMHAECCRITEGENERATIOMAXIMAKERU
EXORTAESTEXINUISISCRUCISALMAREFULSIT
GLORIACUMDONOLUXALMABEAUITETARUAHAEC
CUNCTASIMULRECREATTUAQ;NUNCDEXTERAXPS
ETUERALUCISDANSMUNERACUMCRUCESAECLIS
NAMGENESISUITAELAUDATMIRABILELIGNŪHOC
INTERCUNCTAFUITPLANTATUMQUODPARADISO
UIUIFICANSLIGNATRIBUENSETMUNERAFRUCT;
HOCPATRIATQ;ISACUEXITMULTANDUSADALTAR
ORATETEXODUSHOCIURASATISASTNUMERORUM
EUENERATAUCEUIACERDOTIUMERUSCANITORE
NUPTACANITTEIUIISLEUIB;UENTATMARELUDUS
UTADTRANSITUHOSTICUSOBMAGHALIACANTAT
ETPLEBSCARMENHOPTIMEPUREMIRATROPHAEA
LAUDEINAMOREDIPSALLITQ;TRIUMPHIETEOUM
HOCMARETESTATURUICTRICESORBITACALLES
ATUETEREMHOCLIGNULEGISDULCAUITABYSSŪ
BISPETRAMEXCUDITUIUAMPRODUXITETUNDAM
NAMQUECAMALECHCANAMDEUICITPRIMITUSIRĀ
SIGNUMHUIUSPARATERNOMENDELEUITETILLI
BOTRUMHOCUECTEPIUMPENOTAUEXITUTERQUE
UECTORUMUOTISETQUANTIBUSOMNIALAUDANT
DONADEITERRISHISGAUDIAINESSCEPULARUM
QUISBENEMYSTERIADICITUELDICERECUNCTA
RITEUALETCRUXDONATUACUINONSATISOMNES
LINGUACREATURAEPOTERITDEPROMERELAUDĒ
HOSTIATEPATRISAETERNIDEDICAUERATARAM
UITAESERPENTEMEXALTASTIETTUPIECRISTŪ
MONSTRASTIPOPULODETEETQIDDICEREPOSSŪ
CUNCTABONADEDERASDEMEBASETMALACUNCTA

Hic in quinq· tetragonis qnq· libri legis p qnq· ūsꝰ notantᵉ· qsunt iuxta ordinē tetragonoꝝ loco sexto· & psenariū insemę multiplicato· Sexies eni seni faciunt inplana figura sextū tetragonū· q ē st xxxvi· Est quoq· primꝰ ūsꝰ tetragoni inarce crucis posit iste· Te genesis crux alma beat tua munera laudat· Secdsuo ē qinte tetragonū dextri cornu positus ē hic· Exodus atq· canit transitus carmen amore· Tertius nāq· inmedio crucis ē positus ita· Iura sacerdotis leuiticus optime psallit· Quartꝰ qdē insinistro cornu scripꝰ ē ita· Ast numerus cantat magnalia mira triumphi· Ultimus & iā qinultimo tetragono id ē inbase crucis descripꝰ est ita sonat· Nā deuteronomiū peno uantis gaudia dicit·

PERGESALUTIFERAMSPECIOSODICEREUERSU
MUSACRUCISDOMINILAUDEMSOLAMANETACTŪ
INQUAMORSUICTAESTCUNCTADIMISAPIACLA
LUXREDIITMUNDOUENIAETCUMMUNEREUENIT
ADAMNAMPRIMUSTULITOMNIADIGNADECORIS
PROGENIEEXTOTANOCUACUMPABULASUMPSIT
CUNCTAUENUSTABONAREMEARUNTCARABEATA
CŪADUENITIESUSADAMPIEINARUASECUNDUS
UNIUSEXNOMINISSCELERETOTDAMNATULERE
INREBUSCUNCTIPERITURIETMORTEMINORES
UNIUSATQENOMINISDONOSALUANTURUBIQUE
CREDENTESOMNESFRUITURIACLUCESUPERNA
DENIQUEREGNAUITPERLIGNUMNOXIACUNCTO
MORSETIAMMUNDODOMINANSETSORTEBEATUM
CAPTIUAREGNUMPERLIGNŪACPERDIDITOMNE
ETNOCUOSMULTOSAMISERATIHPROBAQUONDĀ
ENTOTITRIBUITCHRISTUSUTIANUASITHIHC
ORBIMUNDONAMSPECIEMTOTAMACPIUSNICIS
CONSTITUITTOLLENSDIRASARASHUICINTUS
ETDEDERATLUCEMCORDISETPANGEREPACTUM
PRIMUSHOMOTERRENUSERATETPIGNORATOTA
TERRENAGENUITMORTISQUISDEBITALIQUIT
POSTERIORUERUSFUERATCAELESTISETADAM
HICDOMINUSMUNDITERRAEPONTIQUEPOLIQE
REGNATINAETERNUMDONATCUMREGNABEATIS
QUATTUORIPSEDABITTOTIUSCONDITORADAM
IUREPLAGASORBISTAMQAMDENOMINEDICTAS
CUIUSLUXUIRTUSDOMINUMTESTANTURUBIQE
ENANATOLDYSISARCTONMESEMBRIAHAECSIC
DESIGNANTODISARTEENDECETUTPIECUNCTA
AUCTOREMDOMINUMCOGNOSCANTLAUDEBEATA
ETCELEBRENTCRISTUMQODUEREFILIUSIPSE
SUMMISITPATRISETDEXTERAUERATONANTIS
CUIUSCURABONAESTTACT;MEDICINASALUTIS

Asthic in iiii(or) litteris grandiorib(us) nominis adā p(er) paruiores litteras. L. i. talis conscript(us) ē u(er)s(us).
Secundum ordinē litterar(um) nominis adā legendus ē ita.
S(an)c(t)a metro atq(ue) arte endec& ut sint carmina christo hinc.

ARBORO·DOREPOTENSFRONDOSOUERTICELATA
QUASUMMAUERESACROUFLUITORDINEBERTAS
ORTUSDITATUSETPARCUINULLUSINORBEEST
FLORIBUSETFOLIISMILLENOGERMINEDIUES
OMNESEXCEDENSALTASGRAUITUDINESILUAS
CUMTOTAMPLEMAGNUSUESTITHONORQ;DECUSQ;
AMBITUERUSHONORLAETUSLOQUITUREXUOTO
STANSHOMOLIUORHOCNATIONIDENEGATATRI
·DEMONISHORRENDUSREMSCIRELAUDEMOUERI
ARBORSOLATENENSUARIOSUIRTUTECOLORES
PURPUREOREGISSUBTACTUROSCIDAFULGENS
AETERNOESRADIOSTANTINTENAMPIEUINCTE
EDCSTURRITAECEXHOCDUDUMESTNONNEBEATA
MACHINAETIPSADEIARAETQUIUSITSYPREMA
LARHOCNEESTETMIRALUCERNAHOCOTIATOTA
AGNIHOESTATUITSIGNANSQUOQERITEUIANDO
UERASALUSISTAQUODUERUSFONSBONITATIS
ESTBENEDICTIOQ;SACRAUITAMORPIETASQUE
SANCTASALUTISLUXETUITAREDEMPTIOUERA
INQ;DOMUPRINCEPSDONUMDATPACISIHORBEM
IURAQ;AMICITIAEHINCFIRMAUITDEPOSUITQ;
ASSCITAANTIQUINISUSQ;TEXITIEMSMORSCŪ
INLECEBRILUSUCIRCAIGNEMNOXIAENIMSIC
PELLAXDECIPITETSOCORDEMUBIINQIETATO
CONSPEXITUOTIĀARRIDENSUINXITAPERTE
OTUCRUXSPECIOSAOPIHUSPULCHRIOROMNIA
QUAEUINCISNEMORAOCAEDRISALTIORIPSIS
MONSTRASNAMENUMERORADIANTIDONABEATA
ADUENTUIESUSQUAEINTUSPROBUSOTIANUTU
ISTULERITDABATIISSEBEATECUMPIEUENIT
EGREDIENSUULUAHUCETBLAUDOHUMINESEMET
SIGNAUITCAELOSTERRENAETCONDEREREGNA
UTDUDUMSANCTILINGUACECINEREPROPHETĘ
FECERITHICCELSADOCTORDUMCONDIDITIMA
IMPERIŪINQ;HUMERISTANTOSITQ;ODPIEREGI

Quattuor ergo cruces in hac pagina p(er) quattuor loca pictę atq(ue) conscriptę sunt hoc modo. Longitudo enī crucis unius cuiusq(ue) a summo deorsū trib(us) uicib(us) singillatī legendis descendens unū u(er)sū contin&. xxxviiii. litt(er)as. Similit(er) in latitudine p(er)transu(er)sū tres lineę a sinistra in dexterā tendentes unū u(er)sū faciunt. Et ita sit ut litt(er)ę q(uae) in medio crucis s(un)t & utriq(ue) u(er)sui comunes s(un)t nouenariū expleant numerū. Ille u(er)o q(uae) in cornib(us) circū positę s(un)t sexagenariū. Est aut(em) u(er)sus in longitudine crucis sup(er)ię. xxxviiii. litt(er)ar(um). Forma sacrata crucis uenerando fulg& amictu. In latitudine u(er)o iste totidē litt(er)ar(um). Magnus uestit honor laetus loquor hoc nationi. In fine q(ui)ppe crucis in longitudine hic u(er)sus ē. Corporis ergo sacri constructio in arte beata. In latitudine q(uo)q(ue) iste. E numero radians quę intus p(ro)bati is se beatę. At in dextrę crucis longitudine hic legendus ē u(er)sus. Nunc ecanā ar exorans Iesu abdere cruda plare. Et in latitudine iste. Vera salus ista ē benedictio s(an)c(t)a salutis. Nā in sinistrę crucis longitudine talis est u(er)sus. Inmoto ipse manens ten& ipse quę uiuit in omni. Atq(ue) in latitudine talis:
Fons bonitatis amor pietasq(ue) redemptio uera.

SIGNUMOPUSETCLARUMUICTORISPSALLEREREGIS
UEXILLUMINSIGNEDOMINANTISLAUDETRIUMPHUM
QUOMUNDUMERIPUITNOCUIQOETSCEPTRATYRANNI
DISTRUCSITREPROBANSRECTORISREGMINAFALSA
QUOBENESUSTENTATCAELUMPELAGUSQUESOLUMQUE
CUIUSINORBESACRAEXFUERITNAALTATIOQUANDO
MYSTERIOADCURRENSNASCENTISABORGINEMUNDO
ANNORUMSAECLISERIESHAECCATTULITATQUEHINC
IURESACRAEFIDEIPLEBESCONCURRERESCRIPTIS
CREDENTESFECITPROBACONDITOROMNIACONDENS
TEMPORACUMNUMEROCONCORDANSCUNCTASACRATO
CUNCTAQUIADOMINUSRENOUAUITSAECULAPRISCA
SANGUINENAMRECREANSPERFICITCUNCTACRUORE
IAMBONUSINPRIMISTUNCFINXITQUAEEXADIEBUS
PRINCIPIUTGENESISPIESANCTODOGMATEPANDIT
QUODHOMINEFACIENSCOMPLESSETFACTACREATOR
SICQUEDIESEXTAHOMINEMREPARANDOREDEMPTOR
SABBATADEMONSTRANSCELEBRAUITSABBATAUERE
ENPATRATHONCHUMERUSSUSUMQUODPASSIOFALSO
OBECTATINDEPREMATTEMPTANTICHANCUSIANARTI
OCCUMBATCURARUMUTUINCTAESTIPARSSITADIRUM
QUODNUMEQUAMPOSTHAECFALLACISFACTIOPLEBIS
IAMOSTENTETPANDATPIETATISSEDPROBAUIRTUS
DOGMATAUERADEIPERCUNCTAHAECTEMPORAMUNDI
SANCTIFICARECRUCEMBENEDICEREREGNAFUTURA
QUAEESSETSALUATORBENEDICTAPOTENTIAPATRES
NEMPEDATURUSEISSUMMONOUAPRAEMIACHRISTUS
QUODMONITISFLEXITDOCUITQUOSUERBASALUTIS
QUOSPIACORDEFIDESOPERISQUOSINFULAUESTIS
ATCRUCISHAECSPECIESTRIBUITSOLAMINAFIDIS
MATERIAMLAUDISBONITATEHINCSCIRECREANTIS
QUIPIUSOMNIPOTENSUITAMDEDITANTESALUBREM
QUANDOHOMINEMUOLUITPARADISUMSORTETENERE
ETPOSTLAPSAFIGAMMISERANSQUONOLUITIPSUM
FRAUDEPERIRELUPIHANCMAXIMECORDITORARCEM
SEDCRUCISADUITAMUOTODEDICAUERATORBIHUIC
UIRTUTUTNUMEROEUEHERETADSCEPTRASUPERNA
SPESAMORATQUEFIDESOMNESQUOSSANXITABAEUO
PERPETUODIGNOSCHRISTIUENERABILEUISUHINC

Sunt qq duo uersus hic scę crucis innotis memoratis numerum conscripti quorum prior in longitudine ab arce crucis deorsum legendus ē ita. In cruce hęc species ihs bene monstrat honorē. Alter uō uersus eius limite scdm ordinē rectū inclusus ita. Copulat hunc numerū ihs quo est passus in armis. Haec qq nom qd gāma nota crucis media continet ... uersui communis ē. ut euidenter ostendit.

a

SANCTABEATAPOTENSUITAELAUSGLORIACHRISTI
CRUXUENERANDADEITUPROSPERAFUNCTIOSAECLI
DIGNABONAATQUEPIAXPOAFFICERASQUIAMEMBRA
STIPITESUSPENSAFFLICTOSSUBCARCERISUMBRA
DIRIPERASPOPULOSREGNUMINSUBLIMEREPOSTUM
QUISDEDERASQUONIAMSPECTATIOLONGAPOLORUM
REDDITALIUREPIISBEATOLYMETSTEMMATEDIGNOS
NAMBONAQUACINTERRAMPIUSARBITERORESERENO
SEMINADISPERSITSACRAMULTIPLICAUITAMAUIT
QUAEQUESEDENSMONTISORAUITINARCEMAGISTER
DISCIPULISTRIBUENSPACTUMPIAFOEDERAIURIS
INCIPIEBATENIMALMIFICOTUNCORDINESANCTIS
UIRTUTUMHISTITULISDOMINUSPIAPANDEREDICTA
UTBENEDICTAPATRISPROLISHOCDOGMATASIGNET
CRUXQUIATOTABONACOMPLECTITETOPTIMAPERSE
DATDOCETALMAADNECTITAMANTIBUSATQUEBEATA
SICFELIXDIUINAMARDORETREMENSPREMECORDAM
QUICESFACETIUSTITIAMNOSTEPIOALGIDASERUA
FLENTESQUICUPIDOSNAMHISSURSUMOMENADEUMQ
QUISCONSULAETERNAACSITMISERATIOCERNENT
DOLATIOLDQREFECTIOPASTIOLARGAECETINARCE
NONALTOACTIOCOMPETITOREREPENSQUUESUPERNQ
OPSESTNUNCUALETHICATQHOCSATISINTERNACUM
LONGEABSUNTHUMILIUESOLOQUODPRONUSADORAT
CUMUERBUMHAUDSOLUMMITESSEDINORDINEMORES
OMNITENENSPOSCITSEMPERHOCTEMPOREQUEOMNI
ERGOBEATORUMESTHABITAREINLUCEUOLENTUMET
OCTONOHOCNUMEROUTSUPERAARDUADONAREQIRANT
HOCQRESURGENTESREGNUMQUIASICCRUCEGAUDENT
CRUXUIASCALAROTAPATRIADUXPORTATRIUMPHUS
UITABEATAHOMINUMMERITORUMETMAXIMAMERCES
BINAQUATERPOSITAENREGNIPIAFORMULAPANDIT
SANCTABONOSBENEDONAPOLUMSCANDENDOMERERI
CUNCTIPOTENSQEDEIDOMINUSHOCOMNIPOTENTIS
SPIRITUSIPSEMODISUULTPACISSCANDERESEDEM
SEPTENOSQGRADUSSUPERISEREXERATASTRISQUO
ALTAPOLIHINCPIEPOSSEBENIGNOSPANDERETIRE
QUOSCOMITATURAMORRATIOLUXLAUSBONAUIRTUS
GLORIASTEMMATHRONUSQISADDITURARCEPOLORŪ

Octo hic octogoni imparib. numeris copacti octo uersus continent .cccxxviii. litterarū octo beatitudines continentes. quorum primus qui in basē crucis positus ē talē hēt uersū. Regna poli dns uult pauperis ēē beati. Scds uō post hunc talē. Atq; solum mites sep habitare supnū. Tertius qq ordine octogonus ē ille qui transuersō crucis tramite primus ē hunc tenens uersū. Felices flentes q's consolatio in alto ē. Quartus q huic proximus ē cū hoc uersu. Nā iusti cupidos ętna refectio coplec- uxta quę quintus custo. Mente pios sursū miseratio larga repensat. Sextus qppe ille ē qui transuersū tramite claudit. Corda serena dm̄ cernent ę in arce supna. Septimus qui insup eminente crucis parte inferior sistit hic. Pacificos dns plis complectit amore. Supremus qq omniū octogonus hic conscriptus ē uersus. Xp̄o afflictos regnū iā spectat olympi.

PANDESALUTAREMDOMINOUINCENTETRIUMPHUM
LINGUAFIGURAMANILABIUMUOXSYLLABASENSUS
MAGNACRUCISDOMINIQEMGLORIAPOSCITUBIQE
SIDERACELSASUPERETQUOPERTINGITABYSSUS
LUXUBIPURAMANETQUOTETRASILENTIANOCTIS
SUCCEDUNTCEDUNTQ;SIBIQUOTEMPORECUNCTUS
LABITURORBISUBIUARIABILISINDIT;ORDOEST
QUATTUORISTOUINCIREUIXSUFFICITASTHAEC
PAGINADIGNACRUCIPRAECONIATRAMITEDENAS
HASQUEQUADRAGENASSANCTODECALLEMONADES
ARTELIGARESIMULPLENASQUOQUELUCESERENA
MYSTICAQASUIRTUSORNATCONSECRATHONORAT
TEMPORISINSTANTISNUMERUSHICRITEFIGURĀ
GESTATAQUOTOTACHRISTOSUBPRINCIPESANCTA
ECCLESIARABIDOPIEFERTCONTRARIATELAHIS
OBPONENSHOSTIBELLATRIXCONSCIAPERSTANS
UIRTUTUMETPUGNISUITIASIBILAUSEACUNCTA
CUMFIDEISCUTODOMATHAECCRITUHASTAQ;UERBO
LORICĀLIGATETBENEIUSTITIAEINTUITALMAM
ATQ;SALUTARISGALEAMHANCINUERTICEGESTAT
IPSACRUCISCLARĀFACIUNTINSIGNIAFRONTEM
FRONTISETADUERSAEFUNDUNTFORMOSADECORĒ
INCRUCESALUATORSAEUUMNAMUINCERATHOSTĒ
EIUSETHOCNUMEROSUADESERTOALMATRAHEBAT
EXDAPIBUSCUNCTISIEIUNIASOBRIACHRISTUS
STRINXERATERIPUITQ;EARTODEFAUCESUPERBI
RAPTORISHOMINEMQUEMGASTRIMARGIATRAXIT
INFACINUSDIRUMIHMITEMSIMULATTULITIRAM
HUICPHILARGIRIALEUISETCENODOXIATRUSIT
QUEMAREGNODOMINUSAETERNAREDEMTIOIESUS
SEDPRESSITHOSTEMPRAEDAMSALUAUITABIPSO
DAPSILISATQEHUMILISMITISETSOBRIUSIPSE
CUIUSPUGNASALUSCUIUSUICTORIASANCTAEST
CUIUSINARCETRHONUSASPECT;ININFAMACUIUS
CRUXOUATORBISHONORCRUXESTERECTIOMUNDI
CRUXMIHICARMENERITCRISTIUICTORIACLARA

Ast quadragenarius ipse in quatri angulis hic cōprehensus scd̄m geometricę figurę potestatē continens uersum quadraginta litterarū in hunc modum.

Crux sacra tua est nes regis uictoria xp̄i.

CRUXMIHICARMENERITAURESADIBETEFIDELES
LAUSCRUCISOREMANATDEUOTASDUCITEMENTES
UOSQUIB;ESTCRIST;QIBUSESTSAPIENTIACURAE
LUXAETERNADEIQUIBUSINCORRUPTIOAMORFIT
HICSONATARTIFICISUIRTUSOPERISQUEBEATI
HICDECOREXULTATHICGLORIAFINGITURARTIS
UESTERHONORUIUITQUIAUIUIDAFULGIRORIGO
UESTRAMANETPALMAIUREINMORTALISINETHRA
CLARAQUIAESTUOBISUICTORIACRISTUSUBIQE
IPSESALUSUESTRAETUINDICTAMFECITINATRO
PROUOBISMORIENSIUSTEQEOBPRESSITINIQUM
MORTEINTERFICIENSMORTEMDUTARTARAUICIT
HUCHUCAEGROTIUOLUCRICONCURRITECURSUEN
UESTERERITMEDIC;QEMCRUXMEDICABILISALTO
STIPITEGESTAUITEXTENDITBRACHIACURAEET
POSCITECURARIETGEMINASEXPANDITEPALMAS
IPSIUSERGOUALETTACTUCITOINHORAACEADEM
REDDEREDECESTRAPIATREPIDOHICALMAQIETIS
SUMMACUIESTUIRTUSSAPIENSADIBERESALUTĒ
ARSQUIDESCENDITRESIPISCATFISICAUTARTE
DAMPNATIMORISCANTREDIUIUANTSIGNABEATA
QUINQUASALUTAREMNUMERUMHICOINTABEATAE
DATCRUCISHAECSPECIESDIUINOMUNEREPLENA
QUISIGNATUENIAMQUISABBATALAETAQUIETIS
QUILEGISPRISCAEPOSTAZIMAFESTATRIBUTAE
ESTINDEXETPOSTSANCTASOLLEMPNIAPASCHAE
IPSEPARACLITIMISSIUNDIQUENUMINEPLENUS
PACISAMOREPROBUSPACISSIGNACULAPROFERT
PERFECTUSDECORESPECIEPERFECTUSHONORIS
QUINQECRUCESPRAEBETRAMISDENASQ;MONADES
NUMERATSEMPERQECRUCIAPTAETAMICAFIGURA
QUINQUELIBRILEGISEXTANTMANDATAQUEDENA
OMNIANEMPECRUCICONCORDANTTRAMITEDICTU
LEXNUMERUSTEMPUSMYSTERIAFACTACARACTER
OMNESERGOCRUCEMPARITERLAUDEMUSOUANTES
SOLUAMUSUOTAHINCECRUCIFIXOETDEDITAREGI
SANGUINEQUIPROPRIOLAXAUITCRIMINAMUNDO

Continet aut̄ in .v. x. notis uersus quinquaginta litteras hic. Quinque iuuat apice ast sacra dicere de cruce et hęc nam est. Per singulas notas denis litteris supputatis sed hęc p̄nuntiatione. Ceterū aut̄ scripto septē grammata unicuiq; notę deputantur. Nā media littera singularū notarū communis ē utriq; tramiti et ei qui dextrorsum et eiq; sinistrorsū uadit.

SANGUINISERGOSACRINOSFUSIOLAUITETUNDA
SORDIB;ACUNCTISDETERSITETOMNIACHRISTUS
NOXIANĀPASSUSLABESTULITHICQUOQ;NOSTRAS
DELENSARATUMCONTRAOBEMTUMCIROGRAPHUM
LUMENEUANGELIIIMITABILECONDIDITAUCTOR
QUODFACIN;SCRIPTOVETATOMNIAUANARECUSAT
QUODUITASIGNANSINCUNCTOEXPENDITURORBE
LUMENUIRTUTUMASCENSUETDOMINANTISUBIQE
INDICATORATUMPANDENSQUOMISTICASCRIPTA
MONSTRANTDONADEIQUANTAOMNIB;OPTULITORE
ASTDECIESDUODENATENETHICLAUDACARACTER
GRAMMATENETHOCUNASEMELSEDHOCQUATERUNA
MAGNANOTANSFIDEIMISTERIAMAGNAQUEFIDIS
GAUDIADEMONSTRANSMEDICINAEMUNERAGRATA
ETSOCIALEDECUSQUODSPIRITUSAUCTORINORE
ARDENSLUXDEDERATCONCORDIMUNERELINGUAE
HINCQUEALACERCOETUSSACRATUMIACTATUBIQ;
HOCNOMENRETEEXPANDENSQODSAGNAINABYSSO
MUNDIPLENAALTARETRAHATETFRENETUTOMNES
HISFRENISCRUCISUTQ;INSIGNIACRISTIUSUBIQ;
DIGNECOMMENDETNOMINIQUAEMAGNARESIGNAT
INMUITISDONAADIUNGENSPRABAPROEMIANATI
ENORBISDOMINIQUICONDITPRAEMIAINAUCTET
MULTIPLICATDIGNISIUSTECUMPATRESUPERNO
REGNATORREGNANSCUNCTADICIONEGUBERNANS
QUIPIGNUSDEDERATPARACLITUMIURESALUTIS
UTREGATETSERUETPERDUCATAPATRIAUITAEET
PSALLITEDEUOTECUITAMBENEPSALLITECRISTO
GENTESACLINGUAEUERUMETCOGNOSCITEREGEM
UIRTUTEMQ;PATRISQUOOCCUMBITDIRAPOTENTI
MORSQ;SUIETSTIMULIRERUMSCITOTEPARENTEM
HAECLAUSCULMENHABETEXUEROGERMINEPARTA
AETERNĀREQUIEMISTEESTNATURAEINDIT;ORDO
SERUETUTINDITATANTUMETSSERETDONABEATA
GLORIAHAECUIRTUSETSUMMAESTCAUSAQ;IETIS
ISTEQUEIURABENECONSERUATLIBERACHICEST
QUIBONASUMMACUPITRITEETMEDIOCRIADUCIT

Est quippe uersus insuprema labda: Est orbi toto dn̄i nampassio una. Isteq; in infima: Aruo crux una spes libertatis abira. Hic namq; indexteriore: Lux leta luce diuino munere plena. Atq; hic insinisteriore: Veraci nutu signat & proemia regni.

LEXQUOQUEUERADEIUINCENDAESTSORTEBEATA
ECCECRUCISCRISTIQUASOLUITURORBISABIRA
DUCITURADUITAMPORTUMCAPITATQUEQUIETIS
ARUIGENAEPRIMILAPSUMPOSTNAUFRAGUSIPSE
NAMQUIAPERUETITUMMORSUICITNOXIALIGNUM
ETGENUSHUMANUMFERALATEABSUMPSERATOMNE
FAUCIBUSAMORTISPERLIGNUMTOLLERETUTHOC
IURECRUCISPLACUITREPARANTIPONEREPALUM
DIREQUODQUEATROXMADIDOGLUTTIUERATALUO
EUOMERETSICCOLUERETQEHINCDEBITEPAENAS
INUASITRAPUITDOMINATUMQUODMALETRUXFUI
ITSOLUITSIGNAREMODISINDOGMATESCRIPTIS
TESTAMENTORUMDEUSAUCTOROPUSCRUCISIPSE
PRAEDIXITDOCUITSESEETCONPLESSEFATETUR
MAGNIPOTENSCRUXHINCIDEOSETOTACORUSCAM
EXCIPEREIILUCEMMONSTRATDATCALLEDICATO
RITEFAROSIUSTISSECUNCTAPERACRATESTANS
GENTESACPOPULOSADCELSAETPROUOCATASTRA
EXEMPTOSNOTATETNOCTISORATUALACRESSCIT
NONPARUUMFACEREHINCETREGNIDUCITADALTA
HOSTEFITEXPULSOUICTRIXNECFALLITINARTE
SEDSOLUMGENERISDOMINANSMIRACULASISTIT
OMNIAREGNASIBIPROPTERSUADONAMINISTRAT
DEUOTAETPLACIDAMANSUETAQUIETAREDEMPTA
QUOTHABETENLINGUASORBISETIURELOQUELAE
HOCNUMEROSIGNATADITUMUENIENTIBUSATQUE
TRAMITISHOCPANDITSALUATORDISCIPULORUM
NAMOCTIESETNOUIESUARIETOSDICITURORBIS
HINCQUENOUEMPIERELLIQUIASINLUCEBEATUM
SPIRITUUMDATUROCTAUAUTSUPPLERECREATOR
UELLITRITEDIEHOCETCLAUDERESAECULAFINE
OMNIANAMQ;ORBISSCELERACONSUMPSITINIPSO
FLAMMIUOMOCRUCISARDOREPATIENDOCREATOR
SEDTAMENEXCARNISPARTEASTDIUINARELUXIT
NATURAINSCRIPTOSOBRIUMPRODUXITETORTUM
LEGEMNEMPESUAMCRUCISORDINEFECITAMATAM
IURELEUEMSUAUEMETSCANDENDIMUNEREDITEM

Est namq; unus uersus inrecta crucis parte. id est induob; aptagonis asūmo deorsū descendens. & ptransuersū aptagonorū legendus hic. In cruce lex dn̄i decoratur luce corusca.

Alter uo intransuersa eius parte induob; septagonis comp̄hensus. & similit̄ p̄transuersū eorū legendus iste. Gentes & linguae sociantur laude sacrata.

CRISTUSAMORUOTUMMIHIQUIPIAMUNERADATHAECC
CARMINISHICPRETIŪHICUIAPORTIOFIDAQLETIS
QUIBONACUNCTAPROBANSOPETANTAETTALIARITE
DONASUISFAMULISLARGITURADISTAQUECUNCTOS
HORTATURMISERANSSPONDETPIECONDITORARCEM
IAMPOSSEIMPETRAREPOLISCEPTRAALTAQEREGNA
SISPESFIRMAFIDESSUMMIETCUPITHICEASANCTE
CASTUSAMORNECAMATMEMORANSHAECPERDITIORSA
DONAQIDEMHAECUENIENSHUCORBEMLITEIUCUNDA
SUARSERATINMUNDOANTERIOREUALENTIAFRUCTU
QUODOCUITMUNDUMDEDICANSHINDETERIORAHIC
PRAECEPSMALLETABIRELOCADANSIURAMAGISTER
NOSCEREUANGELIIETDIRUMMANSUESCEREMOREM
UTDEUSARECEPOLIETIUSTUSCUMADUENERITISTUC
AUCTORABAETHEREIIUSTISDAREPROEMIAPATRIS
DEXTRAEUNCMERITISCAPIATBONAMUNERADIGNIS
ISTEQUIDEMNUMERUSSANANTISSIGNATUTRUMQUE
ADUENTUMDOMINIHINCARCEBATQUANDOTYRANNUM
QUANDOUIRHICFACTUSTANTABONAREDDIDITORBI
POSTEESUUMCUNCTISBAPTISMAPROBAEDIDITORE
HUCSUMMOESTQUANDOSALUANSPATREIUSTITURUS
IUDEXETHOMOSALPIXISTUMPROEMIASANCTAHINC
FERTPRIUSHISALTODARESTUSQEUIDERESUPERNI
NEMPESACRAMFACIEMQUOSUERUSNUNTIATAUCTUS
ESSEBONISMERITISPSALLENDUMCANTICAPARTOS
QUAECANTARESOLETSORSALMAUTSCRIPTASERENA
APOCALIPSISHABENTDILUCIDAIBIAGMINAFERRE
GLORIAUIRTUSECSCELSOOMNEDICATQEPERAEUUM
ALLELUIASONATQUISOHTAMENAULAERITHAUDHAC
ETDEUSETDOMINUSPLACANOUSNOSTERUBIQUEEST
QUODIUUETISNOSSCRIPTIOQUTALMESTAERISARCE
CŪAPPAREBITOUANSSERUORUMHINCETRAPITALMI
TURBANIHILPERDENSAESCANDALAINABMOUETIRA
DEUOTOSFAMULOSFRUMENTAUTMITTATINHORREUM
FELIXQUIUALETATQELICETCUISCANDERECAELUM
ETLAETUMDOMINIBENECHRISTIINTENDEREUULTŪ
CUIMANETALTUSAMORPERFECTIOREDDITUROMNIS
ANGELICISQUECHORISPERMIXTUSGAUDETUBIQUE
LAUDIBUSETCERTATCANTANDOPSALLERECHRISTO
CANTICARITENOUAHOCSTUDIUMDEPONERENESCIT
REGNAQUIAAETERNASICTUMETBENEGAUDIANOUIT

Sunt q(uo)q(ue) tres u(er)s(us) in monogrammate in maiorib(us) litt(er)is cu(m) minorib(us) int(er)conscripti. quor(um) prim(us) ab. O incipiens p(er) om(ne)s litteras maiores in circuitu uadit que de lit(teris) figura(m) supra in. P. ostendunt. & duo nomina (con)tinent hoc e(st). O. Soter. ih(esu)s. in nouo(m) litt(er)is co(m)prehensa. Na(m) alma decus radiant scripta hinc q(uo)q(ue) no(min)e xp(ist)i. Sc(un)d(u)s q(uo)q(ue) in reliqua parte. P. id (est) in linea que recta deorsu(m) uadit. & nom(en) Aleph. tenet in sex litt(er)is (con)t(r)a (quos) scriptu(m) e(st) iste. S(an)c(t)a salutaris laudat hec scriptio xp(istu)m. Tertius q(uo)q(ue) e(st) q(ui) in X litt(er)am. viii litt(er)is in q(ui)b(us) t(ri)a nomina Theos. xp(istu)s. ih(esu)s. continet(ur) ita. Xp(istu)s homo e(st) placidus ne(m)pe arbiter hic quoq(ue) mundi est.

NOBILISECCEMICATFLOSREGISNOMINEPICTUS
ATQENOTISSIGNANTUICTORISFACTAPOTENTIS
CORNUALAETACRUCISTRINOSICCONDITAUERSU
QAENUMERANTSEXINSIGNIQATERARTEMONADES
PERFECTUMQUEDECUSOSTENDUNTREBUSINESSE
OMNIB;OMNIPOTENSQUASCONDIDITATQ;REDEMIT
CLARADIESILLAESTQACONDITOROMNIAFINXIT
NONMINUSHAECLUCETDOCTORQACUNCTABEAUIT
TUMBONACUNCTAPIUSOMPLEUITFACTACREATOR
NUNCPIECUNCTAPIUSOPERABENEDIXITAMATOR
QUATTUORERGOPLAGASLAUDATSENARIUSORBIS
SEXMICATINNUMERISPERFECTI;PRIMI;ETIPSEEST
DIUIDITIPSEDIEMTOTUMCONSTRINGITETIPSE
ANNIMENSISQ;BISSEXTILISATQUEQUADRANTIS
HICNUMERATORADESTATTOLLENSTEMPORANUTU
SAECULAFINECAPITETCLAUDATLIMITEMUNDUM
UITAMPERPETUAMTUNCREGNAETLUCIDADUCTOR
DATSUPERASTRAPIISDIMITTENSDEBITAUULTU
INDERECONSIGNANSIESUSPIAPRAEMIASCISIU
EXOMNIMUNDOHISQUOSTANTADDONACORUSCANT
CONDUXITFIDEILUXUIUUSETINDIDITHAUSTUS
UERUSAMORDECORATIUSTIBEATATQ;OPUSALMUM
ERGOPLAGISORBISCONSIGNATABOMNIB;ASTHIC
ADPOSITUSNUMERUSENUUDIQEPERGEREPLEBES
ADCRUCISAUXILIUMPIANUMINAPOSCEREIESUS
PERFECTŪQEDECUSPERFECTODOGMATEDISCANT
PERFECTAEFIDEIQODFACTABENIGNASEQANTUR
OMNIANEMPEDEUMUERUMHAECTESTANTURUBIQE
PERFECTUMPERFECTAQIDEMFORMONSADECORUM
QUAEUERTIGOPOLITORNATQAECONDITOLYMPUS
QUAEMAREQAETELLUSQAECAELICONTINETAULA
ASTQUOQUENOSHOMINESINREBUSPORTIOPARUA
RITECRUCEMCANTUSALUANTEMETUOCESONEMUS
QUIBENENOSFECITQUIQ;AUXITQUIQUEREDEMIT
CARMINEETINCELEBRICREBROSCANTEM;AMORES
QOSSATISIPSEOPERESACROETTUTAMINENOBIS
IAMINPENDITSUASITIUSSITOSTENDITAMAUIT

Sunt q(uo)q(ue) in IIII(or) trigonis circa cruce(m) IIII(or) nomina celestis triu(m)phatoris conscripta. que s(an)c(t)a crux in modu(m) folior(um) repandi lilii p(er) cornua dilatat. & a medio scilicet sui incipiens. h(ab)e(t) a duob(us) no(mini)b(us). Xp(istu)s. ih(esu)s. ita q(ui)de(m) ut in arcis crucis sint. & in imo duo no(min)a uice folior(um). id (est). Fortis. uirtus. atq(ue) in dextra & sinistra alia duo. id (est). Victor. clarus. Sic q(uo)q(ue) duo u(er)s(us) scripti inueniunt(ur) in cruce ab uno trigono in altu(m). Quor(um) iste e(st) text(us) in longitudine. Fortis compleuit xp(istu)s sua famina uirtus. In latitudine q(uo)q(ue). Victor consignans ih(esu)s pia praemia clarus.

AT.NUNCUOS.CANTATE.NOUUMBENEDICITE.CRISTO
PLEBS.CANTUMDILECTADEOSANCTISSIMUS.ORDO
PSALLITE.NOUALIIS.UIS.METIMITABILE.CARMEN
INMORTALE.DECUS.CAELESTEHO.CANTE.TRIBUNAL
ANTE.QUATERSAENOS.SENIORES.QUATTUORATQUE
DIUERSAE.FORMA.CANTE.ANIMALIA.IURE.SUPERNA
PRIMITIA.E.CHRISTO.INMACULATO.NOMINIS.AGNO
ATQ.E.DEO.UERO.INMACULATAE.ET.SORTIS.HONORES
ESTISUOSEMPTAE.QE.COHORTES.SANGUINIS.OSTRO
CAELOEXTERRIGENISCANTATISRITETROPHEUM
CITHARISMODULANSASTUULTUMLAUDESERENAT
UESTRAMANUSSACRAUOCIBATRIAREPLETUBIQE
CEUUOCESTONITHRUFUSISCLAMORIBUSAETHRĀ
TĀQUAMETMULTARUMUALLESUOXREPLETAQUARŪ
LINGUAQEUESTRADOLIIGNARANECNOUITINAQA
NTETHRONUMDOMINISCITISSEDDICEREDIGNE
LAUDESCARMINACTART. HICUEPARATI
PERSIGNAQUAENONSPERNITUESTERGREMIOREX
NĀHOCNULLUSDIFFUDITDUXNISOLUSETAUCTOR
INDERISOFAMINEQIHOCMODOSPLENDIDADONAT
MUNE.RACANTATEHINCILLIPROBUSORDOPIIQUE
UIRGINEOINHABITUMARESQOQ:FEMINALACTANS
INFANSATQANUSPARITERIUUENESQESENESQUE
QINONPOLLUTESTISNEXUUMQUAMMULIERUMHIC
QAPROPTEREAMITISUBIIUSTISPROEMIADONAT
OMNIPOTENSPERGITIESUSQUOUIRGINISAGNUS
INPRATISDEPASCITOUATQUEMRITESEQUENTES
SIDERACELSASUPEROPASCUAPASCITISAGRIET
NUNTIAMUESTRACAPITUIRTUTUMPRAEMIAUITA
IURESTOLAMQUAUIRGINISENRESATTULITUNAM
NEMPEALIAMINFINEAGNUSCUMCORPOREREDDET
POSCITEPOSCOCRUCISUOSMETPERSIGNABEATA
OPOLITURMEPLEBSAGMINAATQ:TURBACOHORTES
QOSSUPERASTRALOCUMSEDESQ:TENETISINARCE
QUODNOBISUESTRALAUSREXETCONFERATAGNUS
PRAEMIALAETADEUSCUMSANCTISLUCESUPERNA
AUDIREUTLICEATUESTRUMPERSAECULACANTUM

Est quoq; hic uersus in eminentiore parte crucis. Inmaculata cohors cantas tuuo cibus illis.
Et in ima hic. Rex ubi iesus ouat qo pascit uirginis agnus.
In dextra uō iste. Carmina quae nullus diffuso famine cantat.
Et in sinistra iste. Hic uester grex ni solus & splendidus ordo.

Moneo lectorē mm̄ ut huius conscriptionis ordinē teneat. & figuras in eo factas ubiq; seruare n̄ neglegat. ne operis p̄ciū pereat & utilitas lectionis minuatur. Si quis aut̄ moueat̄ cū unius cuiusq; pagine uersus eius numeri describere decreueri. cur aliquas notas siue punctos eis inter serueri. agnoscat me hoc non tam necessitate quā uoluntate fecisse. ut lucidior sensus & locutio meis fieret. Nec hoc q; de uulgo neq; frequentius feci. nec sine auctoritate maioz. Nā non recordor alicubi me fecisse in ip̄is uersib; punctos. nisi ubi. que. p̄nom̄. ut que coniunctio fiat. ut. us. finalis s̄r lla dictionis. Quod idē & porfirius fecit. sc̄dm cuius exemplar litteras spargere didici. & p. m. litterā alicubi uirgulā sup ante cedentē sibi uocalē notaui. Fecíq; q; & s̄r na l̄i pha aliquando in scriptu inoportunis locis s̄r na lin pha yū. q̄ & tit lucretius non raro fecisse inuenit̄. V q; q; int̄ q. & aliquā uocalē positā aliquando inter cepi. Similit̄ & h. aspirationē. Maxime cū. v. talit̄ posita a grammaticis nihil eē iudicat̄. & h. non litt̄a sed nota aspirationis eē conuincatur.

Litt̄ę denīq; in. P. positę hoc sonant. COTHP. IHCYC. ΛΑΘΙΑ. tria uidelicet nomina xp̄i qu̇ę latine int̄p̄tant̄. salutaris. saluator. ueritas. Sed duo nomina g̃ca posteriora integra serie litteraz conscripta s̄t. id. IHCYC. & ΛΑΘΙΑ. Tertiū aūt id. COTHP. sc̄dm morē g̃cę conscriptionis trib; excepto. O. articulo notat litt̄is. C. scilicet. H. & P. & ita fiunt om̄s litt̄ę quę in. P. conscriptę sunt nūo. xv. quaz prima ē. O. numerū notans. Lxx. Secda. C. cc. significans. Tertia. H. cū. viii. nūo. Quarta. P. centū exprimens. Quinta. I. x. Sexta. H. viii. Septima. C. cc. Octaua. Y. cccc. Nona. C. cc. Decima. Λ. i. Vndecima. Λ. xxx. Duodecima. Λ. i. demonstrans. Quę copulatę om̄s faciunt numerū mille ducenti. Lv. & adhuc remanent ad supra dictā plenitudinē nūi. v. q̄ in ip̄so adhuc caractere inueniri poss̄t. ita si diuidant̄ ipsum. P. id ē ut suprema pars q̄ in se imaginē. Δ. litt̄ę h̄t quat̄narium numerū signat. & infima quę. I. latinū format unū numerū potestate latinoz ostendat. & ita millenarius & ducentenarius & sexagenarius n̄r in. P. inuenit̄. X. aūt q̄ alt̄a pars ē monogrammatis similit̄ continet dn̄i in. viii. litt̄is conscripta. id. ΘΗΟC. XPHCTYC. IHCYC. Litt̄ę aūt hę sunt. Θ. viiii exprimens. C. cc. X. dc. P. c. C. cc. I. x. H. viii. C. cc. demonstrans. Quę simul fiunt mille ccc. xxvii. & adhuc remanent. viii. q̄ augentur. Si. H. litt̄a q̄ in medio. viii. litterū sita ē uicē claui optinens cū nūo octonario de. P. addat̄.

Sp̄s s̄cs a patre & filio n̄ fact̄ nec creat̄ sed p̄cedens. Hier. Sp̄m s̄cm neq; genitū neq; ingenitū fides recta declarat. Qa si dixerim ingenitū. duos patres affirmare uidebimur. Sicut̄ genitū. duos filios credere culpamur. Idō nec ingenit̄ ē nec genit̄. sed utroq; patre filioq; procedens.

Psalteriū ē in modū delt̄e. hoc apud heb dr̄ nablū. ip̄sū uō psalmū q̄ eū constat eē uocabulū. quē dictū q̄ dā uolunt apotu psaum id ē a tangendo.

Abba hai ſuan meloden ſai ibiſe implice morſoſ annahel thel theona mecuſ mel mелliſe famine
mi madoſa achinaph baruch minn dau dalina abile man morſona ibdoſa ſana ruchaſa ſalim biben
hen huan mau tob hiolen adoſa rabhilom hen haia ſilenen·

pat nr qeſ incelis ſcificetur nom tuu adueniat regnu tuu fiat uoluntaſ tua ſic incelo
Patera imon oentiſ urannis· agiaſti to to namaſ· Ata toiba ſiliaſo· Geniti thothelimaſo oſſe urannio
& interra pane nrm cotidianu da nob hodie & dimitte nob debita nra ſic & nos
keptiſ gis· Tonarthn imon toniopioſtuſ doſ imiſ imero· ke apiſ imen tautalemata imon uſ ke imin
dimittimus debitorib nris & ne nos inducas intemptatione ſed libera nos a malo
apiemin taupelemata imon· ke miſ imin eiſimaſ ſpitaſmo· Alleriſe imaſ apotu poniero

Doxa enipſiſtiſ theo kepigiſ irinen antropiſ· Eudochan· Eunumenſe· Eulugumenſe· Proſcilugumenſe·
Doxilugumenſe· Eudar iſtomenſe· Diatin meglaſinſu· Doxan kyrrie othee· Baſileo Epurame theae patir
panto craton· kyrrie· yemonogeni· Yioſ· Xriſte· kyrrie· Otheoſ· oamoſtotheo· O yoſ topatroſ· Oerontin amar
tian· tocoſmo· elyſon ymaſ· Oerontin· Amartian· tucoſmo· proſdoſche· Dinteiſin imon· Okathemenoſ· ende
xian topatroſ· eleiſon ymaſ· Oothi ſimonoſ agioſ· Simonoſ· kyrrioſ· Simonoſ ipſiſtoſ· yewc· xpiſte
metagio· phneumato· endoxan· theopatyr· Amin·

INCIP CAP LIBRORUM MATHESEOS· IULII FIRMICI
MATERNI IUNIORIS· V· C· L·

PRimus liber epiſtolarum hab& quid ſit matheſis·
II habe& de duo decim ſignis· & de domib: ſtellarum·
De altitudinib: De humilitatib: De decanis·
De partib: ſignoru· De finibus· De ſtellis que per
diem· que per noctem gaudeant· De formis ſtel
larum· De ortu ſtellarum· De luna quid cui aſtro ſe
iungens ſignific&· De ſtellis quando ſint matutine· De ſcematib:
ſtellarum· De morib: ſtellarum· & quo tempore quas uires habeant· De ſtellis
quando ſint matutine quando ueſptine· De morib: ſignorum· & natura· & anaforis·
& quibus uentis ſubiac tantur· De duo decathemorus· De octo locis & cardinib:
De directis locis· De ordine locoru· De duodecim locoru poteſtatib: De nomi
nibus de duodecim locorum· & quid ſunt ſortes· & apoteliſmata ipſarum·
De qualitatib: genituru· De diametris· trigonis· quadratis· exagonis· & ableti ſ·
De ſignis quibus partib: corporis ſint attributa· Quid ſ ds· quot annos uite
decern&· De temporu dno· De diuiſione temporu· De anni diuiſione·
De numis antiſciorum & apotheleſma·
Liber hoc hab&· hominem ad imaginem mundi· t ema mundi· Que ſds·
ſtelle in quibus locis ſingulares conſtitute quid faciant· De coniunctione
ſolis & mercurii· De coniunctione mercurii· & iouis· De coniunctione mar
tis & mercurii· De coniunctione mercurii & ueneris· De luna inquib: locis
poſita & cum quibus aſtris conſtituta quid faciat· L
Lib& li hab&· Lunam maximam ee uite hois ſubſtantiam· De luna ad quam ſtellam tci·
accedens quid decernat· De luna cum ad nullum fert· & quem primo poſt

BIBLIOTECA NAZIONALE CENTRALE FIRENZE Mss

uacuitatem ſui curſuſ contingat · utaquo defluat · & adquem currat · &
inquib: lociſ quid faciat · & aqua ſtella defluenſ uacua currat · & anullo ferat̄ ·
cuiſe applicuerit · ut aquo adquē & inquo ſcemate fuerit · De inueniendo loco
fortunę · & quid diſcernat inuentuſ · De loco demoniſ · De dn̄o geniturę inueni
endo · Quę ſtella domina geniturę inuenta quid faciat · D n̄a geniturę aliæ ·

IULII FIRMICI MATERNI IUNIORIS LIB · I · M · INCIP

O lim tibi hoſ libelloſ mauorti decuſ nr̄m medicaturum ęę p miſeram · uerum
diu me inconſtantiæ uerecundię retardauit · & ab iſto ſcribendi ſtudio
dubia trepidatione reuocauit · cum fragilitaſ ingenii mei nihil ſe ſcire
tale poſſe conciper& q dignū fore tuiſ aurib: iudicar& · Nam cum eſſeſ
in campaniæ prouintiæ faſcib: conſtitutuſ cuiuſ te adminiſtrationiſ merito ·
maxima honoriſ dignitate nobilitaſ · occurrit t̄ rigor hiemalium pruinarū ·
& prolixi itineriſ diuerſitate confectuſ · illic tu langentiſ & fatigati corporiſ
ſenium eniſuſ eſ · fidiſ et religioſiſ ſimiſ amicitię reuelare fomentiſ · Cum itaq:
ad priſtinum meſtatum ſolatiiſ ac medeliſ tuiſ ſanitaſ reſtituta reuocaſſ& · re
colenteſ inuicem priſtinoſ actuſ · & ad memoriā reuocanteſ · honeſtaſ & uariaſ
ſermonum fabulaſ ferebamuſ · Poſtea quam de actib: ac de proceſſib: confabulati
ſumuſ · ſcrutat̄ a me eſ ſicut meminiſti totiuſ ſicilię ſitum quam incolo · & unde
oriundo ſum & om̄ia que ueteres fabulę p diderunt · cum ueterę rationiſ exempla
natione quęſiſti · quid uelit ęę ſcilla · quid caribdiſ · quid concurentium in
freto fluctuum · turbulenta confuſio · Quoſ diſiuncta ac ſeparata
maria certo horarum tp̄re ac ſpatio contraria undarū colliſione coniun
gunt · quid faciant igneſ qui ex æthne uertice erumpunt · quę natura
eorum · quę ue ſubſtantia · ex qua origine ſine iactura montiſ tanta p ficiſ
cantur · & anhelent incendia · qualiſ ſit lacuſ q̄ prope alue eum ſimetini
amniſ oſtenditur cu palicuſ nomen ē q ſemper craſſitudine lurida
ſordid& liuentib: ſpumiſ obatreſcit · & ſtrepente coniungio ſtridulus argutum mur
mur exſibilat · Cetā & iā om̄ia mecum recolenſ · & requirenſ · que tibi a primo
ætatiſ gradu · & atticæ & romane littere de admirabilib: prouintiæ ſicilię
tradiderunt ad ultimum ad archimediſ ſperā ſermonē atq: orationiſ tuę
ordinem tranſtuliſti oſtendenſ mihi diuini ingenii tui prudentiā atq: doc
trinā · Quid nouem illi globi q̄d quinq: zonę · q diuerſo naturarū genere colorant̄ ·
quid duodecim facerent ſigna · quid quinq: ſtellarum ſempiternuſ error ope
retur · Quid ſoliſ cotidianiſ curſuſ · annuiq; reditus · quid lunę uelox motuſ · aſſi
duaq: luminiſ ut aucmenta ut dapna · quantiſ & iā conuerſionibuſ maior ille
quē ferunt p ficeretur annuſ quiquinq: ſtellaſ haſ · lunā & iā & ſolem lociſ
ſuiſ originibuſ q reſtituit · Qui mille · & quadringentorū & ſexaginta & uniuſ
anni circuitu terminatur · quę ratio lacteū orbem facit · Quę defectionem ſoliſ
ac lunę · Cur ſeptentrioneſ numquam celi rotata uertigo · ad occidentem tranſfe
ram · orientiq; reſtituat · Quę ſit aquiloni parſ terrę quę uō auſtro ſubiecta quę ra
tio terrā ipſā in media parte compoſita librata æquabilitatiſ moderatione ſuſpendit
quatinuſ oceanuſ quem quidam athlanticum dicunt mare terrę ſpatium in modū
inſulę undarum ſuarum · circumfuſione concludat · Haec cum omia mihi a te ma
uorti ornamentum bonorum facili demonſtrationiſ magiſterio traderentur
A uſuſ ſum & iam ipſæ aliquid inconſulti ſermoniſ temeritate p ferre ut p mit te
rem me tibi editurū quicquid egipti ueteres ſapienteſ ac diuini uiri babiloniq; pru
denteſ de uiſ ſtellarum ac poteſtatib: diuinę nobiſ doctrinę magiſterio tradiderunt ·
T u itaq: ſic ipſe noui iniſta p miſſione temerariuſ · & me ut uerum tecum loquar
frequenter ſeuera obiurgatione rep hendi · cupiebamq; ſi permitterer mutare
p miſſum · ſed trepidationē meam hortatio tui ſermoniſ erexit · coegitq; aggredi ·
q frequent̄ ex deſperatione deſerui · Nam cum tibi potiuſ orientiſ gubernacula dn̄i
āc̄ impriſ nr̄i conſtantini auguſti ſerena ac uenerabilia iudicia tradidiſſent ·

nullum preter misisti tempus quo non a nobis exigeres quod tibi inconsulta pollicitatione
promissimus. Proconsuli itaque tibi & ordinario consuli designato promissa reddimus. oran
tes & ueniam postulantes. nec in istis libris pondus & gratia perfecte oratoris tractatus maximi
graues sententiæ a doctrinæ atque eloquentiæ tuæ iudicio requirantur in nobis tenue
ingenium & sermo subtilis & quare confitendum est matheseos permodica. Quæ omnia cum
nos uaria desperatione turbarent aggressi sumus. tamen scribendi labore elic& inar
duis ac difficilimus promissionibus constituti. ut prudentiæ tuæ lolliane doctissima
iudicia falleremus. In uestibulo itaque oris atque in ipsis principiorum primordiis consti
tuti. nihil aliud agere debemus. nisi ut his respondeamus. qui totam ui matheseos multi
plici orationum genere labefactare conantur. qui sententiis ac disputationibus suis
omnem philosophiam diuinamque scientiam putant se posse elati sermonis. falsitasque doc
trinæ. sed contra dicenti studia sollicitant. ut certis ac finitis rebus quas non tantum
animo ac ratione cernimus. sed ipsorum oculorum acie & iudicio conspicimus. argu
mentatione pugnas licentia resistatur. hi namque nimis altis ac subtilibus disputationibus
suis. ex ipsis primo mathematicorum responsis quasi per cuniculum quendam ad la
befactandam hanc totam sententiam conantur inrepere. Qui tamen quanto uehementius
pugnant. quantumque persuadendi uias quærunt. tanto fidem astrologiæ uehementius
confirmant. Neque enim esset ei uera substantia. nisi contra eam tantis argumentorum
uiribus niterentur. Nec hoc est admiratione dignum. cum sciamus inter ipsos quanta sit
ipsorum deorum naturæ dissensio. quantisque disputationum argumentis ui totam
diuinitatis conantur subuertere. cum alii deos esse dicant. alii esse quidem sed nihil
procurare diffiniant. alii & esse & rerum nostrarum curam procurationemque suscipere. & tanta
sint homines in uarietate & dissensione uersati. ut longum & alienum sit hoc præsertim
tempore. cum aliud opus aggressi simus. singulorum enumerare sententias. Nam
alii & figuras his pro arbitrio suo tribuunt. & loca assignant. sedes etiam consti
tuunt. & multa de actibus eorum ita que scribunt. & omnia quæ facta & constituta sunt

ipsorum arbitrio regi gubernarique pronuntiant. Alii nihil moliri. nihil curare.
& ab omni administrationis cura uacuos esse dixerunt. Asseruntque omnes uerisimile
quiddam quo auditorum animos ad facilitatem credulitatis inuitet. Quæ uero
ad animæ inmortalitatem dicta sunt. diuini illius platonis. acerrimi atque arden
tissimi aristotelis contraria sibi ac repugnantia dicta demonstrant. Nam de bono
ac malo diuersæ inter se mobilisque sententiæ. quarum explicationem nunc prætermittendam
puto. neque enim hoc genus disputationis intrauimus nec ad hæc refutanda
uel confirmanda animum nostrum consilium que nostrum formauimus. Sed omnia hæc ideo
breuiorem perstrinximus ut contradicentium contentiosa commenta cunctis homini
bus patefacto sui studio panderentur. Lib& itaque censere de qua mathesi dicant &
curæ est omnia quæ ab illis dicta sunt breuiorte perstringere. Explicaturi enim mathe
seos atque astrologiæ substantiam. non debemus diutius in alienis operibus inmorari.
Primo itaque de moribus hominum coloribusque conueniunt dicentes. Si stellarum mixturis
mores hominibus coloresque tribuuntur & quasi quodam picturæ genere atque artificio
stellarum cursus mortalium corporum liniamenta componunt idem. si luna facit
candidos. mars rubeos saturnus nigros. cur omnes in ethiopia nigri. In germania
candidi. in tracia rubei procreantur. quasi luna & mars in ethiopia uisum
uiresque non habeant. & potestatem suam fingendique licentiam. In germania thracia
saturni deserat stella. De moribus uero illud addunt. Si saturnus facit cautos. graues. tardos.
auaros. ac tacitos. Iupiter maturos. bonos. benignos. ac domesticos. Mars crude
les. perfidos. ac feroces. Sol religiosos. nubiles. ac superbos. Venus luxuriosos. ue
nustos. & honestos. gratiæ splendore fulgentes. Mercurius astutos. calidos. & concitati
animi mobilitatibus turbulentos. luna acutos splendidos. elegantes. & popularis splen
doris gratia prævalentes. cur quidam gentes ita sunt formatæ ut propria sint morum quodam modo
unitate conspicuæ. Scithæ soli inmanis feritatis crudelitate crassantur. Itali
fiunt semper regali nobilitate præfulgidi. Galli stolidi leues. Greci. afri. subdoli. auari.

siriaciti · siculi · luxuriosi semper · asiani uoluptatib: occupati · & hispani elata iactan
tię animositate p̄ posteri · Ergo scitarū rabiē quam mitigat iupiter nec italis sol aliquando
denegabit imperia · nec leuitati grecorum saturni stella ponđ imponit · nec asiana lasci
uitas sobria iouis moderatione corripitur · nec singulorum acumē frigido ortu aliquan
do saturni obtundit · nec sirorum inferiora aries lasciuis ueneris radiationib: temperatur · nec
afrorū malitiosa comm̄ta · & bilingues animos salutare iouis sydus impedi& · nec his
panorum iactantiam pigrum poterit saturni lumen hebetare · nec gallicam stoliditatē
mercurius sapientissimum syd; excitabit · Illa uō ipsorum interea potentissima & ue
hementer contrarios posita poratio ē · quod aiunt existius artis institutio omnia ex
rebus humanis uirtutum officia tolli · si temperantia fortitudo prudentia · iusticia
stellarum decretis · non nr̄is scribuntur uoluptatib: Iam si quis societatisq: uinculū
ruperit · & conciliationis humanę iura neglexerit · totūq: se feritati perfidieq:
tradiderit & animi p̄ uersas cupiditates securus stellarum iudiciis asscribat · sit ini
quus · sit perfidus · sit maliuolus · sit inreligiosus · q̄ hęc uitia male mercurii cum
marte p̄fecit constellatio · Cur animum nr̄m fortitudinis studio roboramur · Cur
erecta mentę sublimiq: constantia & diuinarum uirtutum magisterio formati
in acerbis casib: constituti · mortem doloresq: contempnim̄ · si gl̄e laudē & potentis
simę dignitatis insignia · nec appetentib: nobis · sol iouis bona coniunctionis societate
largitur · Frustra igitur consilio ac ratione errantis animi uicia comprimimus ·
frustra luxuriosas libidinum illecebras temperamus · frustra grauitatis infunctu
ęquitatis modestiā uiraq; conquirim̄ · si mercurius iouis ac lunę bonis radiati
onib: temperati · ad desideria nos & cupiditates istius uirtutis inflammat ·
&iam singulos hoēs hac disputationis oratione conueniunt · Frustra habes o bone uir
dilectum bonarum rerum · ac malarum fugiendi cupiditatē · quid te honestis pur
sionib: ac diligentię · suffragiis munis · si totū h̄ ē non scientia sed aut saturnus
p̄stat aut iupiter · Contēpnamus si uidetur deos · & religionum scās uenerabilesq;

cerimonias sacrilego desperationis ardore publicem̄ · Quid inuocas arator deos · Sine
cura numinis tui ingenio segetis sulc̄ ęquatē est · Tu qui per apta iuga oliuum inaciem dis
tinctis conponis ordinib; frustra deuoues uitium palmites libero tuo · religiosa cum terre
p̄datio cuiusquam si sine p̄sidio diuinitatis stellarum cursu aut denegantur aut dantur ·
Tu qui p̄mulgas leges acura sancis · tolle scita refige tabulas · & istis nos seuerissimis ani ad
uersionibus libera · Illū sag crilegum mercurius ut mathematici uolt · illum adulterum
uenus fecit · illum ad nectes hōm martis sidus armau · illum motare tabularū fidem · illū
uenena miscere · illū quiescentiū securas animas & iam loethei fluminis obliuione purgatas ·
mercurius cog nefariis carminib: excitare · Ecce ille incestis flammatur ardorib: illū
uides puerorum conplexibus inherentē · causam huius tanti mali · marti tribuimus
aut ueneri · ille te iubente manu carnificis sine causa percussus ē · in illum qui p · R · dic
ta sententiā ē · si non studio suo · sed stellarum uitiosa coactus ē radiatione peccare ·
Non habetis magistratus iustā ani aduertendi substantiā · q̄ scitis nos ad istam uitia ma
lignis stellarum semp̄ incitari fomitib: Haec atq; alia simili ratione conponunt · que
rentes utrum nam stellas animantes · an inanimantes ēē dicam̄ · ut istiū questionis con
clusione confusi · difficile animi nr̄i iudicium sententiāq: p̄mam̄ · Quicquid enim hoꝝ
dictum fuerit sillogismorum aculeis in contrarium uertunt · ut ad arbitrium ipsoꝝ
constrictius respondentiū sermo consentiat · in quib: reb: & disputationib: ingenia
quidem eorum nos laudamus · p̄positum uō institutūq: uitamus · q̄ nob fidem suā
astralogiā responsionum opotelesmatū q; diuinis ac mani festissimis auctoritatib;
comp̄babit · Addū & iam quidam ut nobis ex alia parte consentiant · & ut eblandito
consensu · totā istam scientiā dubitationis desperatione exturbent · habere quidē
doctrinā istā ui maximā · sed ad liquidum propter partium minutarū q; breuita
tem ac uelocissimū siderum cursum · celiq; pronū rotatę uertiginis lapsum
neminem p̄uenire posse confirmant · ut ista eorum uerisimili diffinitię · ser
monis totius scientię substantię subruat · Nos uō licet sit in nobis tenue ingenii

& angustę oris penę inefficax sermo · cum deberemus · ipsius rei ueritatē refutare · quę dicit
& responsionum apotelesmatum quia constantia diuinę istius scientiae confirmare p̄
cepta · respondebimus tamen a te (t deō) deus noster lolliane ueniam postulantes · ut in refutati
onibus omnib: ueritatis fides · non oris splendor ac substantia requiratur · & primum
quidem uellem ut profiteretur iste uehemens mathematicorum accusator · quia artem istā
tam elata oratione sequitur · utrum nam cepit aliqͥ ipsius scientiae experimentum · an sciscitanti
ei nemo uera respond̄t · Ann uō aspernatus audire · eo sperans aures suas istis res
ponsionibus pollui · seuerus & uehemens & totius quammodo diuinitatis iura perturbans
argumentorum suorum aculeos licentia exercitati sermonis exacuit · Si quenti
uera ei responsa sunt & respondentis sententia fides secuta est ueritatis · cur notat
quod admirari debuerat · cur diuinā scientiā animo proditoris perfidus accusator
inpugnat · Si enim erraticis responsionib: is qui mathesin se scire pfitebatur non
potuit implere quę dixerat · et responsa eius mendatia promissionis inmaculam ·
imperitia illius temeritasq: pulsant deē · & fallax infamanda pmissio · Omni enim
malo dignat ē quod pillū fiet utpclarę artis studium falsis responsorum menda
tiis obumbretur · qui uō querere aliquid aut audire nolunt · nec iudicium suarū
uera respondentib: commodauit · uerit scilicet ne rigidas eius cogitationes
fides ueritatis infringeret · in quod facit si non tandum putat · quicquid
potuit · t non potuit obtusa mentis intentione percipere · Iniusti sunt enim semp
sicut nouimus iudices qui de incognitis sibi pnuntiant rebus et non habent iudicandi
auctoritatē · qui ad statuendum aliquid imperita licentia temeritatis adducunt ·
nec ad effectum sententiae exanimatis partium allegationib: pferuntur · Vnde
si inpugnatis quia prudentissimo mathematico & audiuit aliquid & credidit · & p
bauit malitioso mentis instinctu · & pugnaci studio notabilia contradicentis
uota concepit · Si uō interroganti ei imperitus ~~quia prudentissimo mathematico~~
~~& audiuit~~ professor falsa respondit · non mathesis sed hōis fallax ac temeraria

noteтur inscientia · Qui uō nec audire uoluit nec iudicare · frustra sibi pronunciandi
uindicat partes · qua ei rei cuī experimentum capere noluit · non est idoneus ut possit
notare substantiā · Quod uō nos in isto studio quidam opposita scientiae ei difficulta
te detorrent · libenter amplectimur · Vere enim sunt res ardue atq: difficiles & quas
non facile possit animus terrenis sordium laqueis impeditus lic& ipse ignea sit di
uinitatis inmortalitate formatus facili inquisitionis ratione percipere · Diui
nitas enim eius quę sempitna agitatione sustentatur · si in terreno corpore fuerit
inclusa · iacturā quantā diuinitatis suę patitur temporalem · cum uis eius atq: sub
stantia coniunctione & societate terreni corporis & assidua dissolutione mortalita
tis hebetatur · Vnde fit ut omīa que ad inuestigationē diuinarum artium pertinent
difficili semper nobis cognitione tractantur · Quapropter libenter ac facile in ista
parte consensimus ostendentes cur diuinę res difficile inquisitione cernantur ·
Confiteatur &iam ipse necesse ē · quod animus qui inmortalis ē · si a uitiis ac libidini
bus terreni corporis fuerit separatus · ac suę originis et seminis constantiā retinens
ui suę maiestatis agnouerit · omīa quę difficilia sunt curantur · atq: ardua facile
diuina mentis inuestigatione consequitur · Dic mihi quis in caelo et ter maris uidit ·
quis ex attritu lapidum sint illā latentis ignis excussit · quis potestates cognouit
herbarum · cui se tota natura diuinitatis & ostendit & prodidit · nisi animo qui ex
caelesti igne pfectus ad regimen & ad gubernationē terrenę fragilitatis in
missus ē · ipse & hui scientiae rationē ipse & conputos tradidit · ipse solis ac lunę
& stellarum ceterarū quę nobis errantes · ag̃is uō planete dicuntur · cursus · re
gressus · stationes · societates · augmenta · ortus · occasusq: monstrauit · & in
fragilitate terreni corporis constitutus breui maiestatis suę recordatio
ne hęc omīa ut traderet & non didicit sed agnouit · Ecce agnoscitur & inuenit̄ ·
quo in signo saturni gaudeat stella · et quando frigus ei fomento alieni
ardoris incalescat · Ecce motus ei per dies singulos horasq: colligimus ·

Praedicimus etiam quando retrogradus ad stationem pristinam revertatur quando tarditatis eius
pigros cursus regali maiestatis auctoritate vivorum solis lumen exagitet quando perfectus ab eo
solis ardor tarde agitationem quietam tribuat potestatem. post quantum tempus ad eandem signi par
tem unde semel recesserat pigra rursus molitione perveniat. Haec et in iovis stella eadem
ac pari ratione cernuntur. Licet enim breviori temporis spatio simili tamen etiam ipsa per XII
signa agitatione percurrit. Mars etiam quem vides ignitis fulgorum ardoribus sanguinolentum
et minaci luminis coruscatione terribilem. Ecce cum ad saturnum. cum etiam ad eius venerit
domum igneis ei natura alieni frigoris temperantur. et licet sint incitationes huius
sideris cursus eadem tamen etiam ipsi ratione cernuntur. Veneris etiam et mercurii
cotidiana nobis obsequia monstrata sunt. Hae enim stellae brevi intercepto spatio circa
solis orbem cursus parium adsecuntur aut una subsequens stella alteri praeeundi concedit
obsequium. Sed tamen quando vespertino quando matutino ortu nobis appareant quando
solis orbe absconse latitant. quando ex radiis eius splendore liberatae lucido surrectore
perfulgeant. Quid de lunae nobis cursu videtur quando supplementis solem pennibus attriti
orbis nutriat damna. quando pauperata luminibus iacturam propriae maiestatis agno
scit. Haec cum vicina soli sive crescens sive decrescens fuerit radios luminis sui quasi
solem venerata submittit. ut fratris ignibus rursus ornata cum longioris cursus sui
fecerit metas renata fulgidi splendoris ac renovata luminis ornamenta circumferat.
Ecce aliud maius addiscimus quod cum acciderit imperitos homines monstruosa semper timi
ditate perturbat. cum sol medio diei tempore lunae radiis quasi quibusdam obstaculis perditus
cunctis mortalibus fulgida splendoris sui denegat lumina. quod portentum et paulum
est sulatum ut de remotioribus loquar cunctis hominibus futurum mathematicorum sagax
praedicat intentio. quando rursus luna terrenae altitudinum adumbrata regionibus
simili ratione deficiat. quod frequenter fieri lucide noctis serenitate perdidimus. Haec
omnia mathematicorum collegit ingenium et computatione solerti divinae disputationis
secreta perdidicit. Velle itaque in usque cuique et quaerenti respondeas quod difficilius putes esse

cursus siderum invenire. quos nec inventos exposuit quoniam palam non planum non per demonstrationem
fecerunt que nec sic austri nec aquilonis regionibus ac flatibus iungi. nec decedit nec absconduntur
nec directo cursu nec retrogradu nec statuta tarditate subsistunt. et intentionem
quaerentium excelsa cursus sui varietate confundit. Invenientis stellarum cursibus diffi
nire postea quod ponentiarum tractum in natura ipsius radiationisque perficiat. Quo enim
ad consentiendum ipsas radiationis virtute compelleris. quae cursus hos siderum assi
dua observatione computationis invenimus. et sententias oportere necesse est. quid in vero
stellarum cursu facile postea officia ipsarum potestatesque videamus. Difficilia enim sunt
semper ardua. atque rudes et indocti in constantia trepidationis accedimus. Nec fa
cile possumus consequi ratione. quod quidem nisi praecedentia nobis magisteria tradiderunt.
Sic primae litterarum signa cum quadam fastidii aspiratione cognoscimus sic in incognito
itinere constituti in primis vestigiis pene deficimus. Vides in primos discentes
compositos digitos tarda agitatione deflectant. illum quem vides natantem et crebra
submersionis trepidatione deficere. post paululum assidua brachiorum agita
tione firmatus per summas elapsus undarum spumas facili se mobilitatis levi
tate suspendit. Quin haec omnia id est litteras compositum musicam cetera quoque discimi
tunc facili ratione percurrimus cum primae originis via confirmata ingenii
conceperit disciplina. Ergo quia constat difficilius fuisse invenire stellarum
cursus quam diffinire quid faciant. De inventio enim earum cursu nulla dubitatio est
quem volentibus discere primo calculo deinde ipsa oculorum visione monstravimus.
Quid inpugnatis scientiam cuius principiis ac parti esse sentientes totam eius substan
tiam roboratis. Sequitur ut de coloribus ac moribus disputem et omnem istum calum
niose questionis locum veris argumentorum viribus refutem. ut discussis omnibus atque
purgatis securi ad ipsius scientiae venerabilia secreta veniamus. Cur inquit
omnes in ethiopia nigri. in germania candidi. si figuras hominibus et colores stel
larum cursus diversa radiationis commixtione largitur. Oportebat quod omnes

in ista questionis parte copiosa ratione pugnare, ut astuta et calumpniosa commenta
adulterini sermonis viribus vincerent. Sed coartavimus omne dicendi studium
solis veritatis viribus, nec copiose orationis illecebris affluentiaque sermonis et ar
gumentationis licentias captas iudicantium aures ad falsarum opinionum ineptias
transferamus. Exprimunt quidem velle ut quererent et respondeat animus ipso
precepto in quo nunc constituti sumus: una sit omnium hominum similisque forma licet
sit omnium una natura. Opinor hic eum esse dicturum quod omnes cives nostri dissimiles
sint vultus varietate formati nec eadem omnium similisque forma. Et si dubi
tat quod opinor, aspiciat cum in unum se locum totius populi multitudo collegerit
quod in theatris et coniunctionibus fieri solet, et oculorum suorum aciem iudiciumque
ad formam totius transferat turbe, et ostendat in duos tantum vel tres instantis similibus
hominum quidem ac similibus membrorum liniamentis videantur esse formati. Perdeant
simul patres liberi fratres et cum sit omnium necessitudo sanguinis iuncta diversa
tamen formarum designatione cernuntur nec inveniri alicuius ita simul ut
non vultus eius ab alterius vultu ex aliqua parte dissentiat. Unde constat
genus quidem nostri substantiam et ipsam nudi ac solius corporis formam ex quattuor
elementorum commixtione providentissimi artificio esse formatam, colores vero nobis
ac formas mores etiam et instituta de nulla re alia nisi stellarum perhenni
cursus agitatione distribui. Habent enim stelle proprium sensum divinamque pru
dentiam, nam puro divinitatis animate conceptu summo illi ac rectori deo qui
omnia perpetua legis dispositione composuit ac perhennis perrationis custodi
endum ordinem infatigabilibus consensionibus obsecuntur. Nec enim est aliquis
homo quem tam sacrilega desperatio temeritate exagitat ut int'ra ubi omnia
deorum esse mortalia dicat esse prudentiam, illic vero ubi omnia immortalitate perpetui
tatis ornantur non prudentiam esse nec rationem, aut per visionis ordinem obstina
ta mentis animositate finiat. Quis dubitat quod per has stellas terrenis corporibus

divinus ille animus necessitate cuiusdam legis infunditur, cui descensus per orbem
solis tribuitur, per orbem vero lune ascensus preparatur. Mens enim illa divina animique
celestis per omne mundi corpus in modum circuli collocatus, et nec intrinsecus
nec extrinsecus positus, cuncta regit atque componit, et proprie originis gene
ratione conceptus ad procuranda et conservanda omnia ignita ac sempiterna
agitatione perpetua nec hoc officium aliqua fatigatione deponit, ut et se ipsum
atque mundum omniaque que intra mundum sunt perpetua sua atque infatigabili mo
bilitate sustentet. Ex hac animo hi septem stellarum ignes qui globose rotunditatis
specie formati circulos suos orbesque celeri festinatione perficiunt, maiestate
divine illius mentis animate partem animi ad terrena corpora transferunt et se ipsum
caelestis perpetuis animi fomitibus nutriant. Hac ratione inmortal anim uno [?]
b caducam terreni corporis fragilitatem confidentia sue maiestatis exornat,
ut et ipse auctoris sui originique ex aliqua parte respondeat, qui diffusus per
cunctas animantes que terrena conceptione gignuntur facit ut divino ani
mate fomite perpetue generationis propagatione vivescant. Quare nunc
cum simus cum stellis quadam cognatione coniuncti, non debemus eas sacrilegis dis
putationibus propriis privare potestatibus, quarum cotidianis cursibus et forma
mur pariter et creamur. Unde quod tu per nos fieri posse definis ut homines a
cultu deorum religionumque profano mentis furore revocemus, quod omnes actus nostros
divinis stellarum dicimus cursibus confici, falloris et contrarium putas et a ve
ritate dissentis. Nos enim timeri deos, nos coli facimus, nos numen eorum ma
iestatemque monstramus, cum omnes actus nostros divinis eorum dicimus agitationibus
gubernari. Colamus itaque deos, quorum se nobis origo stellarum perhenni agitatione
coniunxit, et maiestatem eorum gens humana supplici semper veneratione
suscipiat. Invocemus suppliciter deos et religiose promissa numinibus vo
ta reddamus, ut confirmata animi nostri divinitate et aliqua parte stellarum

uiolenti decreto. & celi potestatib. resistamus. H' debere nos facere uir
diuinę sapientię socrates docuit. Nā cū qdā ademorib. suis cupiditatib. q.
dixisset. quas ille simili ratione collegerat. sunt inqt ut dicis agnosco con
fiteor. & uir prudentissimus latencia facili confessione detexit. Sed
hęc inqt omīa aime prudentię ac auctoritate uirtutū supata sunt. & quę
qd uitię ex praua conertione corpus habuit animi bene sibi conscii diuinitas
tēperauit. hic intelligi datur. stellarū qdē eē qd patim̄ & que nos incentiuis
qb. dā igribus stimulant. diuinitatis uero eē animi q repugnam̄. Namq;
ad leges prinę. qb. peccata hoīum seuera coercitione deplectuntur. eas recte
prudentissima constituit antiqtas. Animo eni laboranti peas opē tulit. ut
p ipsas uis diuinę mtis ꝑnitiosa corporis uitia purgaret. Sed cū q ad istā nos
necessitatē questionis adduxit dilata responsione. quę de honorib. & coloribus
parabatur. cuius fundamīta ex aliqua parte iactata sunt. ostendam̄ & ia pote
state fatorū. necessitati q. leges seruire. & h eas semp facere q fatorū decreti aucto
ritas. Quod ut probemus longiora repetere debem̄ exēpla. Ecce ille uiuens in
tegris uiribus diues. innocens & modestus. nullus domestici facinoris exagitat̄
inpulsu nulla timoris trepidatione pulsus. laqueo suspendit se & ꝑdidit.
A lterius iam palpitantis laqueū rupit inimicus. & quo obli dedecus uitę morti
ꝑp̄a anī aduersione sedederat soluto laqueo iudicantis sentencia liberatur.
Q uis h aliud nisi uis fati necessitatesq. ꝑficit. ut ministri necis q ad exhibendū reum
fuerant destinati oppssū malis suis hoīm & conscientię anī aduersione dāpnati
ex medio imminentis mortis periculo libarent. ille rursus cui omis innocentię te
stimoniū ꝑhibent. stricto gladio tāquā cogeret incubuit. & minacē mucronis
aciem costis innocentib. condidit. Ille uir integer. sobrius ac pudicus. cuius uitā
sēp sumus institutaq. mirati. ecce ꝑ ꝑcipicia p iectū corpus. flebili laceratione
dispsit. Ille iustus uitā suā misera indicatione sustentat. Ille uō qui famosi sce

lerisi maculauit infamia. felicib. sublevat aucmentis. & maximis auctorū
pr cumulatur insignib. Ecce qrata post infinitas innocentiū incruento situ fe
lices suscipit filios. Ille innocens & ab omi scelerū separatur inuidia. Cui haec
tribuis. qs ita fieri pmittit. cui tantū de nob licuit. dāmanus & aliquando istis
nos contentionū conflictationib. liba. ut h ec omā que fragilis & caduca consuecū
ferre mortalitas fortuit stellarū certu cursib. & iam tua confessione confirmes.
Q uid de errore honorib. malorū & de fuga exilius q. bonorū dicam̄. uides illū seruī
libus maculis infectū. sordes ac labē quissim consularium fasciū nobilitate p
tegere. Ille ingenui sanguinis ornamīta circūferens. honorū debitis priuat̄
insignibus. Ille primo ętatis gradu positus. nulla ꝑferens ornamīta uirtutis.
omis honores ꝑcaptata celeritate ē tinuat. Ille ū ā deficientis ętatis senio cōn
fectus. & testimoniū egregię uitę. cursu nec primo in abeundis honorib. au
spicatur. quesitū senē ratio retardauit. quę illi omā honorū hornamīta polli
cebat̄. Qs illū iuuenē ad tantā honorū cumulū. de quo nihil adhuc tale spe
rare poteram̄ cursus repentinę felicitatis impegit. nisi uis illa quā dicimus
fati. q stellarū agitatione ꝑficit̄ opata ut illū cogeret. hunc retar darit.
Q d dicā de damnationib. loquar maiorū peccatorū. aut criminū merito. dice
bas paulo ante. Frequenter uidimus huiuscemodi iniurias. omiū consen
tiente iuditio innocentib. irrogatas. prudentissimū illū atheniensiū. &
singularis iustitię uirū. quite atq. uirtutū merito sapientis cognomen
acceperat. infamis tutele iac tus exegit. Socrates eni cuius testimonio
prudentia diuinitatis ornatur. formatis morib. hoīum & diuina institutio
ne cōpositis. falsis acusationib. obrutus acerbę elationis meruit inuidia. in
defensus & ꝑditus seuerę anī aduertenciū potestati succubuit. quotiens fortu
na impronī alicipi adero. quociens exulē fecit. Q d de ista fortis uarietate di
cem. paciebatur hęc alicipiado ad exulē inpandi modū. Socrates diuinus ma

gisterus institutus & eisemp & ubiq; pspere ducasse exercitu fortune con
traste seuientis inuidiã uitare nonpotuit. Sed illud forsitan ut qdã uolunt
absit eni ut hoc nrã ore firmem. primarũ cupiditatũ desideria ceperant
& incaute temeritatis fefellit inpulsa uis. Aliud ergo pferamus exeplũ. ut
t sic ad confessionis angustias coarteris. Platone cũ illis animi uir tutibus
cũ illa sapientię doctrinę uendidit fatũ & illã diuini animi disciplina ty
rannicis crudelitatib; ac ludibriosis dionisii potestatib; tradidit. Si hec
non sufficiunt. ad pithagorę naufragia reuer tamur. Qualis uir ille
fuerit omib; notũ ẽ. cuius uirtute. sapientiã. prudentiãq; & diuina ani
mi comenta & hoim & doz pbauere iudicia. Ecce ad sũmũ cuncta pdi
dicit. & neq; de eẽ ei diuino ingenio. peregrinus eni magiste rius imbut
ad omã sapientię secreta penetrauit. & ut uerius loquar. diuina animi
intentione primũ. immo potius solus. iusta fragilitate trena naturã &
originẽ pui di numinis ac diuine maiestatis inueñ salutare. illud utqdã
uolunt. & pui du nuũ pdies singulos sequebatur. cuius monitis atq; pcep
tis purgati sordib; animi. ad omã uite ornamta uirtutis excoꝛtẽ atq; ceu
lẽ cũnũ suoz seuerissima decreta fecerunt. Is patriã fugiens. totãq; greciã.
ad aliena primũ transiuit imperia. Sibarim. crotonã. exulincoluit. Sed
nec illũ ibi diutius fortuna detinuit. Nã nunc plocros nẽ ꝑparentũ. & poms
ꝑme italie oras fugitiuus errauit. Ecce ad ultimũ flãma seuiente circum
dat. & cũ illo pariter miseroz turba incendio crassante ẽ ficttus. Quid agis.
etiã nunc derogas. fato. & stellatã ui obstinata animositate ẽtẽpnis. cũm
deas bonoz malos exitus. maloz psperos actus. innocentiũ securitates
c uthec tribuis. cuius hec putas fieri decretis. Uniq; sum sicut hec omĩa nob
fatoz imperia decernant. ad huc rigide contradictionis animositatibus

c

c repugnamus. Insimitatib; respondendũ est qa nos hĩ facere psentia hortant exequi ut
& qnocens ẽ. fato cogente peccau. & ille qinnocens damnat. fatali necessitate coꝑle
sus. seuerã ani aduersionis sententiã ptulit. Adde nã singulare uirũ plotine uei
enius. ut allegationes nre recentiũ exeploz patrocinis muniam. quas ille philo
sophię non attigit partes. cũ doctrina eiuit sequeret insignia. cũ id qd docebat
ñ alieno sed pprię uirtutis ostenderetur exeplo. cuius ex ore tãq ex adito quodã
diuinę sentencię pferebat. Fuit naq; ille uir. ad omã uirtutis ornamta coposit.
& omi diuinarũ dispositionũ studio format. iustus. fortis. prudens. tẽperat.
& q se crederet fortunę impetus. prudentię posse ratione supare. Primũ itaq;
locũ sibi sedis qete deleg. ut ab omĩ humanę cuersationis strepitu soporatus.
fortune se libaret inuidia. Solis diuine institutionis uacatur insignib; ut for
tune omis minas. integro se & incorrupto psidio uirtutis armaret. Is itaq;
confidentia mtis erectus. etiã corporis sui curã tuitioneq; suscep. ut nihil uacui
ac nudũ relinqueret. ubi se posset licentia fortunę seuientis exercere. in salu
bri se ac pura religionis parte constituit. Nã ad collocandã sedẽ amoenũ
cãpanię ciuitatis solũ elegisse narrat. Ubi aeris qetã moderatio cunc
tos incolas salubri uegetatione sustentat. ubi neq; uis hiemis nec fra
glantia solis accessio. sed coposita tẽporis ex utroq; moderatur. ubi
egritudine aliqua laborantib; hoib; ingentiũ fontiũ calore. & feruen
tiũ aquarũ salutari fomto concalefacta sanitas irrigatur. Illic constitut
honoz primũ contẽpsit insignia. illos eni honores putans. quos cuiq; ille di
uini prudentię magisteriũ contulisset. Nulla illũ diuitiarũ desideria
ceperant. sed has putabat eẽ diuitias. qb; animi ornatus auctorẽ posset
ꝑpriẽ originis inuenire. Ecce in quadã parte oris suę sic mihi uidet.
inpudus & incautus ui fatalis necessitatis aggredit. & hoes fortune de
creta metuentes. seuera oris obiurgatione castigat. nihil stellaz potestati
tribuens. nihil fatoz necessitatib; reseruans. sed totũ dicis intranrim po
sita eẽ potestate. Longũ ẽ eni ennarrare quid de reb; singulis senserit qua
si se ratione fatali sorti subtraxerit. qua uis istã ide stellarũ atq; fati
sententiarũ argumtatione turbauerat. Sed hec integer adhuc inco
lomis q; narrabat. Nũquã ad socratis ille finẽ. platonis ue exitũ extorsit
oculos. tritẽ. Utq; sicut suspicari datur. multa illoz mtib; multa uicis
ad scribens. Ecce se illi iniusta confidentię animositate securo. tota fatoz
potestas imposuit. & primũ eni mebra frigida sanguis torpore riguerunt.

oculorum acie splendore paulatim extenuati luminis perdidit. Postea per totam cutem
[p]igris humorib. nutrita pestis erupit. ut putre corpus deficientib. membris corrup
[t]i sanguinis morte tabesceret. per omnes dies et per horas omnes serpente morbo. minute
partes uiscerum defluebant. et quem paulo ante integrum uideras. statim defecti corporis
deformabat exulceratio. Sic ed dissipata ac corrupta facie. tota ab illo figura corpo
ris recedebat. et mortuo ut ita dicam corpore solus superstes retinebat animus. ut ista
grauis morbi continuatione confectus. et tormentis perpetuis coactus. a cuere rationis auc
toritate conuictus. uim fati. potestatemque sentiret. et confecti corporis laceratione
quassatus. sententiam fortune pronuntiantis exciperet. Quem nunc debuimus famosa
morte dicimus. Cui enim non potuere uirtutes. id est prudentia. temperantia. fortitudo
iusticia. ab istis fortune animi aduersionis liberare. Sensit itaque iste uim fati. et excep
finem. quem illi stellarum ignita iudicia decreuerant. ex istius ualitudinis acerbitate
confectus. proprio exemplo non sermonis licentia. cunctos homines docuit. potestatem fatorum
nulla ratione posse contemni. Sed si eum iterum rursus ad antiquiora reuocem exempla. que
miltiades post uictoriam passus sit. que themis thodos sustinuerit post triumphos.
quos eruptionum calamitatib. implicatum ab his sed licet. quib. per illos et libertas reddita uide
batur et patria. Quis enim traillos sequentis populi rabiem contra tantum. quos conflauit in
uidiam. quos tam acerbum indirect odium. ut bene factorum et reddita libertas immemores
ingrauj furoris instinctu. et effrenate leuitatis ardorib. innocentes ac stren
nuos uiros. populari animi aduersionis acerbitate percuterent. nisi uis necessitasque
fati. infatigabilisque semper potestate dominatur. Ad romana nunc si placet reuertamur
ad exempla. Ecce ignauus ille uir. et omni infamie maculatione pollutus. Syllam
dico qui a primo uestigio pubescentis etatis. in scurrarum gremius per damna mundi
nati pudoris adolescens. totiens prosperedante exercitum. ut felix diceretur fecer innu
merabilia reipublice naufragia. Respice quotiens laceratis patrie uiscerib. ciuili
sanguine cruentatur. Ecce innumerabiles proscriptionum tabulas ponit. et cruentarum
pecuniarum parricidali collatione ditatur. Sed nunc licet sit omnia facinora eius enumerare
difficile. pauca tamen enumeraui. ut ex istis uim fatalis necessitatis agnoscas. Sep
tem milia ciuium uirorum in medio foro urbis rome sillana animi aduersione ceciderunt.
M ibi crede nullius alia nullum peccatorum meritum. nulla deorum uoluntas. sed fatorum ne
cessitas. istam multitudinem sillanis manib. impegit. Quid nunc putas esse iudicium quem
rationis ordinem. ut ille qui numquam fuit memor sexus sui. qui contra conditionem generis
puerilis etatis senex excoleret. in aliena etate flagitia corporis detinebat.
uitiis obsessus romana gubernaret imperia. Hoc faciebam impostura praepositione

delatum. cuius grauissimis et censorinus uerisacerrimis accusationib. spoliatur prouin
cie crimen obiecit. quis animi timore prostratus imperium marium et romanum reli
quid exercitum. cum his tantum polluerit infamius. Regalis postea maiestatis decoratur
auctoritate. exercitum in indispendiariam euenit. Permitte mihi longiore ore silla
norum scelerata explicare discrimina. Omnia enim haec ad disputationis mee meritum
ferent. si plurimis infortuniorum generib. integre. acuerissime fuerit fatorum neces
sitas explicata. Iussione sillana sulpicius tribunus plebis. parricidalis percep
ti nefanda animi aduersione percussus. quo flagitio. tirannica et scelerata cupiditas
eius imbuta. omnia statim sine aliqua dubitatione genera crudelitatis exercuit.
ut et effrenatas animi sui cupiditates per dies singulos ciuilis sanguinis profusione
satiaret. pretorio uiro minori scilicet mario. qui dictio omnium bone meritus de re
publica uidebatur. sillana iussione discissa sunt prius crura. deiecta de statu corpo
ris brachia humeri tenus dissoluta ceciderunt. Tertio amputata lingua. uo
cem reliquit in faucib. Ad postremum omni corporis parte mutilata. oblique fuerunt
spectatores et superstites egerunt. et intra angusto corpore. ac nefario patrie
carnifice tot inuenta supplicia. et uix anima tantis uulnerib. erogata est
cum hic inde damnis fluentib. minutatim spiritus carperetur. Sed forsitan circa so
los uiros talis feritatis atrocitate grassatus. Ecce in proscriptione intabulat
et iam mulierum ac matronarum nomina asscripsit. ut per omne genus humanum cruen
tam gladii exerceret potestatem. Non habet modum cruenta cupiditas. nec infinita
ciuium strage satiatur. Romanus ille populus subactib. omnib. gentib. postea
quam peragrato orbe atque possesso extremum etiam occeani litus inuentum seruire com
pulsus. nefario sillane potestatis imperio. debilitatis omnium animus metu et
miseriis minorum trepidatione possessis. inter leges portias. et inter leges semp
nias. cum omnium ciuium gemitu. terciam proscriptionis tabulam posuit. nec hoc contentus
malo neque etatis sue tempus uacuum a sceleribus reseruaret. Lucretium iam priuatus
occidit. et deposita regia potestate. animi tamen in illo pertinacissima crudelitas perseue
rat. Uis ne aliquid etiam in sillanicis temporib. immorari. de dacia cum seruulo refe
ram. in quo multorum senatorum capita ad ostentationem immanissimi facinoris
sectis ceruicib. pependerunt. Reipublice uulnera. uir per fas deorum puluinaria
constitutus. inter sacras cerimonias positus. semper sella securus ac superbus aspexit.
Quid crudelius fieri potest. liberis et uxorib. miseras orbitates titulo publicate
calamitatis ingessit. nihil pietati. nihil fidei. nihil fortitudini. nihil pruden
tie licuit contra sillam. ubi nunc sunt qui peccata nostra humana ac diuina posse credunt

lege puniri. Ecce sillanae satiatus cedibus pascitur. ecce tirannico crassatur impro
ne cupiditatis ei potestates aliqua diuinitas impugnat. Quid sentis quid iudicas
refuta quod dicimus ostende nobis ordinem rerum. ubi leges. ubi sunt iudicia. humano
et diuino semper sumus destituti iudicio. quoniam haec quae diximus silla commisit impune.
E rgo facinora cittamus cedibus pascerentur. nulla ultricium deorum flagella castigauit im
peria nec est qui dolores sui uerbis ac lacrimis prodat. defunctis pullum suppremi ignis
eripitur. et hoc non potuit uidere iustitia dicitis peccata hominum perdices singulos. dis sal
tricibus nunciari. Omnia haec sicut uides inpune gestata. et sic deductis omnibus fortuna
quod uoluit. et quaecumque singulis fata decreuerant. sillanae fortunatis animi aduersione co
pleta sunt. ut et his scias nos uera ratione edixisse. ipsum per haec mala prosper sequebatur
euentus. perpetue dictature cumulatur insignibus. et proprio arbitrio deponit impia
lacerate rei publice. Hic et cruente pecunie iussu et adipsi nobilium hominum diuiti
as conferuntur. Post haec mala gesta securitate fruitur. et habundantia scelerum sag
natus. decreto amplissime senatus et populi romani prospere et perpetue felicitatis ornatur.

Qui negant nos stellis gubernari

binē s qui negant actus nostros stellarum fortuitis cursibus gubernari. ille crudelis quem
sanum romane crudelitatis crassatum. securus omnia dignitatis ornamenta consequitur. Marius
uero per triumphum iugurte. ceterarumque gentium quas subegit. per eam urbem romam externis et
domesticis periculis liberauit. post triumphales purpuras. post pictas aureasque palmatas.
ferreas stringitur uinculis catenarum. Ecce exul in paludibus mittitur nec ibi latitat.
ecce squaloribus carceris premitur. Vides ut trepidinem diritate carthaginis fugiturus
accedat. quid dicitur autem exulem marium aut felicem fecerat silla. paulus imperator militario
permittebat impia. Legatus silla romanum deserebat exercitum. et tamen post ea iudicio for
tune. ille exul factus est. ille felix. Nimis longa oratione ui necessitateque fati stellarum
contra potestates sillane dominationis facta crudelia adsiduis sermone defleuimus. Sci

Scipio et cicero

pio post tot triumphos. post deletam carthaginem. numantiamque prostratam. post pagratam grecam.
asiam bithiniam. siriamque lustratam. post dictature iure perhensibiles actus intra
priuatos parietes domesticorum insidiis acerbo mortis cruciatu. et nefariis fran
gentium gulam manibus oppressus. priuata quoniam animi aduersione confectus est. Quid regulo
fides profuit. ut illum uis fati per misere captiuitatis infamiam inter hostiles iam per uigili
crudelitatis atrocitate prosterneretur. Que uis alia persarum regibus cum romanis fasci
bus captiuum tradidit crassum. et uir strenuus fuerat. et uirtutes ei quaeppiam ostenta
tione luebant. romanus protegebat exercitum. Pompeium post ea consulatum post tot et tan

Pompeius

tos triumphos. ad nili fluminis ripam. cesis uices inuictas et regias et quas toci
ens purpura triumphalis ambierat. semiuiri hominis gladius nefario genere mor

tis inuadit. Quis manus in suam necem catonis armauit. Quis inpuris et effeminatis

Cicero
Cesar

antonii cupiditatibus cum lugubri miseroque omnium fletu uenerabilem ciceronis
tradidit sanguinem. Cesar quis sua indulgentia ab omnibus liberauerat metu. ad ecca
lium post ea per se salutis armauit. Vides ut semper ubique fortuna dominetur. Vides ut ua
riis inter hominum mutabilesque semper euentus fortis ab ignauo superatur. bonum p
strauit inferior. iusto iustitiam non profuit. Castos pudentia sepe decipit. pudicus
ac sobrius inpudicus. ac dissolutus in onoris petitione prelatus est. Iacent stren
ui. laudantur improbi. et quaecumque huic profuit illi in tanta imitatione decipit. haec
nobis omnia stellarum cursibus conferuntur. his nobis fortuna uarietatibus est. Vnde
tot exemplis. tot rationibus moniti atque formati fatalis necessitatis legem non
argumentorum licentiam. ne uerborum copia seducti uaritatis probabile ac recto iudicio
comprobamus. Sed iam hinc nostre allegationi et aduersarii ipsi quae tradicebant ex aliqua
parte consentiunt. dicentes esse quandam ui fortune ac fati quam imarmenen uocant.
sed huic necessitati disputationis sue licentiam quandam tribuunt. quod a contradic
lex necessitasque fatorum ut non posse uideatur. aliquid esse posse. Hanc namque quam dicunt
imarmenen. nolent nature hominum ceterarumque animalium quadam societate coniun
gi. ut quasi fati ac portata sum incerto inuentes tempore. completo uite cursu adiu
no illo spiritu quo nos sustentat resoluta fragilitate corporis referam subiciens
ad complendum istum finem. fato parti ac sorti ut nos omnes animantes uni ac si
milis dissolutionis termino fatalis ista lege conficeret. Omnia quae ad uite cursum
pertinent in tranquille esse potestate posita. uentri insit quod uiuimus. fatum ac sortis
solum uideatur esse quod morimur. Nescio quod ista diuersitas conclusionis operi nescio cui
possit persuaderi quod dicitur. Confitetur aliquis esse fatum et dicit finem omnium fatalibus neces
sitatibus subiacere. et cum disputationibus suis constaque iam confessione prudicet
potestatem eius in minoribus partibus minuit. auget in maioribus. multa ac potio
ra concedens. ut actus nostros in uia radicat positos esse potestate. Finem uiuendi
ad fatalis sortis licentiam reuocat. contra inepta disputata licentia se argu
mentationis extollit. et cuius fato animi aduertendi quandam licentiam tribuat. et cuius
potestatis concedat imperium. id quod minime ei denegat. regendi scilicet hominis potesta
tem. Superatos nos fatum perducit in lucem. et ad terrenas conuersationes. uenientibus
hominibus. uita ianuas pandit. superius est. si ipsi consentiunt quodcumque a nobis completo uite
cursu necessitate mortis exigitur. si uiuimus nobis finemque uiuendi fatalis legis ne
cessitas statuit. quare aliud quam non sit in ei posita potestate. cum et uita uite
per fatum nascentibus conferatur. et dies mortis finisque uiuendi decretis ipsius

ac iudicius timnetur. Ecce ille nondū corporis deformatione cōplea inmat
nis uisceribꝰ inmatura festinatione pmoritur. illū cōplata deformatione cor
poris maternoꝝ uiscerū angustus libatū uitalis spūb aura ñ uegetat. Illū
in pmis uite incunabulis ē statutū. int̄ initia uagientis infantie fugientis
anime deseruitū. Ille puer fragilitate deceptus. ille iā pubescentis etatis etiā
adonis uite actus. qd paulo ante dicebat. intrā positū potestate integra magi
sterii institutione cōpositus mortis repentino casu subtrahitur. Illū uō uiuendi
plixitate omī poene sensu carens. ac uoluntate etiā uergentis etatis. ac uitiose
senectutis inualidus ī uictus longā accotidiane lucis sustinet sacrunā.
Quis ē qui illū ī natū. aut illū pmo natalis die. aut illū post paululū. aut illū
iuuenē aut illū senē applicat morti. Inueniat aliqd q sequam. inueniat
aliqd qd nos possit instruere. q laborantibꝰ nobꝰ rationē ueritatis ostendat.
fatū undiq dicturus ē. ac necessitatē mortis humane. que omibꝰ animantibꝰ
que terna concessione gignunt uiuendi tēpus pp audicat dispositione
distribuit. Vt longiorē uiuendi temp substantiā alius deneget alius lar
giatur. Absurdū est ē fitente de necessitate fatali. derogare p ea fato. Exp
inquirū ē ubi ab eo insequentibꝰ oris partibꝰ refutetur. q p cedenti ē fessio
nis pfessione fuerat roboratū. Qd de mortuū uario exitu dicam. Ille
cogente fato suspenditur laqueo. ac ille gladio patitur. ille mari flumi
nibꝰq submergitur. ille saeuientibꝰ flāmis igniq traditꝰ. in cinnerē fauil
lasq conuertitur. ille p p̄cipicia iactatur. ille cadentiū tectoꝝ ruina cō
primit. illius animā pestifer ueneni uirus exclusit. ille paulatī tardo
febriū ardorē decoquitur. ille cita ardentiū ueneriarū defraglatio ferue
scentis uiolentia repentini caloris exestuat. illū saeuientiū ferarū i consulta
uescatur rabies. ille occasꝰ patit ille sus. illius ueneriati serpentis ictus
uenas stringit in mortē. hinc mortiū nob uarietatē fata describit. Hec
sunt illa stellarū decreta q paulo ante ptulim. hinc illi illustriū uiroꝝ mi
serabiles exitus. maioꝝ nocentiūq felices. hinc uario cursu uita hoīum for
tuna sēp decernente transigitur. hinc ē stat oriū fineq uite. actus etiam
nros uniūsos. studia cupiditatesq. ac qcqd illud ē q ad humane rationis ē
uersationē ptinet fatali necessitatis ineuitabili sententia ētineri. Cedam
itaq sideuentatis oppssi. ac ē fiteam uere rationis secuti uictia. nihil in nrā
sed totū in fatoꝝ ē positū potestate. utq qcqd l faciam l patim. totū in nob fortune
iudicio ē feratur. Explicatis his omibꝰ atq tractatis. q fatū ū stellaꝝq de
cernentiū. leges ueré rationis disputatione monstrarum. ad illā qstionē
quā in pma istius oris reliqui parte reuertam. De coloribꝰ scilicet hoīum
ac morbꝰ. ut omifaria ista questione purgata. securi ac ē stātie ē fidentia
roborati totū tibi qcqd de isto studio lollianę pmisimus explicem. q requirit
cur in qbus dā regionibꝰ corpora hoīum nigro sēp colore sordescant. Cur ū alibi
puro candoris splendore pniteant. huic q has requirit causas breui disputationis
orē respondeam. Pertum eū ad istā partē multoꝝ sapientiū dociles sententię
pferant. In nomen celi cuius ē. rotunda formatio. q tras maria cetaq q in
tras ē. om ā ugneus spūs circūfusione cōplectitur. qnq zonaꝝ ipsaꝝ una simi
lisq substantia est. Nā quedā ipsaꝝ uniformes ī nec aliena hnt adimixtionē.
Quedā uō cōmixte tēpationis moderatione cōposite. Has qnq zonaꝝ que
media ē corū sca solis incensa luminibꝰ. ac sēpiterni ardoris adustione torrida
ignito colore pp eam roboris infuit. Due uō q extremas mundi ē tinent partes
dextris leuisq lateribꝰ ī herentes ceruleo colore signate. atris sēmp niuibꝰ in
undantē. ac concreta glacie sēpitnis pruinis. ac duratis gelu niuibꝰ obsident.
Int has duas frigidas ac illā igneā q p mediā mundi ducit partē. due resi
due ē stitutę. quas frigoris ac caloris mixta temperies clarita modera
tione formauī. hę sunt due zone q omē animātiū genus in tresinibus
ex illa tranqlla cōmixtionis moderatione pgenerant. P quas ad omnium
q gignuntur ortus ac occasus pomē eiū obliquus ordo signoꝝ ē uertitur. In q
sol ac luna qnq etiā stelle errant. q planete a grecis uocantur. certa ac difini
ta semp agitatione discurrē. Ex hac stellaꝝ cursū omē animantiū genus
pp etua sibi qbus pp agatione succedat. Istaꝝ qnq zonaꝝ uis atq nactura
quarundā gentiū hoēs uniformi colore pgenerant. Itatam ut in ipsa unita
tis facie corpora hoīum. quanta cūq stellaꝝ radiatione uarietur. Quecūq
igitur gens hoīum illi adiacent zonę. que sēpitna adustione ignibꝰ ī conditur
licet sit sub eā zone partibꝰ collocata. q ex posita moderatione formata. ac ad
fingendos tam colores hoīm ignē sibi ex uicinę societatis ē uinctionibꝰ mutuatur.
ut hoēs ad imitationē ī iustarū rerū. atris sēmp forma coloris infuscet. que
uō parte glacialibꝰ adiacent zonis. que induratę ac desertę solis ardoribꝰ
pp ętuis pruinaꝝ niuibꝰ opprimuntē. gentes illas hoīm quasi in uicino posita
zona p generat. niuido faciunt hoēs splendidi candoris ornari. Sed in his
regionibꝰ. q candidos hoēs pcreat. ac in illis rursus q nigros ad uariandas hoīm
stellaꝝ plurimū potestas operatur. ac uniciuq hoī licet coloris sit una substantia.

zona diff (margin)
zon mundi (margin)

diversam tamen speciem deformationis adsignat. Unde et sibi singuli propria cor
poris liniamentatione cognoscuntur. Unde filios, fratres, cognatos, cives, pere
grinos, vicinos, amicos, hospites nostros. Sed singulis varios diversosque vultus
stellarum potestas adscribitur. Consideremus itaque hac ratiocinatione genus humani
et temptantes divinum quam nefaria et quam nefanda poterant illic scelera com
mitti, si cunctorum una facies populos illos aeque similitudinis formatione confun
deret. Ad sororem frater deceptus similitudine quasi maritus intraret, trahe
retque alius et tacita inpudentia alieni viri uxorem. Alius de filio erratica cognitionis
conflictatione certarent. Alii nescirent quem intellegerent quos sibi paulo ante servierant.
A lter ingenuus natalibus ortus quasi servus ex confusa similitudine obstinati
duceretur erroris traheretur. Ditissimi uniformem colorum istam similitudinem maxi
vultum dissimilitudo variaret, quae omnia compositis stellarum mixturis ac ratio
nibus temperantur. Ecce illius candor ex aliqua parte nigri coloris tenui
inumbratione sordescit, et illius nigram faciem splendor modici candoris
illuminat. Quid de comarum crinibus dicam, ad quas varias color temperatur
intrepidus? Quid de oculorum acie, quae semper diversis luminibus colorantur? Ecce cor
pora ipsa certam in multis gentibus et actoribus omnibus nec longa nec parva sunt,
nec tenui exilitate subtilia, nec obesa crassitudine latiora. Unde mani
festis rationibus conprobatur zonarum quidem non esse quod nigri et candidi. Stellarum vero quod
in illa unitate coloris dissimilium fortunarum varietatibus corporantur. De mo
ribus vero gentium supervacua disputatio est. Nam et Sianos plurimos videmus, im
mo paene omnes sobrietatis insignia praeferentes, et Graecorum levitas frequenter mo
destiae gravitatis pondus accepit, et effrenata Scytharum rabies quacumque humani
tatis clementia mitigatur. Et in finibus Galliae populis sapientiae prudentia conuale
scit. Afrorumque subdolas inter honestae fidei hornamenta decorant, et a plurimis
Hispanis iactantiae vitia deseruntur, et Syrorum avaritiam mutavit repentina
profusio. Non enim inter illos acutos Siculos stultos invenire difficile, et ab Italis
frequenter dominationis impia translatas. Nec huius rei longe est aut ex an
tiquis libris proferenda exempla. Dominus et augustus noster ac totius orbis imperator pius
felix providus princeps, Constantinus scilicet maximus divi Constantii filius, augu
stae ac venerandae memoriae principis, qui ad liberandum orbem et tyrannicas mode
rationibus et ad conprimenda domestica mala favore propria maiestate electus est,
et pro ipsum servitutis squalore detersum securitatem nobis libertatis munera redderentur,
et captivitatis iuga fatigatis iam oppressis cervicibus ponerentur, quae pugna semper

libertate pugnantem res incertissima victras humanos nonquam belli fortu
na decepit. Ad prima nascentium genitura a primo aetatis gradu imperii gubernacula retineris
quae prosperis nanctus fuerit auspiciis, romanum orbem ad perennis felicitatis
augmentum salubri gubernationis moderatione sustentat. Sol optime maxime,
qui mediam caeli possides partem, mens mundi atque temperies, dux omnium atque prin
ceps, qui ceterarum stellarum ignes flammiferarum luminis tui moderatione perpe
tuas, tuque Luna, quae in postremis caeli regionibus collocata ad genitalium semi
num perhennitatem monstruis semper rectalum minibus solis augusta radiatione
fulgens. Saturne, qui in summo caeli vertice constitutus libidinem sidere
risu pigro cursu et tardis agitationibus pervehis. Et tu in Tarpeiae
rupis habitator, qui mundum ac terras salutaris semper ac benigna maiestate lae
tificas, secundi globi possidens principatum. Tuque gradine Mars rutilo semper
horrore metuendae, qui in tertiis caeli regionibus es tenens, vos etiam fidi solis
comites Mercurius et Venus est maximum principem et huius invictissi
mos liberos dominos ac Caesares nostros esse sensu vestrae moderationis et divinum obse
cum iudicio perpetua his decernentibus imperia, favor etiam nostris posteris et po
sterorum nostrorum posteris infinitas saeculorum continuationibus imperare, ut omni
malorum acerbitate depulsa humanum genus quietae ac perpetuae felicitatis mu
nera esse sequantur. Nobis vero tenuem ingenii inspirante substantiam, ut vestro praesidio
fulti, facile ea quae Lolliano promisimus conpleamus, et quae de divino sapientium ma
gisterio concepimus, verissententiarum diffinitionibus explicemus;

IULII FIRMICI MATERNI IUNIORIS V. C. MATHESEOS LIB. I. EXPLICIT

Nec omnia quae dixi rigida iudicationis auctoritate discussa. Omnis enim sic nostra
nativitas mollis si fuerit fructu dabit licet parco quem. Sed mox adulti temporis
spatio maiorem. Matheseos scripturi libros, eos qui eadem discere volunt pri
mum instruere debemus ut rectis indiciis formati facilius pronuntiandi scien
tiam consequantur. Non enim potest quis veram scientiam esse sequi nisi fuerit primis in
stitutionibus eruditus. Fronto enim noster Hipparchi seductus antiscia ita
apotelesmatum sententias protulit, tamquam cum perfectis iam et cumptis loqueretur.
N ihil enim de institutione, nihil de magisterio perscribens. Sed nec aliquis
paene Latinorum de hac arte institutionis libros scripsit, nisi paucos versus
Iulius Caesar, et ipsos tamen de alieno opere mutuatur. Marcus vero Tullius
princeps ac decus Romanae eloquentiae, neque id intemptatum relinqueret, qui fuisset
divinum et ingenium assecutus, verbis heroicas etiam ipse de institutione

pauca respondit. Unde nos omnia que de ista arte egiptii babiloniique dixerunt docili
sermonis institutione transferemus. ut hi qui ad explicanda hominum fata formantur
perfecte tempore imbuti omnem divinitatis scientiam consequantur. Sed quaestionem
antisciorum fecimus hunc locum non debemus cum dissimulatione transire. Anti
sciam hipparchi secutus fronto. que nullam vim habent nullamque substantiam. Et sunt
quidem in frontone pronuntiationis atque apotelesmatum verae sententiae antisciorum
vero inefficax studium. Cum enim secutus est rationem veram non fuerit imitatus.
A ntiscia enim ille vera esse sunt sic et navigius noster probat que et ptholomeus posterior
vere inquisitionis diffinitione monstravit. Que qualia sunt posterioribus huius
libri partibus ostendemus. monstrantes que pars in quam partem mittat radium.
N am apotelesmata fronto verissime scripsit. et que eorum libris ac nominantur (?)
abundantissime continentur. Hac itaque interim dispositione seposita
ad institutionis revertamur exempla. DE SIGNIS

Zodiacus orbis in quo duodecim signa infixa sunt per v planetas ☉ et lunam et cc cursus
suos dirigunt. obliqua semper agitatione torquetur. Signa autem ipsa xii
his nominibus nominantur. Aries. Taurus. Gemini. Cancer. Leo. Virgo. Libra.
S corpius. Sagittarius. Capricornus. Aquarius. Pisces. Hec signorum diversa
sunt genera. Nam alia sunt ex his masculina. alia feminina. Masculina itaque
aries. Leo. libra. Sagittarius. Aquarius. Feminina vero. Taurus. Cancer.
Virgo. Scorpius. pisces. capricornus. queque habent signa hec et domicilia. Ex his
xii signis ☉ quidem et cc singula signa sortiti. Ceteri vero v planete id est ♄ ♃
♂ ♀ ☿ bina singuli imperium habent. hoc domicilium est statutum. Sed has stellas non
eodem nomine quo nos antiqui greci. egiptii nominant. Nam quam nos ♄ dicimus ab aegyptiis
fenon vocatur. quem nos iovem vocamus. egiptii fetontem vocant. quem nos mars
ab illis pirois dicitur. que a nobis venus ab illis phosforus vocatur. quem nos mer
curium dicimus. illi stilbonem vocant. Est itaque ☉ et leonis signo habet domicilium et
potestatem. cc cancer. unde quamvis ab stem (?) quam secundum ut masculinus quidem signis
dominus sol est. femininus vero cc. ut per qualitatem generis sui similia sibi sexus sui
domicilia vendicant. Ceteri vero v planete bina sicut superius diximus habent si
gna in quibus imperii sui exercent potestatem. Sed ex his duobus signis que singuli
possident. unum masculinum est aliud femininum. Quod ut manifestius intellegi
possit. omnia specialiter explicamus. ♄ habet domicilium in aquario et capricorno.
Ex quibus aquarius masculinum est. capricornus femininum. Iuppiter in sagit
tario et piscibus habet domicilium. Sed ex his unum masculinum est sagittarius. fem

vero pisces. Mars in ariete et in scorpio domicilium collocavit. ex quibus masculinum
aries. femininum scorpius. ♀ domicilia sunt tauri et libra. ex quibus libra masculinum est
femininum vero taurus. Mercurius domicilium habet in geminis et in virgine. ex quibus ge
minorum quidem signum masculinum est. virgo vero femininum. DE ALTITUDINIBUS STELLARUM

S cire etiam debemus altitudinem humilitatemque sint stellarum. altitudines singularum in quibus
naturali quadam sublimitate magnitudinis eriguntur. et que sine earum deiectiones
in quibus constitute oppressa auctoritatis sue potestate minuuntur. In altitudinibus
itaque suis gaudentes constitute. et omnem maxime felicitatis decernunt in signa quo
tiens in genituris hominum maxima stellarum pars partiliter est statuta fuerit. In quibus humi
li deiectione multum de sua potestate dimittunt. Altitudines autem dicte sunt obliqui cum ipsa
parte fuerint stelle in qua exaltantur in portionis scilicet geniture locis faciunt mi
seros. pauperes. ignobiles. et quibus esse infelicitas assiduis est in vaticinationibus (?) est ferat.
H ac ex causa babilonii ea signa in quibus stelle exaltantur domicilia earum esse voluerunt.
N os autem se credenti hac institutione formati omnes stellas melius in altitudinibus suis quam
in domibus suis. ☉ in ariete per xviii exaltantur. In libra vero xviii deicitur. cc exal
tatur in tauri parte tertia. Scorpii tertia deicitur. ♄ exaltatur in libre parte xx. In a
riete rursus xviii deicitur. Iuppiter exaltatur in parte cancri xv. deicitur vero in capri
corni parte xv. ♂ exaltatur in capricorni parte xxviii. deicitur vero in cancri par
te xxv. ♀ exaltatur in piscibus parte xxvii. deicitur vero in virgine parte xxvii
☿ exaltatur in virgine parte xv. deicitur vero in piscibus parte xv. Hac causa babilonii
dum per hec signa exaltantur singule domus eorum esse voluerunt dicentes. ♄ quidem domici
lium et libra. ♃ in cancro. ♂ capricornio. ☉ ariete. cc tauro. ♀ piscibus. ☿ virgine.

D ecanus singula signa in tres partes dividuntur. DE DECANIS.
Singule autem partes habent singulos decanos. ut sint in signis singulis tres decani. quorum
singuli ex xxx parte denas possident partes. et dominium sui ac potestatem in x par
tes exercent. Sunt autem infinite potestatis et infinite licentie. et que fata hominum sue potestatis
auctoritate designent. Sed et ipsi decani singulis stellis deputantur. et cum in ipso decano
stella fuerit. licet sit in alieno domicilio. sic est habenda quasi sit in suo domicilio est statuta.
S uorum decano constituta. hec eadem perficit que in suo signo est fulta decernit. Arietis primus
decanus ♂ et secundus ☉ tertius ♀. tauri primi decanus ☿ est secundus ♂ tertius ☉. ge
minorum primi decanus ♂ est secundus ☿ tertius ♄ est cancri primus decanus ♀ est secundus ☿ tertius
cc. leonis primi decani ♄ est secundus ♃ tertius ♂. virginis primus dec ☉ est secundus ♀ tertius.
♄. libre primus decanus cc est secundus ♄ tertius ♃ scorpii i decanus ♂ ii ☉ iii ♀ sa
gittarii i decani ☿ ii cc iii ♄ capricornii primus decani ♃ ii ♂ iii ☿ aquarii i

BIBLIOTECA NAZIONALE CENTRALE FIRENZE Mss

decanus ♄ ii ♃ iii ♂. in piscib. i decanus ☾ ii ♃ iii. Quod abundo ciu subtilius uolentes explicare alia numina decanis singulis applicare, quos munifices applicandos esse uoluer(unt), id est liturgos, ita ut p(er) signa singula viiii possint munifices inueniri, ut tribus munificib. decani singuli pferantur. Rursus noue munifices quos singulis signis dicit esse constitutos p infinitas numinum diuidit potestates. Ab his enim dicit repentinos casus, dolores, egritudines, frigus, febresq. decerni, et quod illud ē quod solet nec sperantib. nec scientib. euenire. P(er) hos uolunt monstruosos ab hoīb. edi partus. Sed hanc nos partē in isto institutionis libro necessariae pterimus. Nam a graecis quaesita istius omnia sunt disputationis attigere in primis uestigiis constitutionis istius tractatum eius quodam dissimulationis fastigio reliquerunt. Sed nunc institutionis ordo unde recesserat reuertat(ur).

DE PARTIB. SIGNORŪ.

Singula signa xxx habent partes. Pars autem in signo tantus locus quantum solis aut lunae orbis in circuitu complectitur. Sed una pars in minutas diuiditur LX.

DE FINIBUS.

Licet ipsius signi alterius sit potestatis et alterius habeat domicilium, tamen partes ei quasi ppe stellis singulis diuidunt(ur), que partes fines stellarum nominantur. Hos fines graeci oria uocant. Sed ab his debemus subtiliori questione colligere. Nam cum finib. suis stella fuerit inuenta sic est tamquam in suo domicilio est sita. Quod totum ut manifestius intellegi possit debemus specialiter explicare ut ex istis finib. genituraru secreta noscantur. Aries domus ē sicut diximus ♂. uerum fines ei singulis stellis diuiduntur. A prima usq. vii partē fines possidet Iuppit(er). A vii usq. xii ♀. A xiii usq. ad xx ☿. A xxi usq. ad xxv ♂. A xxv usq. ad xxx ♄. Haec arietis partes rationis diuisae. Taurus domus ē ♀. Cuius signi fines hac tenus diuiduntur. A prima parte ei usq. ad viii ♀ possidet. A viiii parte usq. ad xiiii ☿. A xv usq. ad xxii ♃. A xxiii usq. ad xxvii ♄. A xxviii usq. ad xxx ♂. Hae stelle in tauro possident fines. Geminorum mercurius dominus ē. Ei signi fines ac tenus diuiduntur. A prima parte usq. ad vii ♂ possidet. A vii usq. ad xii ♃. A xiii usq. ad xvii ♀. A xviii usq. ad xxiiii ♂. A xxv usq. ad xxx ♄. Cancri dña ē ☾. Verum eius signi fines ac tenus diuiduntur. A prima parte usq. ad vii ♂. Ab viii usq. ad xiii ♀. A xiiii usq. ad xx ☿. A xxi usq. ad xxvii ♃. A xxviii usq. ad xxx ♄. Hos stelle in hoc signo possident fines. Leonis ☉ ē dñs. Sed fines ei ac tenus diuiduntur. A prima parte usq. ad vii ♃ possidet. A vii usq. ad xi ♀. A xii usq. ad xviii ♄. A xviiii usq. ad xxiiii ☿.

a xxv usq. ad xxx ♂. Hac tenus istius signi fines stellis singulis diuidunt(ur). Virginis dominus ē ☿. Verum fines ei ac tenus diuiduntur. A i parte usq. ad vii ☿ possidet fines. A viii usq. ad xvii ♀. A xviii usq. ad xxi ♃. A xxii usq. ad xxviii ♂. A xxviii usq. ad xxx ♄. Libra domus ē ♀. Sed eius signi fines ac ten(us) diuiduntur. A i parte usq. ad vi ♄ possidet fines. A vii usq. ad xiii ☿. A xiv usq. ad xxi ♃. A xxii usq. ad xxviii ♀. A xxviii usq. ad xxx ♂. Scorpii dominus ē sed et fines ei ac ten(us) diuidunt(ur). A prima parte usq. ad vii ♂ possidet fines. A viii usq. ad xi ♀. A xii usq. ad xviiii ☿. A xx usq. ad xxiiii ♃. A xxv usq. ad xxx ♄. Sagittarius domus ē ♃. Huius signi fines ac ten(us) diuiduntur. A i parte usq. ad xii fines possidet ♃. A xiii usq. ad xvii ♀. Ab xviii usq. ad xxiii ☿. A xxiiii usq. ad xxvii ♄. A xxviii usq. ad xxx ♂. Capricornus domus ē saturni ♄. Fines ei signi ac tenus diuidunt(ur). A i parte usq. ad vii ☿ possidet fines. Ab viii usq. xiiii ♃. A xv usq. ad xxii ♀. A xxiii usq. ad xxvi ♄. A xxvii usq. ad xxx ♂. Aquarius domus est ♄ ♄. Eius signi fines ac tenus diuiduntur. A prima parte usq. ad vii ☿ possidet fines. Ab viii usq. ad xvi ♀. A xiiii usq. xx ♃. A xxi usq. ad xxv ♂. A xxvi usq. ad xxx ♄. Pisces domus ē ♃. Sed ei signi fines ac tenus diuiduntur. A prima parte usq. ad xii ♀ possidet fines. A xiii usq. ad xvi ♃. A xvii usq. ad xviii ☿. A xx usq. ad xxvii ♂. A xxviii usq. ad xxx ♄.

DE STELLARŪ CONDICIONE.

Expositis finib. atq. monstratis explicare debemus quae stelle p diem gaudeant et cuius condicionē sequantur, quae uero p noctem gaudentes cuius pari modo condicionē sequantur. P diem gaudent ☉ ♃ ♀. Condicionē itaq. ☉ secuntur ♃ ♄. non ideo in diurnis genituris inoportunis locis positi. Pisces signum femininum duplex, humidum, aquosum, biforme, sed enim squamosum, maculosum, incuruum, minus nobile. Sed unus piscis ad austrum fertur, alter ad aquilonē. Est autem domicilium iouis, trigonus p diem ueneris, p noctē martis. Altitudo ueneris circa partes xxvii. Deiectio mercurii circa partes xv. Positum ē autem hoc signum in uento aquilone.

DE AMATORIIS SIGNORŪ.

Explicatis signorum generib. ac formis et natura eorum diligenti ratione perscripta sicut nobis prudentissimus graecorum magisterius tradidit, illud sequenti loco debemus ostendere quoto anno unumquodq. signum in genituris oriatur. Hoc autem quod pficit breui diffinitione monstramus. Omnes stelle tunc accipiunt maximam decernendi potestatē et uires suas exercent cum signa in quib. collocata sunt fuerint orta. Oriuntur autem uariis temporib. ac dieb. et secundum climata. Unde quae signa in quib. climatib. et quo tempore oriantur hac ratione monstram(us). In climate primo hoc est

climata

alexandrie. Inclimate secdo q. e babilonis ceterisq. omib. regionib. que his cli
matib. subiacent. h tepis cursu oriunt signa. Aries oritur anno xx. Taurus
xxiiii. Gemini xxviii. Cancer xxxii. leo xxxvi. uirgo xl. Scorpius xxxvi.
Sagittarius xxxii. Capricornus xxvii. Aquarius xxiiii. pisces xx. Inclimate
iio hellesponti ceterisq. regionib. q huic climati subiacent. Aries oritur anno xvii.
Taurus xxii. Gemini xxvii. Cancer xxxii. Leo xxxvii. Virgo xlii. Libra simi
liter. Scorpius xxxvii. Sagittarius xxxii. Capricornus xxvii. Aquarius xxii.
Pisces xvii. Inclimate athenar. ceterisq. regionib. que huic climati subiacent.
oritur aries anno xviii. Taurus xxiii. Gemini xxvii. Cancer xxxii. Leo xxxvi.
Virgo xli. Libra similit. Scorpius xxxvi. Sagittarius xxxii. Capricornus xxvi.
Aquarius xxiii. Pisces xviii. Inclimate anchonis ceterisq. regionib. que huic
climati subiacent. Aries orit anno xv. Taurus xxi. Gemini xxvii. Cancer xxxii.
Leo xxxviii. Virgo xli. Libra similit. Scorpius xxxvi. Sagittarius xxxiii.
Capricornus xxvii. Aquarius xxi. Pisces xv. Inclimate urbis ceterisq. regio
nib. q huic climati subiacent. aries oritur anno xvii. Taurus xxii. Gemini xxvii.
Cancer xxxii. Leo xxxvii. Virgo xlii. Libra similit. Scorpius xxxvii. Sagit
tarius xxxii. Capricornus xxvii. Aquarius xxii. Pisces xvii. Hi sunt signor.
ortus qb. stelle singule ad sui efficatia puouent; QUE SIGNA QB: VENTIS SUBIACEANT

Illud etiā scire debemus. que signa quib. sint subiecta uentis. hec enī scientia
maxime in apotelesmatib. necessaria ē. Aquiloni subiacent signa. Aries. Leo.
Sagittarius. austro. Taurus. Virgo. capricornus. Afiloto que nos solanū dicimus.
Gemini. Libra. Aquarius. Africo q et grēi libis apellatur. canē. Scorpius. pisces.

Nunc de duodechathemoriis. DE DUODECHATHEMORIIS.

N

quarratione pquiras breuit ostendā. Quidā enī ex his putant. totā se posse geni
ture substantiā inuenire. & quicqd in decreto celat. ex duodechathemoriis posse
pdisi significant. qd aut sint duodechathemoria. dicet exeplo. Cuius stelle uolue
ris duodechathemorion querere partē eius duodecies copputas. & quante fuerint
diuides eas xxx. signis singulis reddes. ab ipso signo incipiens in q stella ē. cui
dechathemorion queritur. & in q signo ultim uenerit numerus. ipse tibi partē
duodechathemorii ostendit. Sed ut manifestius intelligas exeplū huius rei osten
dimus. Pone solē in ariete ēē p. v. & minut. v. duodecies. v. faciunt p. lx.
duodecies v. faciunt minuta lx. Minutā unā partē faciunt. de p hoc fiunt
p. l. ii. das arieti in q solē ēē diximus xxx. tauro xxx. inuenit duodecathemoriū
in parte prima geminor. Quere itaq. ne luna plena p die in finib. martis.

duodechathemorion mittat. ne minima idē deficiens in sat no. aut ne mars inocca
su. aut ne uenus in marte & mars i uenere. & a finib. & a decanis. & a cōditionibus
ut p sint t nocent accipiunt potestatē. Deficē iouis benignitas cū i firmitatē
signi t par cū t decani. t conditionis i motatione benignitas cū fuerit impedita.
S. & malitia satni feritas crescit. cū ex loci qualitate. t ex finiū. t ex decani. t ex
signi. t ex cōditione puocata ad nocendū acceperit potestatē. Similem & rā
cete stelle. Unū tamē sciendū q. licet beniuola sit iouis stella. e tra inpugnatione
martis & saturni si eam uiolenti radiatione cōstringat resistere sola non possit.
Essent tamē inmortales hoēs. si uniq in genituris hoūm iouis benignitas uince
ret. Sed sic artifex hoēm ds fecit. ut substantia ei transacto certe uite spacio sol
ueret. Necesse fuit et de certe ioue p quē uite ē fert hoib. salutare psidiū. ut in
extinquendo hoē maliuolarū stellar. malitiosa t pnitiosa potestas. cū augmto
malitie pmaneret. Ut e maliuolis radia tionib. inpugnata. cōpago corpo
ris solueretur. Nc etiā ad expositionē cardinū locorq. omiū trans feratur
intentio. Nā cū h omā a nob fuerint diligent inuenta. debem singula hois
p que omis uite hoīn substantia diuiditur. inuenire. s. ut implatice.
Nam paulo post cū ad libros apotelesmatū uenerim partilit ostendem rationem
qua possint loca singula secretis inqsitionib. colligi. Debes enī is q instituitur
p muplatice institui. ut cō positus atq. formatus secretiora genitura ē siden
tia us ē sequatur. Cū enī ipse locus partilit fuerit inuent. ē siderandū ē quat
sit in quo signo & in cuius sit finib. & que illi stelle quatinus testimoniū p
beant. Illud etiā maxime ē siderandū ē dominus loci ipsius. id signi q in
loco sit positus. t in quali signo. t in qualib. finib. Que res diligentissime reqren
da ē. & an beniuolar. stellar. testimoniis adornet. an uē maliuolar. inpu
gnatione pulset. Nunc ad platicā locor. diffinitionē reuertam. ut sic ordinē
cardinū cetor. locor. explicare possimus; DE VIII LOCIS SOLLICITE LEGENDU:

Diffinitio octo locor. platice uite locus ē in eo signo i quo ē horos constitutus.
Spei in scdo horoscopi signo. Fratr. in tcio. Parentū in quarto. filior. in qnto.
Valitudinis in sexto. Coniugis in septimo. Mortis i octauo. Que omā initiū
ab horoscopo facientes hac noūm diffinitione signauim. Vite. spei. fratrū.
parentū. filior. ualitudinis. coniugis. mortis. S. h superius diximus. pla
tice ad informanda initia dicentis dixisse sufficiat. Posteauō quatin h loca
subtili partiū diffinitione monstrant. explicare curauim. Sane illud scire
debem. q ea simulior. genituris diximus. h eadē & i mulierū genituris opant.

illud scientes q(uod) uxore(m) u(e)l maritu(m) martis sidus ostendit. DE CARDINE GE
In genituris cardines sunt IIII. ortus. occasus. m(edium) c(aelum). i(mum) m(edium) c(aelum). NITURARU(M);
que loca g(rae)ci solent appellari nominib(us). Anathole. disis. Mesurani. duro
geon. Ortus est pars hor(oscopi). q(uam) a g(rae)cis diametru(m) diciconditur. Quod ut facilius in
telligas. a parte hor(oscopi) co(m)puta p(er) cetera signa. p(ar)t(es) CLXXX. et in quocu(m)q(ue) signo CLXXXI
p(ars) fuerit inuenta. in ipso signo t(er) parte genituri(s) (con)stituitur occasus. Mediu(m)
u(er)o celu(m) est ab horoscopo X. signu(m). S(ed) int(er)du(m) m(edium) c(aelum) etia(m) in XI. ab hor(oscopo) signo partalit(er)
inuenit(ur). Quod ut manifestius intelligas partes hor(oscopi) co(m)puta p(er) cet(er)a signa
que sequuntur. p(er) CCLXX. et in quocu(m)q(ue) signo CCLXXI. pars fuerit inuenta. i(bi) m(edium) c(aelum)
sortita est. q(uo)d a g(rae)cis mesuranima dicit(ur). I(mu)m u(er)o celu(m) q(uod) a g(rae)cis ipogeon d(icitu)r. in
qua hor(oscopus) constituit loco. Quod ut facilius intelligas. co(m)puta a parte hor(oscopi) p(er) XC
partes. et ubicu(m)q(ue) XCI partes ceciderit illic i(mum) m(edium) c(aelum) locus ponit(ur). Hi sunt genitu
raru(m) a decretor(um) IIII. cardines. q(uo)s diligentissime semp(er) debem(us) ratione colligere. ut om
ne substantia(m) fati uerissimis p(ro)nunciationib(us) explicem(us). DE IIII. SEC(UN)DIS LOCIS.
Post hos quattuor cardines. id (est) post ortu(m) occasu(m). m(edium) c(aelum). i(mum) m(edium) c(aelum). alias in genituris IIII.
loca. que sequente(m) et s(e)c(un)dam h(abe)nt potestate(m). id (est) dea deus. bona fortuna. ac bonu(m)
demon. que a g(rae)cis ac t(er)ri no(m)i(n)ant(ur). theos thea. agathe tice. agathos demon. Dea e(st)
t(er)tius ab hor(oscopo) lo(cus). id (est) t(er)tiu(m) ab hor(oscopo) signu(m). hoc locus a g(rae)cis si(c)ut diximus theas dicit(ur).
Bona fortuna in q(ui)nto ab hor(oscopo) signo collocat(ur). q(ui) locus agathe tice d(icitu)r. Bonu(m) u(er)o
demon in diametro collocatur in XI. ab hor(oscopo) loco. hic locus a g(rae)cis agatho(s) demon d(icitu)r.
Residua IIII. loca pigra et deiecta e(ss)e. DE PIGRIS ET DE DEIECTIS LOCIS.
dicunt(ur). q(uia) nulla cu(m) hor(oscopo) societate iunguntur. E(st) aut(em) ex his residuis IIII.
locis. primu(s) q(ui) II. ab hor(oscopo) signo (con)stituit(ur). q(ui) locus inferna porta d(icitu)r. tsianafora
in diametro huius signi locus fuerit id (est) in VIII. ab hor(oscopo) signo epicatafora apel
latur. Nouissima u(er)o sunt male fortune. et mali demonis. et mala fortuna in
VI. ab hor(oscopo) (con)stituitur. Malus u(er)o demon in XII. ab hor(oscopo) signo ponit(ur). S(ed) mala(m) for
tuna(m) greci cathenthicen apellant. Malu(m) demone(m) id (est) in XII. ab hor(oscopo) signo caco
demone greci uocant. DE OMNIUM LOCORUM ORDINE;
Nunc scire debem(us) ex his XII. locis q(ui) p(re)cedant. q(ui) sequantur. id (est) que loca p(ri)ma sint.
que s(e)c(un)da. ut om(n)ia diligenti possimus ratione colligere. hor(oscopus) p(re)cedit occasu(m)
m(edium) c(aelum). i(mum) m(edium) c(aelum). p(re)ponit(ur) XI. locus id (est) abemon bone fortune p(re)fertur VIIII. locus
idem deus. Tertio loco id (est) deae p(re)ponit(ur) anafora. id (est) VII. ab hor(oscopo) loco p(re)ponit(ur)
mala fortuna id (est) VI. ab hor(oscopo) loco. Malo demoni id (est) XII. ab hor(oscopo) loco p(re)ponit(ur)
Sciendu(m) a sunt aut(em) hec om(n)ia. ut cu(m) a poterles mala ueneri cunctas miscentes

et temperantes sententias n(ost)ras fideli ueritatis ratione firmem(us);
SIGNIFICATIO XII LOCORU(M) ET Q(UI)D IN QUO LOCO QUERI DEBEAT;
Significatione(m) XII. locor(um) specialit(er) nunc explicare debem(us). ab hor(oscopo) incipi
entes. ut expositis p(er) ordine(m) omnib(us) confusionis obscuritas luminetur;
Primus locus illa pars in quo hor(oscopus) e(st). DE XII LOCOR(UM) POTESTATIB(US);
constitutus. in hoc loco uita hominu(m) et sp(iritu)s continetur. et ex hoc loco totius ge
niture co(m)pago atq(ue) substantia. Sec(un)d(u)s ab hor(oscopo) locus. in s(e)c(un)do loco constituitur.
et accipit initiu(m) a XXX hor(oscopi) parte et uniuersitas p(er) XXX residuas partes ostendit.
E(t) ex hoc signo spei et possessionis incrementa noscunt(ur). Est aut(em) piger locus ab hor(oscopo)
alienus. id(e)o et inferna appellatur porta. q(uia) nulla cu(m) hor(oscopo) radiatione con
iungitur. Tertius loc(us) e(st) q(ui) t(er)tio ab hor(oscopo) signo (con)stituit(ur). q(ui) a LX ab horosc(opo) sim
parte initiu(m) accipiens in XC desinit. Ex hoc loco des(c)rib(itur) et de amicis cunc
ta dicemus. huic loco dea nome(n) e(st). Est aut(em) peregrinantis locus hic. Primu(m) hic
cu(m) hor(oscopo) t(r)inu(m) societate coniungitur. Respicit eni(m) horoscopu(m) eu(n)de ex trigono
uidetur. Quartus ab hor(oscopo) locus e(st) in imo celo in IIII. ab hor(oscopo) signo constituit(ur).
C(u)i(us) initiu(m) eni(m) initiu(m) a parte XC. p(ro)fecte usq(ue) ad partes CXX p(er)uenerit. hic
locus ostendit nob(is) parentes. patrimoniu(m). substantia(m). fundam(en)ta mobilia
et q(ue)q(ue) ad litigatores et repositas patrimonii p(er)tinet facultates. Est aut(em) hic geni
ture cardo. I(mu)m aut(em) celu(m) id(e)o dicit(ur). q(uia) in diametro m(edium) c(aelum) constituit(ur). Sed hic
locus cu(m) hor(oscopo) maxima societate (con)iungit(ur). q(uia) a de quadrato horoscopu(m) respicit.
et p(er) quadratu(m) ab horoscopo uidetur. Quintus ab hor(oscopo) locus in V. ab hor(oscopo) signo
constituitur. q(ui) a CXXI ab horoscopi parte initiu(m) accipiens usq(ue) ad CL partes
extenditur. Ex hoc loco filior(um) nu(mer)us et q(ue)ius equalitas inuenit(ur). Appellat(ur)
aut(em) bona fortuna. q(ui)a locus e(st) ueneris. sed et hic locus cu(m) hor(oscopo) maxima societa
te coniungit(ur). et interdu(m) in diametro huius signi m(edium) c(aelum) pars constituit(ur). Id(e)o
aut(em) cu(m) hor(oscopo) maxima coniunctione sociatur. q(ui)a hor(oscopus) de trigono ab hor(oscopo)
uidetur. Sextus locus in VI. ab hor(oscopo) signo constituitur. q(ui) a CL. p(er) hor(oscopi) initium
accipiens usq(ue) ad CLXXX extenditur. In hoc signo causa(m) uitii ac ualitudi
nis inuenim(us). q(ui) loc(us) mala fortuna apellat(ur). ob hoc q(ui)a loc(us) martis est. Est
aut(em) locus piger. q(ui)a nulla cu(m) hor(oscopo) societate iungitur. S(ed) interdu(m) loci ipsius
sine malitia subleuatur. si in eo loco stella collocata. alia stella X ab hor(oscopo) s(ign)o
loco inuenta p(ro)spera fuerit radiatione coniuncta. Septimus locus in VII. ab
hor(oscopo) signo constituitur. q(ui) a CLXXX parte p(ro)fectus usq(ue) ad CCX. extendit(ur) et illic
desinit. Est aut(em) initiu(m) ei in CLXXX parte (con)stitutu(m). In h(oc) loco alius cardo

genture ē· Apellat aut̄ occasus a nob· Agetis uō sicut supius diximꝰ· disis
q cardo ē contra horoscopū cardine positus· Ex hoc loco qualitate & quanti
tate querimꝰ nuptiaꝝ· S; & hic locus uiolentia cū hor̄ societate coniungit̄·
de diametro ab horoscopo uidetur· Octauus locus in uiii· ab horoscopo signo
constituitur· q̄ ı ccx· parte ab hor̄ pfectus· usq; ad ccxl· partes ostendit·
& illic desinit hic locus· Epicatafora dr̄· Est aut̄ piger locus· q̄ nec ipse
aliqua cū horoscopi societate coniungitur· Ex hoc loco mortis qualitas
inuenitur· Scire aut̄ nos conuenit· q̄ nulla in hoc loco gaudeat stella· nisi
sola luna· sed in nocturnis solum̄ genturis· Nā si in hoc loco nocturna
genitura crescens luna fuerit inuenta· & ita sit posita· sine societate uel
radiatione maliuolarū stellarū· iuppit̄ exagono uel trigono respe
xerit· in domo sua· aut in domo ueneris· aut in domo mercurii consti
tuta· aut in domo iouis t̄ finib; earū quarū diximꝰ stellarū· maximas
decernit felicitates· & ultra modū diuitias & magnificas potestatū gl̄as·
& nobilitatis ornam̄ta pspicua· Nonus locus in uiiii· ab hor̄ signo con
stituitur· cuius msura a ccxl· pfecta· usq; ad cclxx partes extenditur·
E st aut̄ dicta solis locus· In hoc loco hoīum sectas inuenim· Est aut̄ de religio
nib; & peregrinationib; & hic locus cū hor̄ maxima radiatione ēiun
git̄· de trigono enī ab hor̄ uidetur· Decimꝰ locus in x· ab hor̄ signo constituit̄·
q̄ cclxx· parte initiū accipiens· usq; ad ccc· partes extenditur· & illic desi
nit· Sed hic locus principalis ē· & omniū cardinū potestate sublimior· hic loc̄
a nob mc̄· agetis mesurani appellant· Est aut̄ in media parte totius mundi
constitutus· In hoc lo uita actus etiam omnis· patriā domiciliū· totāq; c̄
uersatione inuenimꝰ· Artes etiā & q q; d nob artiū suffragio confert̄· Ex
hoc loco animiuitia facili ratione pspicimꝰ· huius loci potestas cū hor̄
societate coniungitur· de quadrato hor̄ uidetur· Vndecimꝰ locus in xi·
ab hor̄ signo constituitur· q locus a ccc· partib; pfectus· usq; ad ccc xxx·
partes constituitur· Apellat aut̄ hic locus a nob boni demon· uel boni genius
A gētis agathes demon· In hoc loco mc̄ frequente partilit̄ inuenit· Est aut̄
locus iouis & cū hor̄ non parua societate coniungitur· De exagono enī
hor̄ m uidet· de exagono ab hor̄ uidetur· ii· locus in xii· ab hor̄ signo con
stituitur· Qui locus a ccc xxx· pfectus· usq; ad ccc lx· partes constituit· Hic
locus agetis cacos demon apellatur a nob malus demon· Ex hoc loco inimicoꝝ
qualitas & s̄ruoꝝ substantia facili nob significatione monstrat̄· Vitia

etiā in hoc loco egritudines inueniūꝝ· S; & hic locus piger ē· q̄ nulla
cū hor̄ societate ēiungitur· que stella q̄d sibi uindicat· Est aut̄ loc̄ sat
ni· Sane & partē uiri & mulieris genitura sol ostendit· Matrē luna
uxorē ueneris· Mars marītū· DE NOĪB; XII LOCORŪ & Q̄D SIBI
SORTITA & APOTELESMATA IPSARVM:

N unc q; a xii locoꝝ· qualitates substantiāq; diximꝰ breui debem hec eadem
loca significatione monstrare· Initiū itaq; sit nob horoscopi· cuius prin
cipiū loca cetera subsecuntur· his itaq; noīb; hec loca apellari ēueniat·
V ita spes· dea· fratres· parentes· filii· ualitudo· coniunx· mors· deus· mc̄· boni
demon· & malus demon· Phec oīa· iii· dicendū & ph locato cuius geniture
substantia queritur· Que cū diligent̄ inspexeris· animoq; conceperis
& omā que cōmixta societate ēiunxeris· anim auerte q̄ stelle loca ipsa pos
sideant· Conditiones etiā diurnarū ac noturnarū stellarū diligenter
inspicies· sed & qualia singulis locis beniuole stelle testimonia pħibeant·
quando hec loca maliuole stelle respexerint· t̄ in eodē loco constitute· t̄ de tri
gono t̄ de exagono oīa querenda diximus· feliciter peruenīunt· Si uō sine
testimonio beniuolarū stellarū sole & maliuole stelle· ut ibidē ē stitute· ut
de quadrato t̄ de diametro· hec eadē infecerint loca· pqualitate uniꝰ cuiusq;
loca· oīa que diximꝰ in singulis locis uideri debere· crebris infortunioꝝ
calamitatib; cumulant· Si uō & beniuole & maliuole stelle pari radiatione
respexerint· & felicitas minuitur· & infortuniū mitigat̄· & totalo esub
stantia mediocri equalitatis racione cōponit· ut maliuolis & nocen
tibus beniuolarū stellarū salutari psidio libentur· Inspice etiā q̄ stella
in quo loco constituta· cuius domiciliū t̄ etiā fines possideat· & si in aliena
domo fuerit constituta· inspice dominū ipsius· que locū geniture possi
deat· & an in primis cardinib; sit genitura· an uō in scdis locis· an in pi
gris· & in altitudine sua· an in deiectione· aut in q̄b; gaudeat signis
aut in q̄bus naturali quodā dolore tristetur· Si enī dominus signi bene
fuerit collocatus· felicitatis ipsius partē & ea illa stella de qua querimꝰ
& hospicii gaudio mittit̄· Si uō dominus ipsius signi aliqua sit ratione
deiectus· & ea illa stella de qua querimꝰ· licet sit in oportunis geniture locis
posita· & ad pstandū aliq̄d facile sit ratione firmata· & deiectione illi
us stelle· que signus domina ē· participatis deiectionib; impedit̄· Et
hoc ex iiris actib; facili ratione colliges et· Sicuius domū hospicii grā

fueris ingressus et dominus domus felicibus sublevatur augmentis, quia et tu particeps felicitatis efficeris. Letitiae enim gaudium hospitii tui felicitatis mutuaris. Si vero hospes tuus misero sit squalore deformis et deiectus infortuniorum casibus implicatus, etiam et tu participata doloris atque infortunii tormenta conficiunt. Sic et stelle signorum dominicum bene fuerint collocate deciunt, et ad statum conditionem habitatorem atque hospitem domus sue cum equata societatis ratione componunt et ad suam licentiam formant potestatem. Quere etiam si diurna genitura est, quatinus stelle que diurnis genituris gaudent posite sint, et que nocent diurnis. Si enim stelle que per diem gaudent in diurna genitura principales possederint loca et in primis cardinibus fuerint invente, maxima felicitatis incrementa decernunt. Si vero stelle quas per noctem gaudere diximus in diurna genitura principalia loca vel primos geniture possederint cardines, infinita infortunia continuatis calamitatibus indicent. Hoc in nocturnis genituris observare debemus, sed immutato ordine potestatis. Nam si in nocturna genitura stelle quas diximus gaudere per noctem principalia loca vel primos geniture possederint cardines, similimodo maxima felicitatis augmenta decernunt. Si vero in nocturnis genituris quas diximus diurna conversatione gaudere principalia loca vel primos geniture possederint cardines, totius felicitatis ornatum caducum faciunt miseriarum casibus implicari. Haec omnia diligenter si fuerint ratione collecta, et si benivolarum stellarum malivolarumque mixturas, locorum vim et signorum et partium potestates aequata coniunctionis comparatione sociaveris, totum hominem a primo usque ad novissimum diem et omnem eius vitam ac spem fratrum etiam parentesque et filios, valitudine, coniuge, morte, sectam, actus, honores, peregrinationes, domicilium, fundamenta, substantiam, amicorum inimicorum accusationes, pericula facili definitionis explicatione designes. Haec in hoc institutionis libro sufficienter interim diximus; verum cum ad apotelesmata venerimus omnia primum platice deinde subtili imputatione dicemus, cuncta facili designatione monstrantes, pronunciandi scientiam aliqua trepidatio dubitationis impediat. Illud etiam scire debemus, quod mediocris est genitura quae unam stellam in domicilio suo constitutam in principalibus geniture locis habuerit positas; ultra modum felix ac potens erit. Quod si tres habuerint, prope ad deorum accedit felicitatem. Qui iiii aliorum hunc numerum humani generis substantiam superat. Qui vero nullam, ignotus, ignobilis et miser semper actibus implicatus.

DE DIAMETRIS TRIGONIS QUADRATIS EXAGONIS.

Instituendum mathematicum etiam illud inprimis docere debemus, quid sit diametrum, quid trigonum, quid quadratum, quid exagonum, quid alegnum, quid sit trigonum dextrum, quid sinistrum, quid exagonum dextrum, quid sinistrum.

Diametrum est libra arietis et librae aries; tauri diametrum est scorpius et scorpii taurus; et cetera omnia similimodo. Sed ut non solum oculis hoc sed et computatione invenias, brevi docemus exemplo. A signo aliud signum septimum quod fuerit, hoc est diametrum. Sed haec semper maligna et minax radiatio est. Trigonum a signo quo incipimus quintum signum, quod hoc docet exemplo. Ab ariete usque ad leonem trigonum, a tauro usque ad virginem; sic per omnia signa. Quodcumque in signum quintum fuerit, hoc est trigonum. Scire etiam debemus quid sit dextrum trigonum, quid sinistrum. Dextrum trigonum est quod ab eo signo a quo incipimus retro est, sinistrum vero quod ab ante; ut puta arietis dextrum trigonum est, sinistrum vero leo. Et similimodo leonis dextrum trigonum est aries, sinistrum sagittario. Sagittarii dextrum est trigonum, sinistrum est aries leo. Sic et in ceteris omnibus signis trigona queris. Haec est prospera felixque radiatio. Quadratum est ab eo signo a quo incoamus quod quartum fuerit signum, quod hic docet exemplo. Arietis quadratum signum est cancer, et cancri libra, et librae capricornus, et capricorni aries. Sed quid sit quadratum dextrum, quid sinistrum, simili ratione sicut in trigonis diximus invenies. Namque quod retro fuerit dextrum quadratum est. Quadratum dextrum capricornus, sinister quadratum cancer. Sic in ceteris omnibus quadratis quod retro fuerit dextrum est, quod ab ante fuerit sinistrum. Et minax est radiatione et maliciosa potestate composita. Exagona hoc idem sunt quod trigona, quod minoris potestatis exagonum est. Itaque ab eo signo a quo inciamus tertium, ut puta arietis est exagonum gemini. Quid vero sit exagonum dextrum, quid sinistrum, sic cetera invenies.

Sed ne qua sit controversia, etiam huius reddamus exempla. Arietis dextrum exagonum est aquarius, sinistrum gemini. Sic et in ceteris signis quod retro fuerit dextrum, et sinister ab ante. Sed exagona illa sunt pociora quae habent in medio tropica vel duplicia signa. Inefficatia non que signis solis dividunt. Qua ratione conficiunt horoscopum, trigona, quadrata, diametra, exagona. Nec illud breviter explicandum est quaedam loca

cum horoscopo diximus radiationis societate coniungi. quaedam uero aduersa et ab horo-
scopo quam modo aliena quae non inmerito pigra diximus. Omnia enim explicare debe-
mus ut iste institutionis liber plena matheseos substantia muniatur. Omnia
signa inuenimus inuicem sibi obligata coniungi. cur hoc dixerim breui-
ter addisce. Omnia signa xxx habere diximus partes. Si itaque has xxx
partes duodecies iunctas unum feceris numerum. perficis ccclx partes. Quae
per omnia xii signorum corpora diuiduntur. Unde omnia sibi signa inuicem
uicinitas coniunctionis associat. Quaecumque integro itaque partium numero
iuncta ccclx partes fecerint. ipsa sibi equalitas societatis radiatione
iunguntur. Exagonum diximus cum horoscopo et ceteris radiationibus societatem
iungi. quid sit autem exagonum et quare diximus etiam nunc pariliter intimamus.
Pars horoscopi quaecumque lx pars fuerit ipsa exagoni latus demonstrat. Si itaque
sexies lx multiplicaueris integrum ccclx partes numerus impletur et aequa societate
coniungitur. trigonum id est v ab horoscopo locus et ceteris siue sit dexter trigonum
siue sinister maxima diximus cum horoscopo et ceteris societate coniungi. Sed et hoc
qua ratione fiat breuiter explicamus. a prima horoscopi parte perfecti in cxx par-
tes hunc locum constituimus. Si itaque cxx partes triplicauerimus primum in-
tegrum ccclx partium numerum complemus. hac radiatione coniunctionis iste locus
horoscopo iungitur. Sed et omnia trigona hac sibi societatis radiatione iunguntur.

Quadratumque cum horoscopo diximus ualidissima radiationis societate coniungi
sed et huius coniunctionis radiationem breuiter ostendam. a parte horoscopi perfecti
in xc parte integrum ccclx partium numerum complemus. Uide quam oportune
quadratum latus sit signi quod quadruplicatae xc partes numerus omnem substan-
tiam ccclx partium complet. ideo quadrati nomen accepit. his nominibus quadra-
ti ratio est.

DE DIAMETRIS.

Diametra etiam diximus cum horoscopo radiationis societate coniungi sed et
huius coniunctionis radiationem explicabo. a prima horoscopi parte clxxx
partem hunc locum constituimus. Si itaque clxxx partes duplicauerimus inte-
grum numerum ccclx partes faciemus. Unde ergo ut integri numeri id est clxxx bis
iuncti integrum ccclx partium substantiam reddunt. maxima sibi loca
societatis radiatione iunguntur. hec nominibus diametri radiatione.
Quae uero loca sunt ista posita ut partes eorum nulla duplicatione uel triplica-
tione uel quadruplicatione integram ccclx partes numerum perficiant. nulla
cum horoscopo nec cum alio signo. quasi acciderit societatis radiatione iunguntur.

ab horoscopo quodcumque signum extra hunc numerum fuerit inuenimus pigrum et alienum dicitur.

DE XII SIGNIS QUIBUS PARTIBUS CORPORIS SINT ATTRIBUTA.

Descriptio corporis explicare debemus signa xii quas partes humani
corporis teneant. hoc enim et ad apotelesmata necessarium est ut per hoc
periculosos ualitudinis et inimicos locos inuenire. Caput hominis in signo
arietis est ceruix in tauro humeri in geminis cor in cancro pectus et stoma-
chus in leone uenter in uirgine renes et uertebre in libra natura in scorpione
femora in sagittario genicula in capricorno tibie in aquario pedes in pi-
scibus. Sic per signa tota membra hominis diuiduntur. Quis dominus quot annos uite
decernat. Nunc explicare illud debemus quae stella quot annos male collocata
decernat. Cum datorem uite diligenter inspexeris id est dominum geniture et uiris
de quo sit in loco positus et in quali signo sed et dominus ipsius signi in quo est uite
dator constitutus. Lunaque quomodo datorem uite et beniuole stelle re-
spiciant facile tocius uite poteris diffinire substantiam. Nam si est ipse dator
uite bono in loco sit positus et in bonis partibus integer annorum decer-
nitur numerus. Praesertim si datorem uite iuppiter in diurna uenus in noc-
turna prospera radiatione sustentent. Saturnus si dator uite fuerit et
in integrum decreuerit annorum numerum lvii annos decernit. Si uero male
decreuerit xxx annos aut menses xxx et horas xii decernit. Si iup-
piter dator uite fuerit et bene decreuerit lxxviii annos decernit.
Si male annos xii aut menses xii et dies xii horas xii. Mars si dator uite
fuerit et bene decreuerit lxvi annos decernit. Si male annos xv menses xv
dies xv horas xii. Sol si bene decreuerit cxx annos decernit. Si male xviii
annos. Si medie xlv. Venus si bene decreuerit lxxxiiii annos decernit. Si male annos viii
dies viii horas xii. Mercurius si bene decreuerit cviii annos decernit. Si medie
lxxviii. Si male annos xx aut menses xx dies xx horas xx. Luna si bene
decreuerit lxxviiii annos decernit. Si male xxvi. Si itaque dominus uite id est dator uite
id est dominus geniture in domo sua et in altitudine sua et in finibus suis fuerit con-
ditionis sue stelle bone et testimonium perhibeant bone sunt posite maior annorum
decernitur numerus. Medianos autem decernet si dator uite sit quidem in finibus
suis et in domicilio suis aut in orientalibus horoscopo uel libris. DE TEMPORUM DIVISIO-
NE. DE CRONOCRATORE DIURNO ET NOCTURNO ET CUR ANNI DIVIDATUR.

Cronocratorem dicunt quod temporum dominum s. ... DE ANNO ET MENSE ET
temporum in genituris diurnis sol accipit et ceteris diuidit in nocturnis

luna nec aliam rationem admittas q hoc ab hominib; probatur. Cum itaq; sol dominus temporum fuerit uel & dominatum annis x. mses viiii. Similiter & luna cum domina temporum fuerit tenebit annis x. mses viiii. In diurna itaq; genitura primum decennium sol accepit. Sed in qua in genitura pro signorum cursu in secto loco fuerit inuentus iii. q post u fuerit & sim ili modo ceteri. Qd ut manifestius intellegas hoc docem exemplo. Si in diurna genitura sol in ariete fuerit inuentus ipse decennii dns sed & in quocumq; alio signo fuerit. Quia itaq; in tauro fuerit ipse erit secto loco. Qui post taurum ipse erit iii. sic ceteri hoc modo. Eam hoc etiam in nocturnis genituris a luna inchoante facimus. Si quis decennium sortitus fuerit licet sit totius temporis dns omnib; tamen stellis totum decennium sub stantia diuidit a se incipiens. & postea illis tradens qsunt per ordinem posite primo illi tradens qsunt per ordinem positi quia in thema te secto fuerit inuentus.

DE DISTRIBUTIONE TEMPORUM.

Quanta autem sit temporum distributio breuiter ostendemus. Sol accepit xviiii. luna xxv. mses. Saturnus xxx. Iuppiter mses xii. Mars xv. Venus viii. Mercurius xx. Quod autem iste temporum distributione fiat in libri apotelesmatum dicemus. Ostendemus quae stella suscipit tempus ab alia stella decernat. Omnia enim que nobis proueniunt bona & mala ista temporum ratione colliguntur. Fines & initia sic inueniens & omnis genituræ substantiam & totumq; stellarum ordo decreuerit. Annuam facillimis rationib; inuenimus. Nam ab horoscopo sumit exordium & primus annus erit in quo est horoscopus constitutus sedis in ii. signo iii. in iii. & sic ceteri per ordinem. Alii in diurna genitura a sole hoc idem faciunt in nocturna luna. eadem ratione Dies & menses anni stellis singulis diuidunt. Qualiter autem diuidantur & unde initium accipiant & tamen hoc monstrare cupio quando egritudines imbecillitates lucra damna proueniant. quando gaudia. quando dolores. Nam ubi beniuole stelle dies acceperint. ab omni malo liberamur. cum maliuole tempori repentinum infortuniorum casus inpugnant. In quocumq; itaq; signo annus fuerit eius signi dns primos accipit dies & post ipsum ceteri prout sunt singuli constituti. Que itaq; stella quot dies sortitur & tamen docebo. Sol dies liii. luna lxxxi. Saturnus Lxxv. Iuppiter xxx. Venus xviii. Mercurius lviii. In istis dierum spatio omnia que nobis obueniunt inuenire possumus. si prius signorum & locorum qualitate perspecta. Nam bene collocata. aut tempus aut

menses aut dies fuerit sortita. & sit beniuola omnia bona decernit. Si uero maliuola stella aut tempus aut menses aut dies fuerit sortita. & male sit collocata infortunia pro locorum qualitate decernit. Omnia itaq; prudenter inquisitione si perpractaueris. totam uerissime genituræ poteris explicare substantiam.

Exaustis institutis omnib; q ad anticosum [?] ...

DE ANTISCIIS

Et (?) sciorum paulo ante distulimus. hunc locum nunc explicare debemus ne quando nobis iusta institutione praetermissum uideatur. Antiscia quorum sunt a nobis magisterio tradita. Et fortasse aliquis suspicetur quod non sit apud grecos ipse tractatus. Nam siphtolomeus nullam aliam rationem sequitur nisi antisciorum. & anthiocus eadem. quod enim libra arietem propter dram quamendam non uideat quasi per speculum quandam antisciorum ratione attigat. Dorotheus uero sinius prudentissimus atq; apotelesmata uerissimus sedolo & disertissimus uersib; scripsit antisciorum rationem manifestissima sententia is explicauit in libro sedecimo quarto. Nunc qua ratione colligantur antiscia breuiter explicabo. Initium antisciorum. aut a geminis & a cancro est aut a sagittario & capricorno. Inchoamus itaq; nos instituentes a geminis & a cancro. Gemini in cancro antisciu mittunt & cancer in geminis. Leo in tauro. & in leone taurus. Virgo in ariete & aries in uirgine. Pisces in libra & libra in piscib; Aquarius in scorpio & scorpius in aquario. Sagittarius in capricorno & capricornus in sagittario. Si uero sic a sagittario capricorni fecerim. similiter in geminis & in cancro desinunt. Hec itaq; semper omnia sagaci debemus inquisitione tractare ne aliquando tali nec tali perfectio. falsis apotelesmatum iudaciis obliuetur. Sed hoc quod de antisciis diximus non sufficit nisi etiam partes explicare specialiter fuerint. que in quam partem mittant. & cuius antisciu rursus ipsa suscipiat. & illud scire uniuersaliter oportet. quod in xxx partes signi nulla pars mittat. & quod xxx in nulla parte mittant antisciu. Hoc itaq; exemplum quod de geminis & cancro fecimus ad omnium omnium signorum antisciu pertinebit. Geminorum pars prima in xxviiii. cancri permittit antisciu. Rursus cancri xxviiii. pars in prima geminorum parte antisciu mittit. Secunda in xxviii. xxviii. in secunda iii. In xxvii. xxvii. In iii. iiii. In xxvi. xxvi. In iiii. xxv. rursus in v. vi. In xxiiii. Rursus xxiiii. in vi. vii. In xxiii. xxiii. In vii. viii. In xxii. xxii. In viii. viiii. In xxi. xx. rursus in viiii. x. In xx. xx rursus in xxi.

In xviii. xviii. rursus in xxi. xii. In xvii. xviiii rursus. In xii. xiii. In
xiiii. xii rursus. In xiii. xiiii. In xvi. xvi rursus. In xiiii. xv. In xv. et
xv. gemini et cancer. xv partes inmittunt antiscia in aparte. Pars aqua
exceperit antiscium. ad eam a se rursus mittit antiscium. Sicut itaque inse me
tipsis mittunt taurus et leo. sic uirgo et aries. sic libra et pisces. sic scor
pius et aquarius. sic sagittarius et capricornus. Ut hoc itaque manifesti
us intellegi possit. quia sciatis quod signum in quod signum antiscium mittat.
ipsas partes specualiter scripsi. ut omnibus obscuritas solueretur. In quam
cumque itaque pars prima antiscium miserit. ab ea suscipit ipsa rursus antisci
um secunda sic et cetere. Geminorum et cancri scripsimus partes. quia exempli causa
in ceteris signorum partibus seruari conuenit et eorum saliter signorum que inui
cem inse diximus antiscium mittere;

Sic taurus in leone. sic leo rursus in tauro. sic aries in uirgine. sic uirgo rursus
in ariete. sic pisces in libra. sic libra rursus in piscibus. sic scorpius in aqua
rio. sic aquarius rursus in scorpio. sic sagittarius in capricorno. sic ca
pricornus rursus in sagittario. Si quis itaque stellas in ordinatione geni
ture inuiderit. querendum est. an ut sibi per antiscium sociata radiatione iungantur
cum iungantur. cum antiscium sic miserint. ut trigonica sepe antisci
um et quadrata et diametra. et exagona radiatione coniungant. sic decer
nunt quasi sic sint simpliciori ratione composite et sic omnia ista mixturarum
radiatione complectitur. quod cum si feceris omnia que in fatis hominum queruntur.
facillime poteris inuenire. Est autem ratio latens antisciorum naturali fir
mata consensu. Qua ratione alio tempore explicare curabo. quantum uite
antisciorum uis ualeat. quantum antisciorum ratio operetur. ex hac genitura
discere poteris. Sol fuit in piscibus. Luna in cancro. Saturnus in uirgine.
Iuppiter in piscibus in eadem parte in qua sol. Mars in aquario. Venus
in tauro. Mercurius in aquario. Isdem cum marte in partibus. horoscopus scor
pii. Cuius genture pater post geminum ordinarium consulatum. in exilium
datus est. Sed et ipse ob adulterii crimen in exilium datus et de exilio raptus
administrationem campanie primum destinatus. Deinde achaie proconsulatum.
Post uero ad asie proconsulatum. et prefectura urbis rome. Quicumque hominum antisci
orum nescieris rationem. si solem et iouem in isdem partibus. In v. ab horoscopo loco
id est in bona fortuna. Inde et iouis iouem cum dederit patrem. beatum. felicem.
potentem. et cetera de huiuscemodi pronunciant. De patre uero eius et assiduis insidiis

nihil poterit pronunciare. nisi in intentione sua antisciorum rationem trans
tulerint. Meministi dixisse nos quod pisces antiscium in libra mittant.
et libra rursus in piscibus. Sol itaque et iuppiter in piscibus partem constituti
in libra mittunt antiscium in hoc signo in quo humiliatur atque deicitur. et in
xii loco genture id est in cacodemone patrem ostendit generis ignobile et ipsi
patri famosum decernit exilium. Iuppiter uero cuius sui ac potestatem antiscium
radius est et signum piscium ad libre transtulit signum. In xii loco id est in cacode
mone per antiscium fuisset constitutus plurimos et ipsi et patri eius excitauit
inimicos et eos superiores esse perficitur. ecce et illa aliud quod patri decreuit ex
ilium. Nam in uirgine constitutus saturnus solem de diametro uidit et antisciu
eius de diametro radiatio respexerit. Nam in uirgine constitutus antiscium
in ariete misit antiscium. Itaque ei in ariete constitutum solis antiscium quod
in libra fuerat missum. per diametrum sibi facta contraria amplissimi or
dinis decreuit in exilium mittiferunt. ab hoc quoque saturnus et solis antiscia
in cosmicis constituti sideribus diametro se uiderunt ipsi uero que ratio
exulem fecit. per ratio adulterium hoc enim illicitum obiectum est. hac ratione
monstratur. Diximus cancrum in geminis antiscium mittere in cancrum. Itaque
luna constituta antiscium suum misit in geminis cuius antiscium in aquario
constitutus mars de dextro latere respexit et est pruriosus quo curis
de quocumque latere crederentis lune lumen exceperit. Nam superior effectus
cum ultis corporis uitus post tremo hunc eundem exulem fecit. Sed ipse
mars in aquario constitutus in scorpione antiscium misit in quo signo pars
horoscopi fuerat constituta. et primum quidem pars uite id est horoscopi in medium celum
constitutus uiolenta radiatione percussit. Deinde lunam in antiscium eius
in geminum constitutum plenum trigoni radiatione percussit. tercio antisci
um eius in horoscopi part. sed id quarto antiscium martis quod in horoscopo mise
rit lunam. in cancro constitutum de trigono uidit. Ex omnibus itaque lateribus
crescens luna mart percussam radiis multis ualitudinibus oppressum postremo
exulem fecit. Et si iuppiter in piscibus constitutus horoscopi de trigono uidisset
nunquam fuisset de exilio liberatus et lunam altitudine sua possit altitudo e
iouis est cancrum de trigono uidisset. aut biothanatus interisset aut deficere
huiuscemodi iouis beneficia in prioribus part. Diximus ob hoc quatriduo die
luna in leone constituta de diametro suo plena lumine martis radi
is impegit. et tercium dies id est ictus plurimum in modum inge [illegible] nituris

opatur. Quare illi ratio adulterii fecerit etiā hoc explicare curabo. In aquario
constitutus mars antisciū in scorpionē misit. In occasu itaq; geniture uenū posi
tā antisciū martis inuenit. ē eni misera uenus et multis calamitatibus
implicata si in occasu posita uiolenta martis radiatione pulsetur. et rursū
antisciū uenus in leone missū mart in aquario constitutū in imū celū dedi
ametro respexit. sed et in medio celo mars sine antiscii ratione ueneri quadrata
radiatione coniungitur. his omnib; itaq; rationib; et p se metipsos et per
antiscia in principalib; cardinib; geniture uenus aut mars aut quadra
tis aut diametris rationib; inimicos se generis societatis inpugnant.
Hac illū ratio adulterii reū fecerit. mercurio in aquario constitutus sine testi
monio uenus idē in domo saturni et saturnus in domo mercurii commutatis
inuicē domib; absconsa rerū litterarū . . . fecerunt. Quod u° uenus de tauro
in leonē misit antisciū idē in domo solis et in medio celū de istis criminib;
imperatorē nullū fecit sententiā dicere cuius h genitura sit. Lolliane dec'
nrm optime nostri tractatus. itaq; his uniuersis inuenies quanta uis sit
antisciorū. quā si q diligentissime fuerit disciplina consecutus nūquā eū ueritas
tamē fatalium coniecture fallet. intentio honores illum ac amos in uno
loco in domo sua pleno lumine luna constituta decreuit p̄sertim q in noc
turnā genitura conditionis sue secuta potestatē in decernendis hono
rib; habuit principatū. doctrina etiā et . . . conscientiā
in mutatis domib; saturni mer quidē tenere . . . ac studiis
ueterib; auctorib; consecutur. cuius h genitura sit optime nosti qua
uita et quale institutū celebrat mathematicus. Nunc itaq; quisq; hos libros
legere conaris cū omnē diuinitatis acceperis. et . . . sacris imbutus
atq; initiatus sacratū opus disciplinā ad magnē te diuinitatis similitu
dinemq; formā uitis semp preconio bonitatis ornatus oportet eni eū qui co
tidie de diis tecū diis loquitur animū suū ita formare atq; instruere ut
ad imitationē diuinitatis semp accedat. Quere et discere et exquirere
omā ornamenta uirtutis. et cū te his instruxeris esto facilis accessu utiq;
uoluerit aliqua necessitate adierit nullo terrore trepidationis accedat.
Esto pudicus integer sobrius paruo uictu paruis opib; contentus ne studiū di
uine scientie gloriā nobilis pecunie cupiditatis infamet. dato operā
ut instituto ac pposito tuo bonorū institutū ac ppositū uincas sacerdo
tū. et ceterum antistitē enī solis et lune ceterorū deorū p quod terrena omā

gubernantur. sic oportet animū suū semp instruere ut dignus esse tan
tis cerimoniis omniū animū testimoniis cōprobetur. Sane da responsa
publice et hoc interrogaturus ante p̄dicito q de omā illis deqb; inter
rogant clara sis uoce dicturus ne qd a te tale forte queratur q non li
ceat nec interrogare nec dicere. caue ne quando de statu reip̄ t de uita
romani impīs aliqd interroganti respondeas. Non eni oportet nec licet
ut de statu reip̄ aliqd nefaria curiositate discamus. sed et sceleratus
atq; omni animi uersione dignus ē. Si qs interrogatus de fato dixe rit
imperatoris q nihil nec dicere poteris nec inuenire. Scire autē
conuenit quod et aruspices quociens etiā priuatis interrogati de statu im
peratoris fuerint et querenti respondere uoluerint exta semp que
ad hoc fuerint destinata uenarū ordines inuolute confusione contur
bent. Sed nec aliqs mathematicus uerū aliqd de fato impris definire
potuit. solus eni imperator stellarū non subiacet cursib; et solus ē in cu
ius fato stelle decernendi non habeant potestatē. Cū eni sit rector toti
us orbis diis fati ei dissimū inditio gubernatur et q totius orbis terrenū spatiū
imperatori subiacet potestatib; etiā ipse in eorū deorū nūō constitutus ē quos
ad facienda et conseruanda omā diuinitas statuit. Principalis h ratio
et aruspices turbat. Quodcūq; ab illis inuocatū fuerit nūquā minoris
ē potestatis maioris potestatis q in eo est in imperatore non poterit explica
re substantiā. Cū eni omnis ingenuis omis ordines omis diuites omis no
biles omis honores omis seruiunt potestates diuini numinis et inmor
talis sortitus licentie potestatē in principalib; deorū ordinib; collocat.
Quare quicūq; aliqd de imperatore quesierit noloa trucia seuera responsi
one conturbes. sed ei docili sermone p̄suade quod nullus possit de uita
principis aliqd inuenire. ut p suasionib; tuis monitus istū furorem
temeritatis correcto nitis errore deponat. Sed nec deferre te uolo.
si qs aliqd male quesierit. ne ea ille inlicitas animi cupiditates capi
tali sententia subiugatus morte ipsius cause extitisse uidearis q a talie
nū ē a proposito sacerdotis. Sit tibi uxor. sit tibi domus. sit honestorū ami
corū copia. Sit ad publicū assiduus accessus esto ab omnib; contentionib;
separatus. nulla negocia natiuota suscipias. nec te aliquando pecunie
augmenta sollicitent. Esto ab omni crudelitatis ardore sepositus. nūquam
alienis iurgiis t capitalib; acerbis feris inimicus gaudeas. sed tibi moni

conuersatione placeat. qetamoderatio fugiat. sedatione fuge semp tur
bulenta certamina. amicitię fidē fortib· copulationib· stringendā opam
ut omib· actib· fides tua incorrupta pmaneat; Nuquā conscientiā tuā fal
sis testimoniis polluas. nuquā fenus exerceas. nec alienis necessitatib· miseriā
tibi pecunię conferatur augmentū. iuris iurandi fidē nec pmittas. nec exi
gas p̄sertim si pp̄ter pecuniā exactū fuerit. neq ppt̄ pecunię mercedē stipem
diuina numinū p̄sidia implorata eē uideant errantib· hominib· p̄sertim quos tibi
amicitię necessitudo coniunxit. recte uiuendi uiā monstrauit tua institutione
formati p̄teritis uitę liberentur errorib· ut non solū responsis sed etiā consiliis pa
tris hoīum possis instruere cupiditates. nuquā nocturnis sacrificiis intersis siue illa
publica siue priuata dicantur. nec secrete cū aliquo fabulas conferas sed palam
sicut superius cōpḥendi sub conspectu omnium istius diuinę artis exerce disciplinā.
Noli te uitia hoīum in tractu genituraru manifestius explicare. sed quociens cuiq
ad hunc locū ueneris. responsi tui cū quadā ruboris trepidatione suspende.
ne quod homini malus stellarū decreuit cursus non dicere. sed exprobrare uide
aris. secerne te ab spectaculoꝝ semp inlecebris ne quis te fautorē alicuius eē
partis existimet. Antistes enī deoꝝ separatos et alienos eē uetat prauis inle
cebris uoluptatū. Cū animū tuū his ornamentis ac p̄sidiis uirtutis ornaueris.
aggredere hoc opus et posteriores libros quos de apotelesmatibus scripsimus se
cura mentis animositate p̄ se quod si ab his institutis quę de morib· diximi ani
mū tuū ex aliqua parte transtulerit. uide ne p̄ postere cupiditates instinc
tu. aut sacrilego temeritatis ardore. ad huius disciplinę secreta uenias. nec
errantib· animi cupiditatib· religionis istius archana cōmittas. Non enī opor
tet p̄ditas inter hoīum diuinis initiari cerimoniis. sed nec occupato animo.
et p̄dita cupiditate polluto inhęrere. aliquando poterit istius uenerandę
scientię disciplina. et patitur semp iacturā maximā. cū ea impba p̄fessores
uoluntas inmaculat. itaq. purus castus esto. et sit ea b omib· nefariis actib·
separasti. quę animū pesse dare consueuerunt. et si te recti uiuendi uotū
ab omī scelerū libauit inuidia. et si purgatū et memorē diuini seminis ge
ris aggredere hoc opus et posteriores hos libros memorię trade. ut in te
gratib' scientiā diuinitas tradat. et animū tuū latenter p̄ sagā maiestate
accedat. ut uerā diuinitatis scientiā consecutus in desinentibus fatis hoīum
et in explicando uitę cursu uenturis lectionib· sed p̄prius mentis iudiciis instrua
ris. ut plus ibi diuinitate animi quā lectionū magisterio conferatur.

I F M· IUNIORIS· VC· EXPLIC LIB II· INCIP LIB III

Mathaeseos sermo totus ad disinitionem apotelesmatū qnq. sententias trans
feratur. ut p̄ fatis omib· antq. monstratis quę diuini ueteres ediderunt
studiosis huiusce artis uires tota plenissime p̄ nos insinuet̄ huius pruden
tię disciplina. Scire itaq. uos principe in loco oportet lolliane decus
nr̄m q ad imaginē speciemq. mundi formā hoīs ac statū totamq. substan
tiā deus ille fabricator hominis natura monstrante p̄fecerit. Nā aut cor
pus hoīs ut mundi ex quattuor elemtoꝝ cōmixtione composuit. ignis
scilicet et aquę et aeris et t̄rę. ut omnium istoꝝ coniunctio tēperata anima
lis ut ad formā diuinę imitationis ornaret. et ita hoīem artificio diuinę
fabricationis exposuit. ut in paruo corpore omnis elemtoꝝ uis atq. substan
tiam natura cogente conferret. ut diuino illi sp̄ui qui ad sustentationē mor
talis corporis ex celesti mente descendit licet fragile. et tamē simile mun
do p̄pararetur hospiciū. hac ex causa hominē quasi minorē quendā mun
dū. stellę quinq. sol etiam et luna. ignita ac sempitna agitatione susten
tant. ut si animal qd ad imitationē mundi factū ē. simili diuinitatis sub
stantia gubnaretur. Quare illi diuini uiri atq. omi admiratione digni
petosiris nettepso quoꝝ prudentia ad ipsa secreta diuinitatis accessit etiā
mundi geniturā diuino nob scientię magisterio tradiderunt. ut osten
derent atq. monstrarent hominē ad naturā mundi similitudinēq. formatū
isdē principiis quib· ipse mund regitur et continetur. pherni p̄petui
tatis sustentari comitibus. Mundi itaq. geniturā hanc eē uoluerunt se
cuti esculapiū et hanubiū qb· potentissimū mercurii numē istius scientię
commisit secreta;

THE MA MUN DI;

Constituerūt solem in leonis p xu. Lunam in p xu canc. Saturnū incap' cor
ni parte xu. Venerē in libra p xu. Mercuriū in uirgine p xu. horā
in cancri p xu. Sedm itaq. hanc geniturā sedm has conditiones stellaꝝ
et sedm testimonia quę huic genituræ p̄hibent. et sedm istas rationes etiā
uolunt hoīum facta disponi. sicut in libro continetur esculapii mirio geni
sis apellatur. prorsus ut nihil ab ista mundi genitura in singulis hoīum ge
nituris alienū eē uideatur. Videamus itaq. quę stella luminib· quattū
t qua ratione radiationis suę testimonia cōmodauerit. Luna sunt
aut sol et luna. Saturnus p̄mū lunę coniungit. nā lunę ē conditionē
secutus. Idō aut lunę conditionē sequitur. qa in feminino signo constitutus

lunę in feminino signo constitutę p diametrū radios excepit. At uero eadē
saturnus in ista feliciꝫ genitura ad aquarii signū transitū fecit. soli se
rursus simili radiatione coniunxit. & rursus ad eam qua sol condici
one componitur. Nā in masculino constitutus signo aequali se testimo
nio radiationis associat. cū p diametrū solem simili qua lunā radiatio
ne respexerit. hac ratione & iouē in sagittario constitutū ut in ma
sculino signo constitutus. in eadē generis signo constituto. soli associatus
eius primū sequitur potestatē. Cū uero ad pisces transitū fecerit. lunę se
rursus pari condicione coniungit. Nā simili more p trigonū in feminino
no ipse signo positus lunā eiusdē generis signo constitutā aequata con
dicionis radiatione respexit. Simili modo & uenus martis stella in scorpio
constituta qđ in feminino ē signo p trigonū lunę testimonium phibent.
C ū uero ad arietē uenerit ad solis testimoniū transitū masculino signo con
locatus. solis trigonica se radiatione coniungit. Sed ista ratio inue
nire cōmutata ē. In libra enī constituta cū ipsū signū masculinū lunę
tam p quadratū testimonium phibet. Verū cū ad taurū transitū fecerit.
feminino constitutā & solē quadrata radiatione respiciens. ipsi rursus
testimoniū phibet. Mercurii uero stella in ista genitura cōmunē ē uo
luerunt. quā neq; solis neq; lunę p quadratū neq; p trigonū neq; p dia
metrū testimoniū phibent. nec ista sed cū sole aut cū luna radiatione con
iungat. Sed delectari qđ ē p diem soli si matutinus. p noctē uero lunę si
uespertinus fuerit. haec omnia quę diximus & etiam hominū genituris uo
luit obseruari deberi. & putant se fatū hois inuenire non posse nisi istę
radiationes sagaci fuerint inquisitione collectę. Sed neq; hominū
fabulosa cōmenta decipiant. & qui putent a prudentissimis uiris genitură
istam sine causa ēē conpositā omnia a nob debent specialit explicari
ut secreti istius prudentissima ratio omnibus hominib; diligentissimis
expositionib; intimetur. Hic non fuit ista genitura mundi. Haec enim mun
dus certū diē ortus sit. nec aliqs interfuit. eo tēpore quo mundus diuinę
mentis ac puida numinis ratione formatus ē. nec eo usq; se intentio po
tuit humanę fragilitatis extendere ut originē mundi facili possit. ra
tione aut concipere aut explicare. Presertim cū .ccc. mille annoꝝ maior
apocatastasis. id ē redintegratio p ecpyrosin. aut p cata dismū fieri consue
uerit. His enī duob; generibus apocatastasis id ē redintegratio fieri ē sueuit.

H unc ergo exustionē diluuiū idē cataclismus sequitur. Nulla
enim ab alia causa exustę res poterit renasci. nec ulla rę alia ad pristinā faciem
formāq; reuocari. nisi admixtione aquę conceptus puluis fauillarū
omniū genitaliū seminū collectā conceperit fecunditatē. Sed ut ē
mathematici in genituris hominū sequerent exemplū. Ideo hanc quasi
genituram mundi diuini uiri prudenti ratione finxer. Liber itaq; diuinę
istius cōpositiones explicare cōmenta. ut cōmunio hīte istius admirabil
ratio magistrorū studio pandantur. Voluerunt ē statuere ut primū se
saturno coniungeret & quē post luna traderet principatū. nec inmerito
qđ uū prima origo mundi inculta fuit & orrida & agresti conuersatio
ne effera & grarudes hoēs prima & cogitata sibi uestigia lucis ingressus
posite humanitatis ratio deserebat. saturni hoc agreste & horridū tē
pus ēē uoluerunt. ut ad imitationē huius ēē sideris initio fuit consti
tutā qualitas agreste se conuersatione feritatis & inhumana & asperitatio
ne duraret. Post saturnū iupiter accepit tempoꝝ potestatē. Non huic
secundo loco luna cōiungit. ut deserto pristini squaloris horrore & agrestis
conuersationis feritate seposita. cultior uita hominum purgatis morib;
redderetur. Tertio uero loco marti se luna coniungens et tēpoꝝ se tra
dent potestatē. ut iectu uite ut ingressa moralitas & iā humani
tas quadā moderatione cōposita omia arcus hac fabricatione or
namenta conceperit. Post mortē dominandi ueneris temp. & qua p gradus
crescens hominū disciplina. & iā prudentię ac sapientia concepit. hoc
temp quo mores hominū sermo doctus excoluit & quo homines singula
rum disciplinaꝝ naturali licet formatis ueneris ēē uoluer. ut lęta ac
salutaris numinis maiestatē p uecti errantes actus prudentię magi
sterio gubnarent. Ultimū uero tēp mercurio danduē putauer. cuius se
nouissimo luna coniungit. Quid hac potest inueniri dispositione sub
tilius. purgati agrestib; studiis repertis artib; disciplinisq; cōpositis.
p diuersos artus humani se generis excitauit intentio. & q nobilem
genium in homine unū uite cursū seruare n potest excogitatis institutis
morib; q confusis malitię creuit improbitas & adiutę scelerū flagitia
gens hominū hoc tempore facinorosis machinationib; & inuenit &
tradidit. Hac ex causa ultimū tēp mercurii ēē tradendū putauer.
ad imitationē istius sideris ut et tagens hominū plena malitię conci

poret potestatem. Talis itaque quae per ordinem gestas. his quaecumque hominum succedentium
temporum mutationem fecerit genituram mundi divinae scientiae inspiratione compo
sitam ut nobis haectenus et origo et cursus humani generis traditur. Et ut hoc etiam
quod in genituris hominum sequimur exemplum. Neque autem praetermissum esse videatur. omnia
explicanda sunt quae probant hominem ad imitationem mundi similitudinemque for
matum. Apocatastasim per ecpyrosin et per cataclysmum fieri a nobis dicimus. et ab omni
bus comprobatur. Substantia etiam humani corporis completa vitae cursus simili
ratione dissolvitur. Et quotienscumque homo naturalis caloris ardore corpus
hominis nimius laxatum humoris inundationibus evaporat. ita semper aut
igneo ardore decoquitur aut animus desudatione dissolvitur. Nec aliter
prudentissime medicinae interpretes artis substantiam humani generis
naturaliter pronunciant fine dissolvi nisi aut humor ignem dissolverit. aut
calore rursus dominante extinctus medullis ignis arruerit. Sic omni
fariam ad imitationem mundi hominem artifex natura composuit ut quod
substantiam mundi aut dissolvit aut format. hoc etiam hominem et formaret
et solveret. Cur autem initium signorum xii ab ariete esse voluerint etiam hoc nunc
explicandum est. quia in libro institutionis explicavimus. quaestio ista explica
ri non poterat. nisi fuisset mundi monstrata genitura. quam in libro in
stitutionis explicare non potui. ne rudes discentis animos expositio ista ob
scura interpretatione turbaret. Retractans itaque genituram mundi quam di
vinis a sapientissimis viris prudentissime esse compositam. invenimus medium genitu
rae in ariete esse positum. Ob hoc itaque quia frequenter immo semper medium in omnibus
genituris possidet principatum. et quia in hoc loco super primum verticem est et quia
ex hoc loco totius genturae fundamenta colliguntur oportune ex hoc signo
initium signis omnibus datum est. praesertim cum maxima pars stellarum sed et ambo
lumina id est sol et luna radios suos in hoc signum inserunt quibus omnibus genituribus
siderum initium ex hoc signo inchoari convenit. Nunc quia haec dictas atque
monstrata diffiniendum est per singula genturae loca. quid constitutae singu
lae stellae decernant et quamvis quidam putent platicam istam dispositionem tam
discentis ingenium facili institutionis magisterio componit. ne quasi in
tenebris constitutis mathematice caduca erroris confusione turbetur. Sed
licet platice diffinitas a quibusdam putent et iam partiliter in hoc libro multa
dicentur. Tunc enim habebunt efficaciam suam stellae si in locis suis singulae par
tiliter fuerint collocatae. DE SATURNI STELLA

Saturnus per diem in horoscopo partiliter constitutus. id est in ea parte idem quo
horoscopus facit cum magno clamore editum partum. Erit autem iste qui nascetur maior
omnibus fratribus. Aut si quis ante eum natus fuerit a parentibus separatur.
Semper autem dicitur iste per diem in omnibus quattuor cardinibus facit primos nasci
aut primos nutriri aut eos fratres qui ante fuerint nati recedere facit
inflatos ac superbiae spiritu sublevatos. Si vero saturno per diem in horoscop
constituto mars alium genturae possederit cardinem vel in ima fuerat car
dinis fuerit multorum malorum significat adventum. Facit enim maxima
pericula et labem patrimonii. Frequenter vero si nulla istas benivola stel
la in bono genturae loco posita forti radiatione coniunxerit et si rec
centis lunae mars radios exceperit iactantes facit. Si vero per noctem
saturnus in parte horoscopi fuerit constitutus. is qui sic eum habuerit ma
ximis languoribus impeditur et magno semper labore deprimitur quibus
vera circa aquam dabit actus sic tamen ut semper laboriosis conversationibus
atteratur. In sexto loco saturnus ab horoscopo cum possederit locum facit
aegritudines graves et eversiones maximas uxoris etiam et filiorum
inter empta est. et maximarum turbarum et frequentium concitatorum. sed
et paternam et maternam substantiam dissipat ipsum vero qui natus fuerat tardiorem
in omnibus actibus facit quibusdam perpetuas indicit corporis valitudines.
Si vero sic constituto saturno mars in quolibet genturae cardine fuerit.
et solem per quadratum vel diametrum viderit. aut lunam crescentem simili
ratione respexerit facit miseros. pauperes. destitutos. et qui corpus suum cot
tidianis operibus opponant. Si vero per diem in sexto signo ab horoscopo fuerit tarde
et gradatim augmenta patrimonio dabit. Ipsos vero absconsos latentes. et ani
mo pauperes reddit. et habere se aliquid negantes. Quibus vero ex aquaticis acti
bus vel ex humidis negotiis vitae subsidia largitur. In tertio signo saturnus ab ho
roscopo constitutus facit pigros tardos et nullam substantiam patrimonii
reperientes. Si vero cum marte ac luna in hoc loco fuerit facit cum subtilitatem malitiosos
sacrilega contra divinitatem verba iactantes perdentes semper patrimonium
suum fures. sed quos in furto prosper numquam sequatur eventus. Si vero his ita posi
tis quacumque se mars ratione coniunxerit. accusatores sicofantas malos
malivolos. invidos malitiosos. facit. et mala semper metre pervenientes. In quarto
loco saturnus ab horoscopo partiliter constitutus idem medium si per diem hunc locum tenuerit
pecuniarum avidos custodes auri et argenti. per noctem vero in hoc signo si fuerit patrimoni

patrimoniū dissipat · et ea patris mortē · facit egritudines et ẽ graues
et frigidos horrores corporis · et infirma etate facit semp infirmē · Si uo
bono de quadrato ł de diametro uiderit · aut si luna in ea dē parte fuerit
qua ipse ẽ constitutus · sterilitatē filiorū facit · cogit eū q̄ natus fuerit alienos
filios sibi adoptare · aut tutores pupillorū facit · et celatentib· dolorib·
ppetue ualitudinis uitio deformat · matrē uo eius q natus ẽ et cito uiduā
reddit · et ex mulierib· graues et ualitudines irrogant · stomachi facit
ppetuis dolorib· fatigari · In v· loco · S· ab H· constitutus · si p diē in isto
loco fuerit · reges facit et duces · et maxima largitur insignia potestatis ·
S i uo saturno posito · sol in parte horoscopi fuerit inuent· et coniunctionē lune
saturnus crescentis exceperit · ppetuas tribuit felicitates · et maiorū potesta
tū ornamēta decernit · Si uo hic saturno posito non sol sed hor̄ in iuppitē fuerit
facit minores loca magistratū et cuius singularū ciuitatū gubnacula credant
dominos autē maximi patrimonii facit et ita et ex suis opib· et ẽ alios su
stentare possit · Si uo neq; sol neq; iuppitē in horoscopo fuerint · et coniunctio
nē lune crescentis exceperit · et sit in v· loco constitutus · dabit substantiā
et hereditates · erunt tamē frequentes sine uxore · aut indignis sibi matri
moniis copulantur · Si uo p nocte ista genitura · loca saturnus tenue
rit p cesso etatis quantulū · cuiq; diuino partē felicitatis assignat · uirtutē
uo eius inconstantē · facit tardū etiā in motib· actib· hominē et pigrum
demonstrat · Quosdā autē · si deficiens se a luna coniunxerit · facit patri
moniū amittere · et q̄q̄d ante quesitū fuerat · misera laceratione de
pdere · In vi· loco · S· ab h· c · omne patrimoniū dissipat · Male eū semp in
isto constitutē loco facit etiā egritudines · p sertī si deficiens se a luna con
iunxerit · ł si eā deficientē p diametrū respexerit · ł si quadrata ea defi
ciens fuerit · facit infelices infames erraticos · q in uno possint nūquā
consistere loco · Si autē constitutus · S· ł de quadrato · ł de diametro mars
respexerit · ł si cū eo in ipso signo fuerit · facit latentis corporis dolo
res · ł ptisicos siuntericos · Et si sic eos positos nullius beniuole stelle
radiatio mitigaverit · facit eos quati fuerint castis ualitudinib· deperi
re · In vii loco · S · cū horoscopo constitutus · id ẽ in occasu partilē · si natu
cui fuerit diurna felicior genitura bonus erit · Si maximā decernit
substantiā · sed tē cū fuerit limi senectutis ingressi maximā eū si ē positus
senectutis largā certē et pecuniarū custodē facit · Latentiū uo corporū do

lores indicat · facit eū emorroicos · aut neruorū dolore contractos · Si uo
in hoc loco uespertinus fuerit · fistulos circa anū facit · et similimodo emoroi
cos · P sertim si ita eū positū qualicūq; mars ratione respexerit · facit
eū reumaticos et q̄b· frequentē apostemata nascant · et quos semp uario
casus graui doloris acerbitate conciliant · In viii loco · S · ab · h · c · si p diē
fuerit hac tenus collocatus · p cedente etatis tēpore · augmēta patrimonii
largitur · Quib· dā uo similib· hoc loco constitutus · in martis signo fuerit · ł
martis finib· exalientis motib· pecunias decernit · Si uo p nocte in hoc
loco fuerit constitutus · euersionē matrimonii facit · Si luna eū qua
drata ł diametra ratione respexerit · malū sic constituto saturno in
domo saturni · Luna constituta p cedentionib· radiationib· respexerit ·
Q uod si lunā sic positā cū saturno mars ex aliqua parte qualibet radiati
one respexerit biothanatos facit · Quod si mars sit et iuppitē lunā et
saturnus sic sicut dixim̄ collocatus · oportuna radiatione respexerit ·
honores bone uite opinionis facit · sed circa affectus uarios semp insta
biles · Bona autē radiatio trigonica ē ut exagona · In viiii loco · S · ab · c
magos hos famosos facit · ł philosophos opinatos · ł sacerdotes tēplorū in
magica semp opinione famosos · facit etiā p qualitate signorū · haru
spices · uates · mathematicos · uera semp inte p ratione fulgentes · et quorū
responsa sic sint · quasi quadā diuinitatis auctoritate plata · Quosdā
autē facit in tēplorū cultu ssemp pseuerare · aut ppositos religionū inte
dit somniorū diuinos reddit interptes · Sed frequentē facit filosos capil
latos · Si uo p nocte hoc loco fuerit constitutus · facit iras deorū imprim
odia · p sertī si luna minuto lumine ad eū ferat quacūq; ratione ·
M aiora autē adiis tab imprē · et q sic natī fuerit decernuntur mala si sic
positū cū luna saturnus mars ex aliqua parte respexerit · Mitigant
uo si de oportuno loco iouis ei radius accesserit · et si in finib· suis fuerit
ł in domo solis · ł in altitudine sua · sed tam si trigonica · iouis radi atio
ne coniungat · In x loco · S · ab · h · c · partilē in mc̄ facit · imprs · duces ·
pfectos · pcores · si sic posito saturno in q̄b· exaltat sol · in horoscopi parte fuerit
constitutus · Saturnus autē sicut ante diximus in mc̄ si p diem fuerit inuen
tus facit honestos · honestis morib· agricolas · sed locupletes · et quorū pos
sessiones · aut mari · aut fluuiis · aut signis semp adiacent · dabit substan
tias maximas · magnā gl̄am · et maiorib· psonis hereditates · Presertum

sic est & posito nulla se radiatione coniunxerit quod si mars ei sic posito respe
xerit ualidissima coniunctione licet quedam minora praestabit. Si uero per noctem
in MC fuerit inuentus infelicitatis decernit patrimonii amissionem facit
denegabit nuptias denegabit filios praesertim si in maliuole stelle signo uel loco
uel finibus fuerit inuentus. Quod si beniuola stella sic posito per noctem saltem saturnum
bona radiatione respiciat id est iouis aut uenus specialiter quos paulo ante diximus
denegari ex aliqua parte largitur. Sed specialiter saturnus stella per noctem in omnibus
cardinibus constituta mala geniture maxime decernit. uarris enim perimit filios
praesternit & acerbos dolores orbitantes eum semper indicat. Quod si sic potius con
iunctionem lune deficiens exceperit id est si sic saturnum habuerit paupertatis onere
confectus ut & cotidiane uite alimenta uix habeat praesertim si luna in feminino si
gno constituta deficiens lumine se saturno coniunxerit quod si sic saturno po
situs radios lune crescentis exceperit & inequalitatem uite decernit ut non
sit qui meo sic habuerit saturnum. uenus uite similisque cursus sed ut semper
se inmutabili diuersitate conuertat. Si uero sic posito saturno mercurii sei stella
sociauerit acumen cordis maximum dabit & longiuite substantiam praesertim si
dominus geniture est & quidator uite fuerit eadem annus qui decreti fuerint xxx
annis subtrahit. Sed & potiora mala decernit. quociens cumque sic conlocatur
contra dominum geniture quem greci oecodespotem uocant uel si contra datorem uite fuerit
collocatus praesertim si mars eum quadrata uel diametra radiatione respexerit.
facit enim si sic fuerit collocatus paraliticos ridiculos gibbonatas incur
uos herma froditos & quecumque his sunt similia. Decernit autem haec secundum
corpora signorum atque substantiam. quod si sic saturnus posito a becoendens lu
mina marti se coniunxerit. in nocturnis hoc genituris facit insanos luna
ticos melancolicos languidos. quod si saturnus constitutus in nocturna
genitura in extremo cornu deficienti lune heserit facit tisicos. In xi loco
S ab ho c. mediocri decernit bona & quando aliquid malignum fuerit lar
gitus eius qui natus in eo loco in eo ordine collocauit. in quo fuit pater ei ante col
locatus. Sed post tricesimum aetatis annum. Nam ante xxx aetatis annum quicquid
quesierit ammittit. nec poterit dignitatem uel patrimonium consequi nisi prima
xxx annorum spacia transierint. In xii loco. s. ab h. c. tumultus sermonis
discrimina uel propter seruos pericula decernit. & distringit seruitia quod si eum
in genitura habuerit collocatum. facit enim egritudines & ualitudines non
modicas praesertim si sic saturno posito luna ex aliqua parte se coniunxerit.

& si luna a beniuola stella in geniture cardinibus fuerit collocata. Nam si sic posito sa
turno beniuola stella in quocumque geniture cardine fuerit inuenta licet mala quae diximus ex par
te aliqua mitigantur. Quoniam minora et ampliora. Si per diem saturnus
fuerit sic inuentus fortiora uero & uehementiora. si istum locum in nocturna genitu
ra possederit. Sed in omnibus his locis saturno posito partem eius diligenter inquire. uti
uenias in quo loco & in quibus finibus duodecatha themoriu esse sit collatum. ut ex duo
decatha themorio & ex finibus dodecathemorii omnem saturni inuenias potestatem
Iuppiter. Si iuppiter in primo cardine partiliter. si in parte horoscopi fuerit constitutus.
in his praesertim signis in quibus gaudet. uel in suis domiciliis. et in suis finibus uel in
altitudine sua facit nobiles gloriosos magnis semper praepositos ciuitatibus. in
dicium magnarum ciuitatum. decernit primos prima sua geniture bonos uenustos
beniuolos. letos diuites praesertim si per diem in horoscopi partibus fuerit inuentus.
& si nulla maliuola stella sic eum posita ex aliqua parte respexerit. Nam si eo
maliuolam sic positum maliuola stella contraria ratione respexerit. totumque quod
iuppiter decreuerit & maxima parte minuitur. Si uero per noctem in horoscopi par
te fuerit inuentus facit primum nasci uel fratres uel qui ante ipsum natus fuerit
interimit. uel in longinquis eius separauit & constituit regionibus ad locis. ut
ipse in paterna domo habeat principatum. facit autem nutri bene & parentes eius
in maxima felicitate constituit. Quod si sic per noctem ioue posito maliuola stella
restiterit omnem paternam ac maternam substantiam dissipat. ut semper autem iuppiter
I in cardinibus geniture collocatus eum primos nasci facit aut fratres maiores int
erimit. Ut ipse sicut superius diximus solus in domo paterna habeat principatum. Quod si per
noctem uel diem in horoscopi constitutum ioue crescens luna quacumque sei ratione co
iunxerit facit maximos administratores rectores ciuitatum & maximis ne
gociis sed repositos constitutos. extraneas hereditates decernit. & ab extra
neis facit adoptari. Dabit autem magnorum nobilium maximorum possessionum
dominio si sic posito mercurius & ipsi bene posito bone se radiationi coniunxerit. Quod
si sic positum iouem societate mercurii. feliciter mars. uel saturnus ex aliqua parte respe
xerit. frequenter mutabit statum & de bonis actibus ad malos actus trans
ferri facit. & erit quasi saturnum habuerit semper in omni uicari aduersitate
mutabilis. ut nunc habundet diuitiis. nunc paupertatis onere deprimatur. In iii.
loco iuppiter ab horoscopo constitutus nec bonus nec malus sed equabilis est. per moderati
onem componitur ut in tantum eorum patrimonia dissipentur ut tantum uero illis sparte
diuitie conferantur. In iiii loco iuppiter ab horoscopo partiliter constitutus. imme ma

annos facit uiros iuridicos. t legu latores t legu interpretes & iuris peritos.
f acit etia nimios amatores p qualitate signoru . nuncios regu t ducu
t iudicu . & primi qb cursus publica cura sollicita doq mandet . & qui
cursus publicos uel sub principu t duci t ac atq illi ac frequenti discur
sione mittuntur . faciunt notos principib publicis actib positos . &
quidem se p sidio comittant & adiis p sidia postulent & qb decretum
iter frequenti significatione demonstrent . Plurima aut cu sic habu
erint ioue situra p noscunt & hnt in tēplis honores frequentes maxi
mos . Alii aut p qualitate signoru ... aurios inueniunt . Semp aut sic
positus iupp usq ad morte felice decernit in senectute . Si uo sic collat
nobile patre sic facit & glosu sed patrimoniu ei circa mediu etatis tepus
dissipauit & rursus postea colligit . erit aut circa feminaru coit tardior
& filioru effectib separat . Si uo p nocte fuerit inuent . mediocres
in substantia facit hoc & p cessu tēporis feliciores . In v loco iupp
ab hor constitut magna felicitati augmta decernit . facit eni gnat
fuerit in maximis publicis honoratu p sertim si in domo ca ius t in fini
b t in altitudine sua t in domo solis fuerit inuent . Quod si sic posito io
ue mars se bona radiatione c iunxerit . facit duces . habebit
& uite ac necis potestate . quod sine mars sic posito ioue merc & luna
aliqua parte c iunxerit facit ad fluentis felicitatis ornat . Nā si
sicut supius diximi sic cu marte sic fuerit constitut . is qui sic eu habu
erit regali erit semp potestate p spicuus . & sententie ei sic erunt
tāquā ab eo con iunctis hominib diuina documta p ferant . Erit
aut qui sic eu habuerit fortis corpore ualidis ossib & si conunctio
ne c uiuento lune crescentis exerit diuine atq inmortales poene
hominis substancie p creabit . aute semp oportet eu si sic iupp fuerit
collocatus quo uento currens . luna ad eu ferat . difficile eni istaratio
colliget . Nā in aglone c stituto ioue exaustro recedens luna crescenti
ac pleno lumine lune se iunxerit . In gnto feliciter io ue la co ab hor sc
c stituto & his qb signis gaudet t domicilio suus . t in altitudine sua p die
ditauit facit inuictos impr s & qui totius orb gubnacula teneant
p serti si sic ioue collocato in his sol signis in qb gaudet . t in qb exultatus
trigonica secu radiatione con iunxerit . Gaudet aut p die solis ad
saturni radiatione adornat p sertim si in matutino ortu fuerit

constitutus . Quod si sic positus iupp sideraui deficiente exceperit
luna facit honestis morib homines moderate dignitatis gra subleua
tos . & qb nuquā seonius paupertatis imponat . Quod si sic posito ioue sine
coniunctione ulla aliorū quā diximi crescens se luna simplici ratione
coniunxerit . facit administratores c sulares . frequent etiā consules
ordinarios . p sertim si genitura diurna . si uo merc . se societates radi
ationeq coniunxerit longos annos & uite maxima spacia decernit .
d abit etiā utriusq sexus filios aut geminos p sertim si ipse fuerit dns
genture t dns partis hor sc t dns eius signi . in quo e dns genture colloca
collocatus . Nonem gaudet iupp in nocturnis genturis . t uis etatis que q
decreta fuerint xii annos aufert . Sed & si in nocturna genitura
mars ea t uenus ut luna contrario se e cursu monstrauerit maximis
eisq si enatus fuerit . facit uicissim p licari secdm natura feliciter
signoru atq substantiā . In humanis eni signis sic positos facit libi
dinosos . & ceteros amores insana cupiditate p posteros . facientes eaque
mulieres facere c sueuer . In quadrupedib uo signis sic positos uena
tores faciunt . & ferarū amatores earū que semp deserta delectent . &
assiduis laborib implicetus . interius uo herborios facit . & plus uo
lentes scire quā patitur humana nature substantia . In aquosis uo
piscatores & quib circa fluuiū t mare siue paludes sit subsidiū . labo
riosos sane exercitis artib saepe inuenies . Quod si sic posito ioue in noc
turna genitura . ares sistentib ei his qb diximi luna ab ea recesserit .
inequale uitā facit frequentiores miserias incidet . sed hoc a malo
ex aliqua parte temperabit . si sic eo recedens luna se ueneri oportuna
radiatione con iunxerit . Quod si sic posito ioue luna ab eo recedens
ullius stelle habuerit c iunctione . maximas infelicitates labores
miseriasq decernit . Quod si sic posito ioue recedens ab eo luna &
quod ammodo fugiens p quadratū siue diametrū radius mart obie
cerit biothanatos facit secdm naturale signi formā atq substan
tiā . sicut p diametrū sic a ioue recedente lunā mars hac qua dixi
mus radiatione respexerit in nocturna genitura . facit rixas
pericula & magna semp cum feriore certamina . unde p nocti in
hoc signo iupp frequent decernit malas calamitates decernit .
In . xi . loco iupp ab hor sc constitut maxima mala decernit .

q d si luna nocturna
genitura c trada
tore uite fuerit .

F acit & crinatos frequent̄ exponi maxime si in loco sexto ē stitut̄ ipse dn̄s ei
signi fuerit in quo ē horosc̄ · t in quo ē constitutū · p̄sertim si in nocturna
fuerit · & si p diametrū solē t saturnū · t mart̄ respexerit & si sic positus lunā defi
cientē de quadrato respexerit · t cū eo dē lunā in eod̄ loco deficiens fuerit · Q̄d si sic
positus sine maliuola cuiusdā stellę radiatione crescens lunę lumē exceperit ·
h̄ quę diximꝰ ex parte aliqua mitigantur · & facit aurifices · aut eos qui ex auro
uestes pingunt · Inūdū & argentarios · sed nihil ominus & iam si de eas artes
fuerit largitus · oc eosdē crebra euersione desubitat · Locus enī idē sextus
habet militię pprium progatiuā & quęcūq; stella in ipso loco fuerit idē in sexto
ad cernendā mala maximas uires ex loci uitio mutabatur · Sabet genitura faci
& locupletes diuites · & longę ętate senectutis spacia decernit · Sed filioꝝ
locus ē · In vii loco iupp̄ ab horosc̄ constitutus idē in occasu partilit̄ in diur
na ē & coniugis maxime nocturnis uersat · Nā & carissimā & morat uxo
rē admittit necesse ē & amat filii t filię miserā uidebit mortē · Si uō p noc
tē in eo loco fuerit genitura in iuentus crescente ętate augmta patrimoni
ē sequitur · mediocris uō in substantię erit & tantarū facultatū ut ueq; q̄d desit ·
In loco viii · iupp̄ ab horosc̄ constitut̄ labefactat frequent̄ patrimoniū · & inimi
cos maximos facit · & seditiones frequent̄ ex populo · & maliciosis semp ętati
b; occupatos · facit & iā ignobiles & stulta iactantes animositate p posteros · &
quoꝝ furor ad insania pcedat · p̄serti si sic posito ioue cardinē aliquē geni
turę maliuola stella possederit · Quod si in loco eo constitutus t secū habu
erit mart̄ t aut trigonica ratione respexerit · et crescens luna se bona ra
cione coniunxerit · facit aut p curatores regū · aut rationales aut q̄b; aus
nunciandi potestas concedit̄ · & semp in p̄ma ętate morient̄ · In viiii loco
iupp̄ ab horosc̄ constitut̄ · si diurna fuerit ī genitura facit eū qn̄ at̄ futura
quęq; & reddit deoꝝ semp interptes · q̄dā aut̄ & sacdotia ē sequunt̄ · alius facit
de templis conferri aliq̄d muneris · sed iuntdū facit & damna & estundā ani
mi · Si uō nocte in eo loco fuerit ē stitutus · facit semp falsas omīū somniantes ·
& qui dedius frequent̄ aliq̄d intuunt̄ · & qui de deoꝝ sortib; spē sibi aliquam
polliceant̄ · & q se ex hoc uegetatos semp existiment · In x · loco iupp̄ ab horosc̄
constitut̄ · id ē in mac̄ partilit̄ p diē publicoꝝ negocioꝝ facit principes · facit
maximoꝝ x · p̄mos & quib; apptō honores maximi ē ferunt̄ claros & q se
uelint semp grā ostentationis exercere · sed initta luxoriosos reddet · quosdam
c̄ā magnoꝝ uiroꝝ aut impatoꝝ negotia tractare alios pro tā uitā suam

coronatos facit · sed & maximas felicitates decernit · sic posit̄ si nulla ei
maliuola stella in in cōposito restiterit · q̄d si sic posito ioue inimicę maliuola
stella restiterit · Q̄d si q̄d ei in p̄ma ętate dignitatis t honoꝝ aut diuitiaꝝ
collocatū fuerit · totū in ętate posteriore minuit̄ ac dissipat̄ & fundit̄ euer
titur · nisi occasus id est vii · ab horosc̄ · locus alterius beniuole stellę fuerit
ho ōn munitus · Si uō p noctē · In x · loco fuerit constitutus honestos morib;
facit · sed q cito fallant̄ & quoꝝ patrimoniū frequenti & cita dissipatione
deperat · In xi · loco iupp̄ · ab horosc̄ constitutus maximas decernit felicita
tes · & maximas noticias largit̄ · Dat etiā famosas potestates · fasces etiā &
p consulare decernit imperiū · si sol & uenus bona se ei radiatione ē iun
gant · & si luna ab austro recedens ioui in aq̄lone constituto plena se ē iun
xerit · idē si talia dei cursū ferat̄ · qualē in loco descripsimꝰ · minuunt̄ aut̄
omīā & efficatiā suā p dunt · Si in nocturna genitura sic fuerit ē stitutus &
si uō mars sic ioui constitutus & maximis diuitiis cultus totū q̄q; q̄d ei t ho
noꝝ t dignitatis collatū fuerint · miseriarū atq; infelicitatis incursione
mutat̄ · In loco xii · iupp̄ · ab horosc̄ constitutus maximas decernit felicita
tes · facit semp inimicos potentes · & q crebra potestate detrat̄ · p̄sertim si
partilit̄ ab horosc̄ maliuola stella possiderit · t si sic ioue ē stituto · idē In vii
ab horosc̄ · loco biothanatos sine dubitatione pficit · maiora aut̄ erunt
hęc mala & fortiori calamitati p ualida · Si in xii · loco ioue constitutū
p diametrū sol saturnusq; respexerit · et pauperes erūnosi · si sic ioue constituto
in nocturna genitura deficiens se luna p diametrū opposuerit · Si uō
et sol neq; saturnī in diametro fuerint · & bona geniturę loca possiderint ·
nec deficiente lumine iouis se lunę contulerit · facit eos q̄ sic habuerint iouē
q̄dā subtili artificiose p pollentes · aut aurifices · aut uestes pingentes · aut
inauratores · aut inusiuarios · aut ex argento aliqua facientes opa · adpetit̄
aut atq; laudat̄ quęcūq; ars fuerit · si sic posito ioue · ueneris se stella oportuna
se sociętate ē iunxerit · In ioue q̄q; in duodecathemoriū diligent̄ inquirunt · duo
decathemorio autē ei diligenti ratione repperias · mars in mars in horosc̄ par
tib; partilit̄ constitut̄ in nocturna genitura & in masculinis signis facit mi
litares · Matutinꝰ aut̄ si fuerit partilit̄ constitut̄ in horosc̄ · sine radiatione
iouis facit nigrastos · alios longiores · & plus uolentes donare quā patrimo
nii ipsis eoꝝ substantia patitur · ut p fusi ē uideant̄ · sed quoꝝ omī semp ratione
publicentur · Si uō p noctē horosc̄ in mart̄ domicilio sit constitut̄ · Insigno eū

maſculino & in eod ſigno id ē horoſc mars fuerit inuenit calidos audaces
furioſos peregrinos facit & in omib; inſtabiles & quicqd auſi fuerint
nulla ratione poter cōplere ſed ſemp donanib; eoꝝ qđ ꝯnacti fuerint
defluit. Patrimonia aut eoꝝ qđ ſi ſic marte habuerint diſſipantur
ſed omīs uitę ſubſtantiā. uxores etiam & filios omittunt nec aliquid
illis t ab ipſis de patna ſubſtantia reſeruat. ſed & in p̃ma etate depe
reunt. qđ ſi ſic iupp depoſitū mart p dion ipſa in domicilio ſuo conſti
tutus t in altitudine ſua. aut in ſinib; ſuis trigonica radiatione reſpe
xerit. aut ſi cū ipſo partilit fuerit. mutant mala eius & quę ac ūq; parte.
S ed ego ſcio ſi ſic plurimis genituris inuenit multos marte in horoſc con
ſtituto in excelſū datos bene & ſtrenue adminiſtrare rem publicā. In vii
loco mars ab horoſc conſtituit ſi p diē t i loco fuerit inuenit maxima
mala & magna infortunia decernit. Quod ſi ſic poſito marte t
cū ipſo creſcens fuerit t in diametro conſtituto t quadrata ſe radiati
one coniunxerit. ſed facit & tardos debiles & qui uulnera frequenter
ferro accipiunt. debilitabit aut a frigore. aut a quadrupede uulnera
tos. Quos dā aut facit exponi natos. alios facit ſepe captiuos. aut
ex ingenuitate ad ſeruitutē trahit. Erunt aut ſemp in eſtu animi &
in maximis neceſſitatib; conſtituti. Quod ſi ſic poſito mart iupp ſe
bona radiatione coniunxerit conſtitutus ipſe t in domo ſua. aut in
ſinib; ſuis ex omib; periculis euadunt & a captiuitate liberant. aut
redimunt. & ex ſeruitute ad libertatē rurſus tranſferunt. ſed ea que
neceſſaria ſ uitę interdū non habebunt. Si uō p nocte ſi ſic fuerit in
uentus. milites uō facit. t athletas ſed & ipſos conſueuit facile pe
riculoꝝ continuatione decipere maliuolorū. Si iupp & uen ſicut
ſupius diximꝰ bona ſe ei radiatione c̄iunxerit. In loco iii mars ab hor
conſtitutus decernit qđ e gl̃am ſed cū maximo labore alienas res qui
ſic mart habuerit omib; inuidebit & habebit maximi animus dam
facinoris malā conſcientiā. Quod ſi ſic marte collocato in xi ge
niture loco iupp inuentus t in vii idē occaſu facit ut in publicis
adminiſtrationib; conſtituat cū magno labore conſequat ſed maxi
mas patrimonii facultates. ſic aut poſitus in x° ab hor loco ſi ſic
ſe ioui ſicut diximꝰ ante coniunxerit maxime poteſtatis atq; hono
ris regnū ac dominia largit. ita ut omīs qui ei genere iunguntur hono

ris ipſius nobilitate ſuperent. Nā ſi in hoc loco conſtitut in domo fuerit
t in ſinib; ſuis aut in domicilis t altitudine ſua. & iupp ſic eiſ ſicut
ante diximꝰ iungant facit & pſides p̄parū. duces uicarios. pfectos
ptoria & qb; frequent comitant imperium. In iiii loco mars ab hor
idē in me mars partilit conſtitut ſi p nocte fuerit facit & multa
rer laborioſos. & q ſemp in deſertis regionib; cōmorent t ferarū
ppoſitos ac magiſtros. In tā dū euerſores imperitoꝝ t iudiciū qua
litate ſignoꝝ. Parentū uō uitā ac patrimoniū diſſipabit. Dabit etiam
uulnera uiduitatis ſiue ruinę. Filiū uō aut unū dabit. aut nullū. q ſic
eū cum habuerit in omib; ei ſemp actib; impeditur. Quod ſi p diem
ſic inuentus fuerit debilitabit omē corpus facit & languidos caducos.
& qui uulnera ex ferro ſepe accipiunt. reddunt inualidos & quos femi
nę ſemp inpugnent. & qui a feminis magis ſemp moleſtus detrant
facit & etiā eos ſine grā p̄ter quod dederunt. Nā quęcumq; aliqd ab ip
ſis fuerit conſtitutus ingratus illis ſemp exiſtit. Quod ſi ſic poſi
tū mart ſol de quadrato t a diametro reſpexerit. fortiora mala
crebrioraq; decernit. frequent cū maximis periculis conſtituit.
facit & eū inſanos lunaticos ſi ſic mart conſtituto horoſc in domo
martis fuerit conſtitut. In v loco mars ab horoſc conſtitutus. Si p
nocte in horoſc fuerit & ſi in domo ſua t in domo iouis aut in ſinib;
ſuis t in ſinib; iouis aut in altitudine ſua fuerit conſtitutus. Et ſi iupp
eū eo fuerit. aut de trigonico eū ipſe in domo ſua conſtitut reſpexerit
facit & glãs maximas & patrimonii augmta magna. & omē genus
decernit felicitatis. Facit enī honores a ppto decerni cū potentib;
uiris t maximis adminiſtratorib; fidelis amicitię grā coniunc
tos. Quod ſi ſic poſito mart ac ioui luna deficiens lumine mar
ti ſe ſtelle oportuna radiatione ſe coniunxerit. facit & ppoten
tes horribiles duces & qb; maxime comitant exercitus. Ut
dent etiā uitę necis q; auctoritatē. & in magnis adminiſtratio
nib; gladii decernit poteſtatē. Quod ſi ab eo luna uenus uō ſit cū
eo. aut de trigono eū reſpexerint. facit & felices diuites & q ſem
p ex ipſis glām conſequunt. & q ſemp ſunt uenuſtas corporib;
grati. Si uō p diem mars in gno ab horoſc loco fuerit conſtitut
patrimoniū eius labe factū ſit. & domicilii frequent mutat.

&ppt̃ infortunia que ei accidunt peregrinis semp̃ regionib; immorat̃. Erit
aut̃ in periculis ñ modicis constitut̃. Si u̾o sic positũ mart p̃ diem h̾ mala
decernente. iupp̃ aut uenus aut simul cũ eo constituti. t̾ de trigono t̾ de agono
eũ respexerit. lucra maxima. p̃egrinationis incõmoda conseqũ. & cito de pe
regrinatione reuocabit̃ ad patriam. Metuendũ ẽ. aut̃ quociens sic p̃ diem
constitutus in diametro habuerit lunã crescenti lumine maximos labores
infelicitatis. aut ad imitationẽ seruitutis accendant. Nã & si felix ẽẽ uisus
fuerit tales ei erit felicitas ut se p̃ alieni subiaceat potestati. facit enĩ assesso
res iudicioꝝ maximoꝝ. accusationes seditiones. turbationes. damna. fa
cit & repentina pericula. & aliqua corporis parte debiles. Indũ insanias
& langores tales facit. ut nimio febris labore adusti. ad insaniã transferant̃
facit enĩ uincula. carceres. & custodias. nisi respexerit iupp̃. lunã in diame
tro mart. constituta. t̾ ipsũ mart. ipsarũ calamitatũ miserias mitigauerit.
Quociens autẽ cũ sic posito mart ac luna iupp̃ radiatione respexerit. eos q̃ sic
nati fuerint. maximis p̃iculis constitutis. sed & omniũ periculo desperatos
repentinus facit iupp̃. p̃sidiis liberari. filios & rã p̃ diem in hoc loco constitut̃
sine testimonio iouis denegabit. In uii. loco mars ab hor̃ constitutus multa
mala decernit. Nã & filii nocebit & inæqualitatẽ uitę faciet ualitudines
decernit p̃ signoꝝ scilicet genitura. nã in curuis signis p̃ mori facit. Intdum
claudos & gibbosos. In hoc loco omniũ ualitudinũ uitia cernuntur. si tamen
partilit̃ ipse loc̃ fuerit inuentus & si partilit̃ mars in eo signo fuerit cõstitut̃.
In uiii. loco mars ab horoscopo partilit̃ constitutus. id ẽ in occasu maxima mala
& inmisa pericula decernit. facit enĩ laboriosos. homicidas & scleratos. reos
facinorũ inuentores aut tortores. aut carnifices. aut p̃ditores. quod si in do
mo sua in occasu positus. p̃ diametrũ respiciat. ñ faciet biothanatũ. nũq
enĩ mars domũ suã euertit. sed faciet iter eugochronũ si hor̃ & luna fuerint
iouis presidio p̃tecti. quod si ñ fuerit horosc̃. in domo martis eolichroma s
reddit. p̃sertim si p̃ quadratũ t̾ diametrũ. id ẽ in hora t̾ in mẽ pleno lumine
constitutã lunã respexerit. Sed generalit̃ mars. In uii ab horosc̃. loco consti
tutus. id ẽ in occasu p̃ diem & p̃ noctẽ. biothanatos facit p̃ qualitatẽ signoꝝ.
furtiue tamẽ hoc malũ decernit manifestius. in alienis signis. Nã si in hi
loco fuerit inuent̃. tã dolores quã lacerationes corporis facit. & aut p̃cipi
tata uit̃ finit aut in carcere ac in uinculis constitut̃. p̃ penis & mortiferis
calamitatib; dep̃mit. In nocturnis genituris dolores & estus faciet ex omib;

actib;. sed ex ferro uulnera frequent̃ infligit. & uulnera ipsa facit ignota. autẽ
rioꝝ adustionẽ curari. facit absconsos & imensos dolores corpoꝝ. p̃sertim
cũ ipse temporꝝ dñs fuerit. aut a lunã plena sed iuersa sibi tẽpoꝝ spatia possederit.
si diuiso mart. In uii loco constituto saturno aut hora aut in mẽ partilit̃ sit con
stitut̃. aut si luna plena feratur sed ad mart. t̾ ad minuta saturni maioꝝ maloꝝ
funeste calamitatis ifortuna decernunt. tã accusationes quã uincula. tã carceres
quã damnationes. tã contra eã capitales sententię p̃feruntur aut enĩ bestiis ob
iectur. aut p̃ p̃cipicia iactatur. aut ruina dep̃munt̃. aut domesticis insidiis la
niatur. aut a latronib; ĩterimũt̃. aut in naufragio perit. sed hec p̃ geniture qualitate
signoꝝ decernunt. Nã in terrenis signis constitutus feris faciet obici. In solidis u̾o
opprimi a ruina facit. aut p̃ p̃cipicia iactari. In aquosis constitutos naufragio sub
mergit. In humanis u̾o signis constitutos gladio facit p̃iri. Si u̾o sol in diametro fuerit
t̾ cũ eo aut in alio geniture cardine uiuos facit exuri. utromũ furia in hoc loco con
stitutus misera calamitate hoĩm & felinecẽ cũ atrocitate disp̃dat. Sed ante
diem ultimũ uitę habebit accus qui in xii. geniture loco habuerit mart. aut de
igne. aut de ferro. aut de quadã uiolentia. aut de ꝯmitis. aut de homicidis. sed
& locũ coniugis ac filioꝝ uehementissime seq̃r mars. In uiii loco constitut̃. In uiii
loco mars ab horosc̃ ẽstitutus. Si p̃ diẽ in hoc loco fuerit. aut patrimonioꝝ de
negat facultates. aut eos q habuit patrimoniũ misera facit p̃scriptione mutari.
Quod si solẽ & lunã in diametro habuerit decernit extinctis oculis cecitatem.
Solis autẽ in hoc signo constitutus. faciet penurias angustias. estus. turbas. sedi
tiones. pericula. Si u̾o marte constituto luna in aria for ab horosc̃ fuerit
id ẽ in sexto ab horosc̃. loco ab horosc̃ cũ ipso marte. Sed & iupp̃ u̾o nulla se his
radiatione coniunxerit. & alienus ab his sit nec horosc̃ uideat biothanatos facit
sed scdm signoꝝ naturã atq; substantiã. In humanis eũ signis sic dixim
ẽstitut̃ si fuerit ab hominib; gladio p̃imit. sed a piratis aut latronib; aut a
domesticis int̃emptus. qui sic mart habuerit occiditur aut gladio perit.
sententia iudicantis uaria criminũ diuersitate conuinctus. Frequent̃
tamẽ sic eũ luna positus sicut diximus sine aut iouis testimonio gladiatores
facit. sed eos q in conspectu populi crudeli nec his atrocitate disp̃eunt. Inte
restrib; u̾o signis in desertas locas faciet occidi multiplicitate maloꝝ. continu
atione periculoꝝ turbatus. In quadrupedib; u̾o signis constitutus faciet be
stiis cõp̃hensis misera laceratione laniari. In aquosis eũ signis constitut̃.
cũ luna hac radiatione quadrupi. aut in stagnis. aut in maris submerg

facit · aut occi sos apiratis undis · aut affluctib · dispgi · Insignis uo solidis
constitutus · p precipitiorum lapsus intimit · Inigneis eni signis constitutus
exui r facit · p nocturno in hoc signo constitutus · idē in viii loco ab horosc̄o
facit callidos · periculosos · sed argutos · tam publicis actib · aut in clarif
eos qui sic mart · habuerint · constituit · sed mortē nihilominus decernit
biothanatum · aut repentinā sicut apoplectici interire consueuerunt · sed
si iupp · sic positus martē quacumq; radiatione respexerit · Vel si cum eo
fuerit haec quę dixim · mala ex parte maxima mitigent · Sed si in horosc̄
ipse sit in domo iouis · t uenus quę stella se conferat iouis radiatione con
iungat & obstiterit marti · haec quę diximus radiatione crassanti · omā
haec calamitantiū funera maxima parte · flebilis eni casus & misera
semp infortuniorum incōmoda & in hoc & in ceteris locis decreta p mar
tē notantur · atq; mitescant · si imperiū martis bono uenerit & iouis
testimonio mitigent & ipse nihilominus t in domo sua aut in altitu
dine sua t in finib · eius constitutus · potentes duces · ac toeius orbis
dnōs efficit · quod si sic positū martē iouis deseruerit · stella nec ipsa
aliqua radiatione coniungat · nec in ceteris genturę cardinib · fuerit
inuentas facit nihilominus armatos · t ppositos · aut tribunos · t mi
noris locis · duces uel p̄mi ciarū magnarū & licet in minoris dignita
tis · loco constitutus · habentes tam gladii & uitę · necis potestatē quod si sic
constituto martē sicut diximus · ioue etiam sicut ante diximus · in ceteris
genturę cardinib · constituto in his singulis · diximus signis · & in his partib ·
saturnus in alio genturę cardine fuerit constitutus · erunt quidē reges
imperatores potentes · maxime & terribiles · periculosos · ciuitatū euer
sores · seu fabricatores · Sed modice uitę · idē eugo eroni · quidam autē
& malo fine depeunt in peregrinis locis constituti & amittunt uitam
pariter & regnū · t in aliena potestate posita moriuntur · Siue in medio
celo mars in feminino signo fuerit inuentus · cuius libet stelle t sue t
iouis in nocte feliciter facit nihilominus bone state fulgentes · & in
masculino tamen signo p nocte in feminino in mc constitutus denegat
filios · siuo p die fuerit inuentus · id in medio cęlo · inefficaces homines
facit · quo conuenerit in omnib actib · uariis generib · impediri decer
nit · etiam damna maxima · & amissione patrimonii · facit etiam p
scriptiones & condēpnationes · aliis onus peregrinationis

f

f

maximas imponit necessitates malios fugere cōpellit · aliis decernit exi
lia · alios facit peregre t in exiliis deperire · In xi loco mars ab horoscop
constitutus omā multa decernit · & augmenta patrimonii largit & amores
a populo frequent dat maxime dignitatis insignia · si sic eū positum de
ficiente luna iupp bona radiatione respexerit · aut si cū eo fuerit aut
trigonica se societate cōiunxerit · tunc eni facit iudices habentes ius
gladii cum maximis dignitatis insignibus · IN XII LOCO MARS
AB HOROSC CONSTITUTUS · P DIEM IN H LOCO FUERIT INVENTUS ·

Egritudines maximas decernit · & malis uiciis implicat · & a seruis cre
bratas concinnant insidias · & facit aliquos semp serui nocere · dissident
eū simul displicent · p seruos spargit infamiā frequenter · aut ppter
inclusos quosdam aut in custodiā cōstitutos · aut etiam damnatos aestus
angores · sollicitudines · damna · periculaq; decernit · Sed hec omniā miti
gantur · si sic mars positus in nocturna genitura fuerit inuent · optare
autē debem in omnib genituris atq; in omnib locis ut mars qualibet
radiatione · quolibet ex loco uen · se ac iupp · semp opponit · tē eū im
petus ei ex qua cūq; parte languescunt · & cū stellarū fuerit testi
monio mitigatur · sed & illud debem hortare ne quando p diē cardinem
aliquē mars genturę possideat · si enī p diē partaliter in alio genturę
cardine fuerit inuentus · uario ē tractū quatus fuerit genere crassat
in cardine eū marte posito si enim iupp · p diē se cōiunxerit in alio car
dine · p diem mars fuerit & saturnus · aliū cardinē genturę possiderit
facit biothanatos · aut ipsos sibi inferentes necē · si in cardine p diem
cōstituto marte in alio cardine uen fuerit inuenta facit assiduis
amatorum in latebris fatigari · aut interfectores uxorum · aut ipsos sibi
inferentes necē · siuo mars p diem in aliquē cardinē genturę posse
derit · & mars fuerit alio cardine genturę cōstitutos · cardiacos fa
cit & qualicumq; ratione dānatos · siuo in aliquo genture cardine sit
positus facit quecūq; libet semp exitii · siuo luna simili radiatione
coniunxerit · & si luna crescenti sit lumine · facit biothanatos · & ma
tres eorum acerba necis morte pfternit · Sed si luna aliena ab eo fuerit ·
& si in alicuius stelle coniunctione in quolibet genturę cardine & p
diem fuerit inuentus maximas ualitudines egritudines debilitatesq;
decernit gaudet autem cōiungens se defficiente lunę semp & ueneri ·

Vnus enim has tres stellas id est martis & lune & ueneris institutionis libro sic
meministi editionis etiam monstrauimus. Si uero in quocumque cardine genitur(e)
predictus fuerit constitutus & alii genitur(e) cardine mercurius acceperit magna
& inmensa pericula decernit. quoque enim mali in rebus humanis esse inde totum ex ista stellarum
coniunctione decernitur. & illud meminisse debemus quod predictum martis in cardinibus
constitutus semper subolem denegat filiorum

fuerit inuentus ipse in cardine constitutus per aspectus ciuius est loci filios de
negat. sed & si in alieno domicilio filiorum locum inuentum fuerit & dominus ipsius signi
cum marte fuerit uel si mars eum de diametro uel quadrato respexerit. filios dene
gauit. Si uero per noctem ipse dator uite fuerit maxima etatis spacia largitur
si in diurna genitura ipse dator uite fuerit. facit in primo etatis gradu positos
interire. Si uero alter fuerit dator uite. mars per quadratum uel diametro restiterit
& ex hac etate que decreta fuerit annum xv infestat & saturnum media lunam positam acce
perit debilitatque & amputat partem corporis per qualitatem signi in quo luna fuerit
inuenta. Si uero luna crescente per diametrum uel quadratum uiderit eos qui nati fuerint
aut statim   facit exponi. Sed & ut ueris potestatem colligas
martis duodecatemorium & fines duodecathemorii diligenter inquire.

Offitiale frater   in masculino aut signo constitut(us) in domo sua uel in al
titudine sua & beniuole stelle radiatione coniunctus. aut beniuolis protectus
magne nobilitatis largitur insignia. Si uero maliuole stelle in sole horoscopo con
stituto per immaduis accedit oculorum acie. & maxima parte desiderat. Sed
que diximus eum maximas decernere felicitates omnia debemus specialiter expli
care. cum saturnum in horoscopo cardine partiliter constituit. in his quibus diximus partibus
predictum imperatores facit ac reges. prius si ei fuerit impedita consulatus facit
& dat ordinatorios consulatos. Si uero mars sic ut solem positum sic diximus aspe
xerit uel si contra positus fuerit. cum maxima inuidia & magnis periculis & im
pedimentis ac magnis pugnis ac difficultatibus ducatum imperia potestatesque
decernit. Si uero solem in horoscopo predictum ut quibus diximus signis partiliter constituto
alium iuppiter cardinem genitur(e) possederit mars uero in mac partiliter fuerit in
uentus in masculino scilicet signo. luna uero in aliquo sit genitur(e) cardine
plena lumine uel in anaforis cardine

ut uitali potestates administratione constituit. potestas ei licet in futu
dus ac res procuus orbis tam dirigatur spatia. Si uero mars in mac fuerit

[illegible]

BIBLIOTECA NAZIONALE CENTRALE FIRENZE Mss

1593587 A

fluminalibus nisi est aliud comedat, quam
quia flumen quod putredinis continentia eis afferet. Ita
in piscibus maris peiores sunt ceteris ma
ris quia aqua est immunda et multa flumina con
tinentia putredines continuum eis infert. In
medio vero lacuum habitantes utrique conti
nent qualitates et sunt inter has mediocres. Et
iterum pisces maiora (?) recto contra clara
atque munda flumina habitantes ad comparationem
ceterorum fluminum sunt laudabiliores quia claritas
aque aufert eis grossitatem corporis. Fluvii for
tis impetu carnes tenuant et grossities auferet
maxime si super loca petrosa currant. Petre enim car
nes tenuant et piscibus litoreis et mutis in aque
claris assimilant. Sed tamen litorei ex salsitate
aque minus sunt viscosi. Qui in puteis sunt in
fluviis per fluentibus in [illegible] mutuis ci
vitatibus pinguiores sunt et grossiores atque viscosiores
et ad digestionem duriores mali saporis quia defectu
aque motus victuosas carnes viscosas atque est
[illegible] facit. In mundum non nutrimentum grosior
is o[illegible] eos reddit quia privat quia exercitio ab
aqua [illegible] putrescit quosque sepe comedentibus
multos pessimos et flaticos corporibus suis genera
nt humores. Pisces de lacubus viscosiores grosio
res sunt eorum quam qui in fluviis inascuntur, quia
aqua lacuum lutosior est et pinguis nec
movetur. Ideo pisces sunt victuosiores minus
saporum grossioris odoris et mali nutrimenti et
ad digestionem duri in corruptione, velocius ni
mium nisi qui fluvii eos intrantibus et ad ma
re currentibus elevant. Pisces lacuum sicut
pisces piscariorum et paludum peiores ceteris sunt
grossiores et motore grossiores et in corruptione in
mobiliores velociter et ad digestionem duriores quia
aqua quieta est et nimium lutosa. Unde maxime
sunt cavendi. Galenus dicit se vidisse pisces [illegible]
piscariorum [illegible] longi [illegible] c. cubitis, lati vero c.c.
[illegible] lata ibi fuerant tribus annis. Sed
[illegible] in fine quatuor mensium auferebatur
et alta inducebatur grossitie autem lutum et putredo
atque ut ne per tres menses vel iiii annos aqua abl
ata est omnino. Inventi sunt autem pisces tantum qui per sua
viscositate terra immanibus non poterant. Et tamen
illico sunt mortui. Fixi fuerunt ipsorum carnes
iniuncte sunt viscose et putride. Pinguedo in
tum mollis et non coagulata coloris cinerosa.
Pisces dulcium aquarum ad salsas transeuntes
et a salsis ad dulces se mutantes inter litor

mari ad eadem flumina redeunt. Et de ma
ioribus non multum fluviis mare. Fluvii de mari
ad eadem flumina ingrediuntur meliores sunt illis sibi
oppositis piscibus. Pisces a mari dulces aquas
subeuntes illis qui de dulcibus ad mare vadunt
sunt meliores. Minus enim sunt viscosi litoreis
assimilandi quia in salsis nati sunt. Et salsitas
humores desiccat illorum. Qui vero dulcibus aquis in
salsa[illegible] sunt transducti viscosiores sunt et grossi
ores, quia aqua dulcis humectat et remollit.
Unde ergo ex predictis intelligitur quia marini pisces
minus viscositatis habent et humiditatis maxime si
petrosis immorantur locis. Post hos illi qui de
pelago. Secundo loco illi qui sunt litorei. Et si aque
clare et munde fuerint minus laudandi sunt
hiis maioribus et tenuibus in aquis. Fluviis
peiores sunt hiis qui in fluviis et prius et civit
atibus vicinis. Omnibus autem peiores sunt viscosi
[grossi]ores et grossiores sunt. Qui in lacubus piscariis
et paludibus nascuntur. Huius ergo omnis precedit
huius genera piscium multis modis diversificant
que tamen genera piscium xi esse videntur. Aliud
est ex diversitate suorum generum. Aliud ex diversi
tatibus suarum aquarum. Tertium ex mundicia et
immundicia earum. Quartum ex motu et quiete
ipsorum. Quintum de exercitiis piscium. Sex
tum de natis ventorum et eorum que secum venti
ferunt. Septimum ex cibariis eorum. Octa
vum ex etatibus ipsorum. Nonum ex anni tempo
ribus. Decimum ex suorum membrorum diversitate.
Undecimum ex artificiis apparatorum. Diver
sitates generum due sunt, aut enim mollium car
nium aut durorum et grossorum. Molles carnibus
aut sunt viscosi sicut litorei et marini et maxime
dure carnis aut non viscosi neque grossi sicut
petrosi et qui subtili sunt cute. Duri vero
carnibus aut sunt viscosi et grossi sicut qui de flu
viis civitatibus vicinis et de lacubus et de paludo
sis et lacis aut duri sed non viscosi sicut qui
de pelago. Litoreis est clarus in nutrimento et ma
nifesto laudabiliores sunt omnibus et ad dig
estionem faciliores. Qui carnes habent molles
nulli viscositatis neque grossities neque generis sunt co
eius sicut qui de pelago et petrosis sunt licet
sanguis quod generant in parvo tempore est [illegible]
ideo non minus exercitantibus et qui sunt defecti
sicut senioribus et egris convenit. Et sanitas
custoditur magis quam in [illegible]
antibus. Dicitur enim melius est ad sanitatem [illegible]

Nota hic [illegible] salsedo [illegible]

[illegible]
[illegible] non possunt preter in paucis rarum. Inte
scio multos nescientes antiquos passiones qui
esse vel alleviatos cum diete subtilitate. Et
invenit autem dietam subtilem grossos humores
subtiliantem cum ex aniselle radice et silia et
epilia quia si fit pura et aliquis absinthio sibi
acceat cum abstinentia subtili dieta perfecte
sanatur. Si autem inveterata et elongata [illegible]
sanetur tamen multum ex dieta iuvatur. Sed non sepe
est frequentanda si salsa sit et amara et acuta
et si grossorum humorum sit subtiliativa maxime si compositio
sit colica. Nec est hec dieta eos iuvat nec in aliquos
humorum corporibus flatici humores abundant. Ca
lidis ergo est nociva hec dieta quia in primis sanguinem
subtiliat et post humiditatem desiccat et incendit
[illegible] que facit. Item Galenus. Oportet acuta cibaria
na et humorum grossorum subtiliativa ut perfecte quanti
tas dandi separat et quo tempore quibus [illegible]
sit danda. Grossa non dieta id est viscosa et ad di
gestionem dura, id est perfectam non debet sanitatem retinet ergo
minime et virtutem propter dissolvendi ambis longi
tudinem. Ideo solis exercitantibus et laborantibus sufficit
necessario ambus dissolvatur et eorum deficiat virtus.
Cum quantum non desiderat plus consuetudine et for
titudinem est in perfecta sanitate sit quam maxime et ambis
[illegible]. Cum perfecta salubritate necesse est hac
frequentare. Nec cum accepit ociosos esse oportet abesse
certo tempore antequam cibus sumatur. Et facientes
vim potus grossis maxime si viscera eorum sana sit
et si sana esse perpetuantur si grossis et ad digestionem dur
venient. Neque gravitatem neque duritiem sustinent in
atibus. Item oportet ut grossa sint per exercitia laboris
sepe et fortiter exercitari sicut adlete et similes
grossitatem et viscositatem esse patientes. Minus labo
rantes eos sic ergo et adolescendo non et senedo nec
quantitatem exercitiorum qui non possunt exercere quia si
nec et patiuntur nec consuetudinis fuit sibi grossam aut
viscosam fugiant dietam nec est plus caballicantibus
pedites [illegible] ut tantundem quantum exercitati valeant ex
cere. Michi est tamen ammirabilius regnante sanitati
quam otiositas et quies maxime grossa utentibus vi
scosa dieta. Ideo non patientibus nec valentibus exercitari
dieta in passione subtili et inactive laudabili
grossam et viscosam caveant quanto plus possunt
deque solum hec facienda, sed et [illegible] sunt mundifica
da est convenientibus sanatam et temperata et sepe acci

Exercitantes autem laborantes in opposito sunt
facientes quia in magis exercitatis si dieta accipi
atur subtilis velociter dissolvitur et consumitur
carnes et in hydropisim incidunt. Multi ergo [illegible]
motus autem occupati. Est dieta exercitata sine quibus
oportet ordinate non possunt, tunc [illegible] accipiant [illegible]
digestione valeant, nec mundificant eos cum cathar
ticis et electuariis et similibus neglegunt. Sed ergo ex
ercitatur ante cibum ad regendam sanitatem optima
sunt, que post cibum erunt maxime sanitatem im
pediunt quia ante comestionem cibum calfaciunt et
ebullientem antequam excoquatur excitant. Qui est ad ex
crudos et indigestus [illegible] corporis humores
abundant grossi diversorum morborum et [illegible] viscosi
[illegible] esse futurum. Sed autem calor [illegible] corporis [illegible]
[illegible] fuit mutant in sanguinem non tamen lauda
bilem quia de grosso flatu conficitur. Unde plurimi
arteticos dolores incidunt et similes alios dolores.
Item Galenus. Oportet ut post cibum exercitati laborantes vitant
sicut reges ante cibum, quia exercitatio ante [illegible]
expirantur carnes et corporis dissolvunt. Sudores
est fumo sed aquatice [illegible] carnes humectare
[illegible] cibus [illegible] crudus et indigestus. Ideo [illegible]
[illegible] incidit. Unum ante senectutem moriuntur
[illegible] sanos sic esse secundum consuetudinem et
ad tuendo grossam et duram dietam sufficere illi
exercitat. Sic [illegible] et similia nisi
[illegible] donec infirmitates subeant diversas et cito
moriuntur. [illegible] sepe [illegible] comedendo necesse est
ad unam grossitudinem [illegible] humorum dure [illegible] sanguinem
[illegible] quia pura ex causa cito putrefiunt et
[illegible] causa sunt febrium vel calores [illegible] corporis [illegible]
[illegible] sed auferent vel fit ut sunt
cito hydropisis. Oportet intelligi magis esse studio
[illegible] sanitatis cibos tamen laudabiles
[illegible] generantes sive subtiles sive seu grossi
sunt. Omnes [illegible] cibi [illegible] non [illegible]
maiori studio curandi. Subtiles seu grossi hu
morum generati. Sed [illegible] exercitantes et laborantes grossi
indigerent. Sed cibi grossi et ad digestionem duri non
[illegible] sunt fugiendi
quia exercitantibus fortiter laborantibus et perfectis in stu
corporis [illegible] non nocet. Sed si sepe comedantur
[illegible] generantur [illegible] ergo [illegible] quod grossus [illegible]
debeant sine subtilibus non restat dubium quando ac
cipiantur. Molles cibi aliquando faciles sunt digi

...menones ... in ... mediocri ...
vij in ant ... post ... ducere ... medio ...
in sub ... in sapienti ... in ...
... nõ laudando ... augmentare ...
... tum ... similiter ... melius nõ ... Am.

Explicit liber sit laus et gloria xpo. amen.

... dolores ... dicta parte
nõ sic ... similitudine ...
... cũ parte ... z fiat cũ pulue ...
... i. ... ul in fusione meli...
bus ... nõ ... z nõ ...
in ... z nõ refert siue sic ...
... cũ aqua ... al ...
... Carnib. ... bone ... z ...
... ... bone ...
... cũ ... z cũ ... z ...
ab ... z ... eis ...
sub... z ... cũ ... z ...
... z ... ...
... perfectissimo z ...
b. ... z ... z ...
... cũ ... z ... z pul
... Cibus ... ...
... ...
... in ... quantitate si ...
nullo ... eis ... cũ ...
... experimento ... cũ ...
... Inestare uero fiat sepe cũ aqua rosar
ul uino ... ul uino ... cũ ...
z parte ... rebus nõ ... Orediene duplex
... ad ... quo nõ ad ...
e duplex ... z ... e ... in ...
in quo ... dolens. dico q
... duplex ... z p ...
Purg... fiat duplex. una in pricipio
... alia in principio ... in uere ...
hec modo digerat ... cũ ... digestione. R.
... z ... z mell ...
... ad ... dosis ...
cũ uino ... hec ... cũ pul ...
Almasso... dosis ... ul due ... cũ ...
precedente purgatione fiat ...
aut purgatione vadat ad balneum sulphureum
ul salsũ aluminosum z ibi moretur p ...

calx 49

Cc ... 45

3 maggio 1934 XII
Mori